...AŽOS VĀRDOS

...ūvēja Berlines bērnu apdāvinā...ai ar āpaviem un apgērbiem Ziem...ētos Berlines rietumu sektoru ko...tiandanti nodevuši pilsētai 200.000 DM.

...Rietumvācijas un Rietumvācijas skolu ...pmeklēšanu atslēgts visu padomju sek...oru un padomju jomas iedzīvotāju bēr...iem.

...36—65 DM kabatas naudas mēnesī sa...iems Rietumvācijas jaunās gatavības po...cijas locekļi. No Rūras apgabala tomēr ...mo, ka jaunajām policijas vienībām pie...kotīties ļoti maz vāciešu.

...7 milj. DM nodokļu atmaksās Hanove...as iedzīvotājiem, saskaņā ar tiesas lēmu...u, kas atzinusi par nelikumīgu pagāju...i gada radīto dzīvokļu būves nodevu.

...900 automobiļu pasūtinās Turcija An...ā.

...Pret sabiedrisko ēku dekorēšanu ar ...emasvētku zvaigznēm izteicies bij. ASV ...etnieks Pad, savienībā admirālis Stend..., jo šīs zvaigznes atgādinot padomju ...mbolu un tādēļ neesot pielaujamas.

...1000 upuru prasījusi choleras sērga, kas ...eālistes vairāk simttūkstoš indiešu vidū, ...uri no visiem Indijas novadiem sapulcē...ies pie 12 g. veca ganu zēna — „brī...

ĀRZEMJU ZIŅAS

...iet arī vēl 5., 6. un 9. lappusē.

...mdarītāja". Viņa izslavētā „brīnum...ie" izrādījusies nederīga. Iestādes rīko ...ni apgaismošanas un evakuē speciālvil...ņos un automobiļos desmittūkstošiem ...ēnības meklētāju.

...12 mēnešu cietumā piespriedusi Varša...as tiesa bij. britu aviācijas atašejam ...rkavā kapteinim Terneram, kurš esot ...mēģinājis kādu jaunu polieti nelegāli ...braukt no Polijas.

...„Kā lūdz drīkst atsakart manus bērnus!" ...ukust Buchenvaldes koncentrācijas ko...andanta sieva Ilze Kocha, kad daži ...i izdzīvotie piecēluši no kādas piegā...ātes viņas bērnus. Kāds SS ...rgs tūdaļ sācis žīdus spārdīt un sist. ...ēdu liecību prāvā pret Ilzi Kochu no...va kāds bij. nometnes ieslītnieks. Arsti ...rāda, ka apsūdzētā savas nervu kaites ...mulējot.

...Oslo bez pēdām pazudis amerikāņu ra...o reportieris Litords Mūrs, kas 10. dec. ...radās no Berlines, lai Oslo izdarītu ...emsvētku reportāžu. Policijas pūles ...u atrast līdz šim nav sekmējušās. Pē...jo reizi Mūrs redzēts Rietumstacijā, ...as tuvumā sarunājamies ar divi vīrie...iem un vienu sievieti.

...Ķīptiešu un britu sarunas par 1936. g. ...uma revīziju pārtrauktas līdz nākošam ...dam.

...Ģenerālis Petasinji, kas uzņēmies mili...o un civilo virspavēlniecību Indoķīnā, ...adies Hanojā. Rēķinoties ar gaidāmo ...ndistu lielofensīvu, karaspēks ir ...tvirzīts un kaujas postenī pastiprināti. ...rmā spriedumu maršala Petēna lietā ...tīrtoti atteikusies Francijas augstākā ...a. Kā zināms, 84 g. v. maršals izcieš ...is ieslodzījumu.

...Pasaules svētceļnieku Svētajā gadā ap...ēmuši Romu. Viņu vidū visvairāk ...a franču, bet otrā vietā 200.000 vāciešu. ...ētceļnieku skaits abos iepriekšējos Svē...os gados bija: 1900. g. — 350.000, bet ...2. g. — 580.000.

...1200 šīvienu minūtē raida jaunākā ...ices armijas patšautene ar gaisa dze...ātiju.

...Pirmo amerikāņu tūristu apmeklējuši ...ēnu līdz 2. g. 1. oktobrim, patērējot 5 ...olārdolārus dienā.

...Britānijas, literatūru baznīcas prāvests ...G. Asboss, aprūpējot savus tautie...us Vācijā laikā mērojis 224.000 km garu ...ceļojot 962 dievkalpojumus.

...Starptautiskais notikums 1950. g. bijis Ko...jas karš, īsāsmu UP aģentūras svarī...o ziņu sarakstā. Otrā vietā seko aten...āti pret prezidentu Trūmenu, bet trešā ...ērikāņu kongresa vēlēšanu iznākums. ...Lielākā raža piedzīvojušas ASV 1950. ...a, ziņo amerikāņu lauksaimniecības ...inistrija. Tā ir trešā lielākā raža ASV ...turē.

...Par aparatu dzeršanu, vīntirgotavām ...rija turpmāk aizliegts izlikt skatlogos ...rāk par 9 pudelēm degvīna. Aizliegta ...lkoholiskā dzēriena reklāmēšana vis...ā.

...Iecerējām nēsāt otrā pasaules kara ...ēmes un godazīmes nolēmusi cīnīties ...s politisko bēgļu partija BHE.

...Vācijas Vēcijas motorkuģis pēc kara — ...v Santa Ursula ielaists ūdenī Ham...rgā. Tas uzturēs rēgulāru satiksmi ...r Vāciju un Argentīnu.

...Pēdējā laikā cietuši komūnistu koncentrējumi ...m, no Hanojas, kur tiem uzlidojusi ...ņu aviācija.

Angli...rij par daudz ...tabletēm un pulveru

...ondona (fm). — Anglijā pārāk izplatīta ...adu medicīnisku tablešu un pulverīšu ...ēšana, konstatēts kādā britu medicī...estāžu ziņojumā. Lielbritānijas iedzī...ji, bet it sevišķi gan sievietes šādus ...ekļus, kas tikai uz laiku nomierina, ...slimības neārstē, patērējot veselām ...ām. Nenovēršot slimības cēloņus, bet ...mazinot to nepatīkamos izpaudu...ās. Šie patentlīdzekļi atturot pacientus ...avlaicīgas griešanās pie ārsta, kas va...ameklēt slimības īstos cēloņus un ...laikus sākt to ārstēt. Visizplatītāki ir ...urīši pret galvas sāpēm. Ārstniecības ...ekļu patēriņu vispār veicinājis Angli...ārvās medicīniskās palīdzības likums. ...palīdzības ietvaros ārsti Anglijā un ...pagājušā gadā izrakstījuši ne mazāk ...301 milj. recepšu resp. ap ceturtdaļu ...zāļu uz katru iedzīvotāju. Kur tās ...palīek, — jautā medicīnas žurnāls ...cal Press; humoristisku atbildi uz to ...izteicis pats veselības ministrs: „Lie...daļa aiziet virtuvju nolietnēs."

...aizsardzības paktu

...spēku Suecas kanāla joslā. Kā ...ms, Ēģipte vēlas šī līguma anu...u un britu karaspēka izvākša...ā ziņo New York Herald Tri...e Londonas korespondents, Ēģip...ārlietu ministrs Bevinam esot ie...dzis šādu priekšlikumu: britu ...spēks var palikt Ēģiptē vēl vie...gadu, bet tam šai laikā jāapmāca ...tiešu armija un tehniķi, kas ...tu britus aizstāt. Ar to tad bū...nodrošināta arī kanāla joslas ...ardzība, par ko tā nobažījusies ...t. Londonā gan domā, ka ēģip...i vieni paši, arī ar visu apmāci...nespētu Suecas kanāli aizstāvēt ...agresiju.

LATVIJA
Latvian Newspaper
Nr. 100 (444) Dec. 30, 1950
Publisher: Jānis Niedra, Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9—7, Phone Augustdorf 02. Printer: Remsdruckerei Sigg. Härtel & Co, Schwäbisch Gmünd, Paradiesstr. 12. Published twice weekly.
Circulation 11.000.
Sponsor—International Refugee Organization.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 100 (444)
Sestdien, 1950. g. 30. dec.
Iznāk trešdienās un sestdienās. Izdevējs: Latviešu Centrālā Komiteja. Galvenā redaktora v. i. Maksis Čulītis. Redaktori: P. Kliāna, V. Lesiņš, E. Raisters, L. Švarcs. Apgāda saimnieciskās vadītājs A. Ābolinš. Austrālijas redakcijas vadītājs A. Šmits (2), Linden Avenue, Wendouree, Ballarat, Vic., Australia). Redakcijas adr.: (14a) Schwäbisch Gmünd, DP Camp Artillerie-Kaserne, tālr. Schw. Gmünd 2180

Komūnistiskā Ķīna noraida pamieru

UN SPĒKI ATSTĀJUŠI ZIEMEĻKOREJU — SAGAIDA KOMŪNISTU UZBRUKUMU SEULAI — VŪ AIZBRAUC AR 16, BET ATGRIEŽAS AR 54 KOFERIEM

Tokio (ag). — **Visa Ziemeļkoreja atkal ir komūnistu rokās. Ziemsvētku vakarā sāktā Hungnamas tilta gala pozīciju galīgā evakuācija pabeigta pirmdienas rītā. Šajā operācijā, kas pakāpeniski sākās jau pirms divi nedēļām, sauszemes un kuģu artilērijas uguns aizsegā izvākti 105.000 sabiedroto un dienvidkorejiešu karavīru, 100.000 civiliedzīvotāju, kā arī 17.500 lielgabalu un auto un 350.000 t kara materiāllu, nogādājot tos uz Pusanas un Pohangas ostu, Dienvidkorejā. UN vienību zaudējumi ir samērā niecīgi. Hungnamas ostas ierīces pilnīgi iznīcinātas. Šo seksvētku dāvanu".**

Ģen. Mekarturs savā komunikē izteicās, ka Hungnamas tilta gala pozīciju evakuēšana nobeigusi UN karaspēku pārgrupēšanu, kas kļuvusi nepieciešama pēc komūnistiskās Ķīnas iejaukšanās Korejas karā. Evakuētā 10. korpusa vienības piedalītas 8. armijai, kuŗu tagad komandē ģenerālleitnants Ridžvejs. Iepriekšējais 8. armijas komandieris ģenerāleitnants Vokers gāja bojā auto katastrofā, kad viņš brauca pasniegt kaujas ordeni savam dēlam kapt. Vokeram 24. divīzijā.

Ar 10. korpusu pastiprinātā 8. armija ieņēmusi jaunu aizsardzības līniju gar 39. parallēli no pussalas austrumu līdz rietumu krastam. Otrdien ziemeļkoreiešu un ķīniešu vienības pārgāja 38. platuma gradu un pievirzījušās 35 km no Seulas. Komūnisti izveidojuši fronti no Koreangporas līdz Čangū, 60 km no austrumu piekrastes, kamēr pie Kaisongas koncentrētas vēl citas ķīniešu vienības, kas liecina, ka sagaidāma komūnistu lielofensīva. Ķīnas karaspēka virspavēlnieks ģen. Čutē pirmdien izteicies, ka ķīniešu komūnistu uzvarai Korejā būs ārkārtīga nozīme komūnisma nostiprināšanai visā Āzijā. No franču valdības avotiem ziņo, ka Pad. savienība apsolījusi Ķīnai atbalstu Korejas karā, ja UN gaisa spēki bombardētu Mandžūrijas pilsētas. Tādā gadījumā Pad. savienība uz Koreju nosūtītu 8—9 kājnieku divīzijas, mongoļu kavalerijas divizijas un 30.000 bij. japāņu kara gūstekņu, kas Sibirijā apmācīti un apbruņoti.

Pēc tam, kad UN trīsvīru komisija bija nosūtījusi uz Pekingu vēl divi telegrammas ar pamiera priekšlikumiem Korejā, komūnistiskās Ķīnas ārlietu ministrs Čuenlajs tās priekšlikumus noraidījis, apzīmēdams UN rezolūciju par illegālu, jo tā pieņemta bez ķīniešu tautas valdības delegācijas piedalīšanās. Tādēļ arī ne Ķīnas valdība, ne tās pārstāvji neuzņems kontaktu ar UN komisiju. Čuenlajs atkārtoti pieprasīja visa svešā karaspēka atvilkšanu no Korejas. No Londonas ziņo, ka ģen. Vū

(Turpinājums 8. lpp.)

Daudzi latviešu bērni šos Ziemsvētkus aizvadīja šķirti no draugiem, svešu ļaužu vidū. Viņu vecāki ir vienalgi, kas tajos vēl saglabā piederību pie tautas.
Šajos mazajos latviešos, kas sava mūža rītu aizvada Spānijā, tāpat kā visos pasaulē izklīdušos latviešu bērnos, guļ Latvijas nākotne. Ar skaidrām, dvēseles neVarbūt tas nesīs citus Ziemsvētkus, kuŗos vairs nebūs bēgļu un palicējuŗ! Nevēlēsim to viens otram, pārkāpdami 1951. gada slieksni.

Atstājot Vāciju

Atstājot Vāciju un aizbraucot uz ASV, nolieku savus amatus mazajā Latvijā. Nolīekot amatus, neatbrīvojos no latvieša cīnītāja pienākuma. Šo katra latvieša nacionālo pienākumu gribu pildīt arī tālākā trimdā. Tādēļ es neškiros no latviešu trimdas saimes, bet palieku ar to kopā arī turpmāk. Nebūdams vairs galvenais redaktors, darbošos līdzi arī mūsu laikrakstā Latvija.

Sirsnīgi pateicos par tautiešu silto atsaucību kopējā darbā un upuru nešanā cīņai par Latvijas brīvību un tautas dzīvā spēka saglabāšanu. Vislielāko gandarījumu dod Ārējās informācijas fonda darbs. Artava Latvijai vēl nav noslēgusies, bet tās iepriecinošie panākumi dos jaunas iespējas mūsu cīņā par taisnību, nespējīgo aprūpē un latviskās kultūras veidošanā, un dažiem mūsu rakstniekiem nevajadzēs teikt rūgtus vārdus. Es esmu pārliecināts, ka ziedojumu straume Artava Latvijai būtu bijusi vēl lielāka kultūrai, ja nebūtu teikti tikai rūgtie vārdi vien, bet nācis aicinājums arī no to teicējiem atbalstīt šo akciju latviešu kultūras darbinieku labā. Mums jāpūlas visiem vienādi.

Es lūdzu latviešu trimdiniekus arī manu amatu pēctečiem veltīt to pašu uzticību, atsaucību un atbalstu.

Līdzās komūnistiem un mūsu zemes okupantiem mani nīst un darbā apkaro dažas mūsu t. s. parlamentāriešu aprindas, sevišķi sociāldemokrati, kas par saviem cīņas ieročiem izvēlējušies nevis lietišķu kritiku, bet aklu naidu. lamāšanos un neslavas celšanu. Šādu cīņas veidu atstāju viņiem un svešā tiesā gandarījuma nemeklēšu. Atbrīvotā Latvija ir mūsu mērķis. cīna par to dod gandarījumu par visām pārestībām. Atbrīvotā Latvija pati spriedīs tiesu par visiem mūsu darītiem vai nedarītiem darbiem.

Tādēļ nekādi uzbrukumi vai personīgi sarūgtinājumi nedrīkst pamudināt cīnītājus atteikties no uzsāktās cīņas. Nievātājiem, tāpat kā malā stāvētājiem, viņu laiks ir pagājis līdz ar pagātni, bet nākotne piederēs tiem, kas piederēs šīsdienas cīņai par Latvijas dzīvību un brīvību.

Būsim cīnītāji, demokrati un savas tautas uzticīgi dēli un meitas nevis vārdos, bet darbos.

V. Lambergs

Divu vīru „invazija" Helgolandē

Hamburga (ll). — Pagājušā nedēļā divi Heidelbergas studenti Frankfurtes žurnālistu pavadībā zvejnieku kuterī devās no Kukshāfenas uz Helgolandes salu, lai tur apmezdamies protestētu pret šīs vācu salas galīgu iznīcināšanu. Kā zināms, angļu gaisa spēki šo salu izvēlējušies par izmēģinājumu lauku bumbvežu uzbrukumiem. Studenti nodomājuši palikt salā tik ilgi, kamēr angļi paziņotu bombardēšanas izbeigšanu.

Jaunākās ziņas no Vācijas ziemeļu piekrastes vēstī, ka abi studenti, nevarēdami izturēt lielo aukstumu, atgriezušies Kukshāfenā, lai apgādātos ar segām un siltiem apģērbiem. Trešdien viņi atkal atgriezušies salā helgolandiešu apvienības valdes pārstāvja un kāda helgolandiešu šofera pavadībā. Vairāki bij. salas iemītnieki izteikuši gatavību atgriezties Helgolandē. Angļu iestādes Kukshafenā trešdien izdeva pavēli apcietināt abus šīs „neapbruņotās invazijas" ierosinātājus.

Angļi vispirms aicināja vācu piekrastes policiju, lai tā novāc abus studentus no salas, bet policija atteicās to darīt, jo neviens Vācijas likums nenoliedzot uzturēšanos Helgolandē. Arī vācu muitas ierēdņi atteikušies pārvest studentus atpakaļ. Angļu militārās iestādes paziņojušas, ka studentus atvedīšot atpakaļ uz kontinentu ar varu, kaut gan piebilst, ka viņu sodīšana neesot paredzama.

Šai vācu studentu „invāzijai" daudz uzmanības veltī ne vien vācu laikraksti, bet arī angļu un amerikāņu prese, norādot, ka studenti vēlas ne tikai panākt bombardēšanas izbeigšanu, bet aicina visus helgolandiešus atgriezties savā dzimtajā salā.

Maskava pastiprina spiedienu pret bijušajiem DP Anglijā

TRUD APSŪDZ FRANCIJU BĒGĻU AIZTURĒŠANĀ — 850.000 DP TĀLĀKĀ EMIGRĀCIJĀ — PRASA PAPLAŠINĀT ATBALSTU BĒGĻIEM NO AUSTRUMEIROPAS — MAKŠĶERE ATPAKAĻ UPECĒTĀJOS

Londona (sk). — Parlamenta loceklis Džons Bēkers Vaits ziņojis, ka atklāts organizēts komūnistu plāns, kā ietekmēt britu rūpniecībā strādājošās pārvietotās personas. Komūnistu partijas biedri gan personīgi apmeklē ārzemju strādniekus viņu hostelos dažādās Anglijas daļās, gan arī applūdina tos ar propagandas literātūru. Komūnistu aģenti, izrādās, prot kaut kādā ceļā iegūt ārzemju strādnieku adreses. Pēc tam strādnieki mājās saņem veseliem saiņiem komūnistisku literātūru savā mātes valodā. Šī literātūra neapšaubāmi ievesta Anglijā slepeni, pie kam Vaits domā, ka tas būtu bijis grūti izdarāms bez ārzemju sūtniecību aktīvas līdzdalības.

Tālāk Vaits izteicies, ka ziņojumi par īpašu kampaņu minētā virzienā saņemti no Jorkšairas un Velsas. Latviešu strādnieki Hullā savās darba vietās saņēmuši komūnistiskus latviešu laikrakstus un brošūras, tāpat jugoslāvi un citu tautību ārzemju strādnieki. Saņemtos propagandas materiālu saiņus tie parasti iznīcinot neatvērtus. Kādā Velsas hostelī komūnistu apmeklējumi bijuši tik neatlaidīgi, ka hostela vadītājam vairākkārt bija jālūdz talkā policija, lai nelūgtos viesus izsviestu.

„Bēdīgākais ir tas," izteicies Vaits, „ka komūnisti spēj iegūt šo strādnieku adreses. Mums ir pierādījumi, ka šī informācija aiziet arī uz šo strādnieku dzimteni. Ja tur izdodas atrast viņu piederīgos, komūnistiem ir pavērts ceļš ietekmīgai draudu taktikai."

(Turpinājums 8. lpp.)

87 IGAUŅU BĒGĻI PĒC TRIM MĒNEŠIEM SASNIEGUŠI ARGENTĪNU

Londona (tn). — Reuters ziņo no Argentīnas, ka pēc triju mēnešu ilga ceļojuma pāri Atlantijas okeanam 127 t motorlaivā Buenosairesu sāsniegusi 87 igauņu bēgļi, to vidū 26 sievietes un 20 bērnu. Reutera ziņojumā minēts, ka bēgļi esot izbraukuši 22. septembrī it kā tieši no Igaunijas. Viņiem neesot nekādu dokumentu, un viņi lūguši atļauju apmesties Argentīnā uz dzīvi.

„Četru lielo" konference gaidāma februārī Ņujorkā

ASV JAUNO KONGRESA SESIJU IEVADĪS TRŪMENA VĒSTĪJUMS — ČUIKOVS AR ULBRICHTU, TORĒZU UN TOĻATI MASKAVĀ PLĀNO JAUNU IEBIEDĒŠANAS AKCAJU

Londona (ll). — Eiropas aizsardziba, kas cieši saistīta ar Atlantikā pakta militāro spēku izveidošanu, joprojām pieder pie lielākajām politiskajām problēmām gadu mijā. Par to raksta pasaules prese šajā un viņā pusē dzelzs priekškaram, par to spriež politiķi visu Eiropas valstu galvaspilsētās. Galveno smagumpunktu šajā plāksnē tomēr, par spiti republikāņu daļējai noraidīgai nostājai, uzņēmušās ASV.

Prezidents Trūmens pārtraukca savu Ziemsvētku atvaļinājumu dienu agrāk nekā paredzēts,un ieradās Vašingtonā otrdienas vakarā, lai jau dažas stundas vēlāk apspriestos ar saviem tuvākajiem līdzstrādniekiem — ārlietu ministru Ečesonu, aizsardzības ministru Maršalu, apvienotā štāba priekšnieku ģen. Bredliju un finanču ministru Snaideru. Labi informētas Vašingtonas aprindas ziņo, ka bez Korejas jautājuma, par ko prezidentam, plašu ziņojumu sniedzis ģen. Bredlijs, galvenā vērība veltīta rietumu aizsardzības sistēmas finansiālai un materiālai stiprināšanai. Abi minētie, kā arī citi politiskas un saimnieciskas dabas jautājumi pasteidzinātā kārtā aspriesti sakarā ar ģen. Eizenhauera gaidāmo izbraukšanu uz Eiropu, kā arī ar jauno kongresa sesiju, kas sanāks 3. janvārī. Kā zināms, kongresa pirmajā dienā prezidents Trūmens teiks plašu politisku vēstījumu. Ģen. Eizenhauers, ko tuvākās dienās sagaida Eiropā par savu pagaidu galveno mītni izraudzījis Astorijas viesnicu Parizē. Angļu militārās aprindas ziņo, kā ģen. Eizenhaueram ierodoties Eiropā angļu bruņotos spēkus iekļaušot Atlantika armijas sastāvā. To pašu daris arī angļu vienības kas stacionētas Eiropas kontinentā.

(Turpinājums 8. lpp.)

Celties vai grimt

Aizgājušais gads latviešu trimdinieku saimei visumā nav bijis labvēlīgāks par iepriekšējiem. Mūsu centības uz atgriešanos tēvu mājās vēl palikušas tikai cerības, kas ruoseniškiem prātiem sāk jau blāķēt un galst. Iecejotāju straumes aizsnegušas aizjūras zemēs jaunus desmittūkstošus tautiešu, kas sīkās teretās izpildīuši pasaules plašumos. No vienas puses par to varam priecāties: viņi pamācīgi labākos materiālos apstākļos un daudz vairāk var darīt kā Latvijas atbrīvošanai, tā trimdas grūtību atbalstīšanai; bet līdz ar to smagāka kļuvusi viņu cīņa par latviskā gara un tradīciju saglabāšanu un tautas kopības uzturēšanu, kas sveštautē vajadzīga vairāk par maizi. To pašu izjūt arī Vācijā vēl palikušo tūkstoši, kas daļēji jau iegājuši vācu saimniecībā un pamazām maldē savu kulturālo un nacionālo autonomiju, ko pašu spēkiem bijām radījuši latviskā nometņu saimē. Nemaz nerunājot par saimnieciskajām grūtībām, uzlabošanās šai ziņā nav gaidāma arī nākošajā gadā, kad alnojas vēl tie tautieši, kam IRO savas darbības pēdējā posmā šo iespēju dos, pārējos atstājot pašu vācu bēgļu pārpildītās Rietumvācijas zinā.

Bet tā vēl tikai maza daļa mūsu tautas lielajā nelaimē. Smagāko krustu nes Latvija un tie mūsu brāļi un māsas, kuŗus aizšķīrām savā tēvu zemē 1944. gadā. Šodien daudzu tur vairs nestrādu un nezemeklētu arī visus pročām aizrunātos, jo baigajā austrumu trimdā nāves pļauja vēl rudenāka kā dzimtenē. Un kā pārvērtās Latvijas lauku seja, vienalga saimnieciskām „pārcelšanām" mūsu kolhozu sādžās, tā neatlaidīgi pārveidojas arī mūsu tautas valstī: desperātie tūkstoši vietā nāk svešas asinis un tikumi, kas neatvairāmi sagrauj mūsu dzīvības spēkus. Bet tas, kas pazudīnāsi vai izaugsi latviskajā garā, turkmalīs propagandas veseļi neatlaidīgi apkaunots un deformē pēc savu ģimju un Hādības, alkstākos un nepakļāvīgākos bez šķīstības iemetot Padomiju cilvēku maltuvēs.

Tā tas notiek nu jau kuro gadu, un dažbrīd liekas, ka taisnība tiem, kas saka, ka katra nodzīvota diena nevis tuvina, bet gan attālina mūsu sapņa īstenošanu — Latvijas augšāmcelšanos, un ka tālu nav tas laiks, kad tā praktiski vairs nebūs iespējama. Un ja nu šādā brīdī vēl gadās dzirdēt pasaulē pazīstamu vīru domas, ka rietumu un austrumu sapratnais ir tomēr iespējama, un ka komūnisms it labi varētu sadzīvot ar demokratiskajiem kaimiņiem — tad tiešām šķiet, ka mūsu tautas ceļš arī varētu izbeigties sarkanajā bezdibenī.

Taču laiks un notikumi nestāv uz vietas. Līdzi tiem latents nav arī latviešu tautas likteņis, ko Maskava gan apzīmogojusi ar iznīcības zīmogu. Ja pirms dažiem gadiem vēl varēja likties, ka Latvija līdzi pārējām Baltijas valstīm norakstītas cilvēces zaudējumos, un latviešu tautas cieņas stāsti nepatikami traucēja rietumu valstsvīru labsajūtu, tad tagad mūsu likteņis jau cieši savijies ar visas pasaules un cilvēces nākotnes iznīkšanas. Un tā nu vairs ilgi necietīs ne bezjēdzīgu konferenču un sarunu spēles, nedz arī rotaļāšanos ar illūzijām vai strausa politiku. 1951. gads nāk pasaulē ar skarbu jautājumu: celties vai grimt?

Tas jautāts nevien Latvijai un citām valstīm un tautām viņpus dzelzs priekškara, bet par to jāizšķiras arī Parizei un Londonai, Romai un Stokholmai — visām brīvās Eiropas valstīm un visiem brīvās pasaules kontinentiem, kuŗu vienprātība un vienotība kopējai cīņai vienīgā var dot atbildi: mēs celsimies. Un nav šaubu, ka brīvā pasaule to arī pateiks, jo pienācis laiks, kad pat visracionālākie politiķi caur visrožainākajām brillēm jau saskatījuši savai zemei un viņiem pašiem draudošās briesmas.

Ir jau skaisti runāt par mieru, kas — ja vien būtu patiess — neprasītu ne aicinājumu, ne slavinājumu. Bet ja pasaulē jādzīvo tādā „mierā", kas jau prasījis desmitiem miljonu nelaimīgu cilvēku dzīvību, kam ik dienas vēl jāupurē tūkstoši, un kas pēcgalā tiko apbedīt visus patiesas brīvības un miera mīlētājus, tad daudzkārt cilvēcīgāka un cienīgāka ir atklāta cīņa, kas reizi par visām reizēm daris galu ilgstošām ciešanām un sēdēšanai uz pulvera mucas.

Šī cīņa arī dos gandarījumu mums, latviešiem.

Vilis Lesiņš

VISIEM ATSAUCĪGAJIEM TAUTIEŠIEM, KAS ZIEDOJUŠI ARTAVU LATVIJAI,
SIRSNĪGI PATECAS UN NOVĒL

nepagurt ticībā gaismas uzvarai jaunajā 1951. gadā

ĀRĒJĀS INFORMĀCIJAS FONDS

Kas veikts un kas vēl veicams Vācijas trimdā

Panākumi karaviru izcelosanas jautajumā

LCK SĒDES LĒMUMI

Šinīs dienās Ludvigsburgā notika LCK sēde, kurā piedalījās V. Janums, J. Celms, J. Niedra, V. Skaistlauks, P. Balodis un A. Ābolinš. LCK pieņēma tikko izceļojušā vicepriekšsēža un informācijas nozares vadītāja V. Lamberga atteikšanos no amata. Informācijas nozares turpmāko pārzināšanu uzdeva J. Celmam. Par laikraksta Latvija licenciātu un LCK apgāda vadītāju izraudzīja J. Niedru, bet galvenā redaktora pienākumu pildīšanu uzdeva M. Čulītim. Par sakarnieku pie IRO pārvaldes ASV joslā V. Lamberga vietā izraudzīja A. Ābolinu.

V. Janums ziņoja par savu apmeklējumu Anglijā un par tur notikušajām domu apmaiņām ar sūtni K. Zariņu un citām latviešu un cittautu vadītājām personām. Latviešu nacionālā padome Lielbritānijā š. g. 11. novembrī Londonā sanākusi uz pirmo sesiju, kurā ievēlēts prezidijs. Par prezidija priekšsēdi ievēlēts V. Janums, jo viņš ievadījis pārceļšanos uz Angliju. LNPL pārrunājusi daudzus aktuālus latviešu dzīves jautājumus un izteikusi gatavību visciešākai sadarbībai ar sūtniem, LNP, LCK un citām idejiski radniecīgām latviešu trimdas organizācijām.

LCK sēžu starplaikā tās pārstāvji apmeklējuši DP komisiju Frankfurtē, iesniedzot tai plašu memorandu bij. karavīru izceļošanas un skrīninga jautājumos. Šo jautājumu skaidrošanai apmeklēta arī DP komisija Ventorfā un notikusi apspriede LCK mītnē Augustdorfā, kurā ieradušies ASV iestāžu pārstāvji. Bij. karavīru izskrīnēšanas jautājumā iesniegts meronds IRO galvenai mītnei Ženēvā, uz ko atbilde vēl av saņemta. Bij. karavīru un aizsargu izceļošanas lietā piesūtīti materiāli sūtnim J. Feldmanim Vašingtonā ar lūgumu izdarīt iesniegumus turienes attiecīgām iestādēm. Pēdējās dienās bij. karavīru izceļošanā sākusi kustēties, jo uz transita nometnēm izsaukti daudzi bij. karavīri, un daļa no tiem jau izgājuši cauri visām komisijām. Bij. karavīru izsaukšana uz izceļošanas nometnēm turpinās. Baznīcu organizācijas paziņojušas LCK, ka tās rūpēsies par invalīdu pārvešanu uz ASV. LCK pārstāvji šinī jautājumā apmeklējuši NCWC, LWF un CWS vadību Vācijā, un jau notikusi invalīdu reģistrācija.

LCK līdz ar plašāku paskaidrojumu nodevusi atpakaļ sūtnim K. Zariņam pilnvaru par Rīgas Filmas ricībā esošo valsts un sabiedrisko mantu pārraudzīšanu. Šo pilnvaru no sūtņa, kā valdības ārkārtējo pilnvaru nesēja, LCK saņēma 1949. g. Ziemeļrīz gadu LCK pūlējās Rīgas Filmā panākt racionālāku un trimdas apstākļiem atbilstošāku saimniecību, kas tomēr neizdevās, jo R.F. valde LCK lēmumus un norādījumus nepildīja tāpat kā savas saistības pret trimdas kopību. Kad LCK pieprasīja revīziju R. F., pēdējā savā valdē kā sūtņa pārstāvi saistīja konsulāro darbinieku Hamburgā Apmani un pārtrauca katru kontaktu ar LCK. Šādos apstākļos LCK vairs praktiski nevarēja izpildīt tai izdoto pilnvaru un, lai neuzņemtos tālāko atbildību trimdas sabiedrības priekšā, pilnvaru nodeva sūtnim atpakaļ, lūdzot gādāt, lai R. F. samaksātu parādu trimdas kopībai.

Neskatoties uz īso sagatavošanās laiku un dažiem tehniskiem trūkumiem, akcija Artava Latvijai devusi ļoti labus rezultātus. Uz sēdes dienu jau bija ienākušas DM 16.000 ziedojumu naudā un pieteikti ziedojumi vairāk tūkstošu apmērā ārzemēs. Paredzams, ka akcijas gala rezultāts krietni pārsniegs DM 20.000. Tautiešu atsaucība viscaur bijusi ļoti dzīva. Kāda Zviedrijas tautiešu kopa gan ziedojumu listes atsūtījusi pilnīgi tukšas, pievienojot tām pavadrakstu, kas ne vien noraidošs, bet arī netaktisks. LCK ienākušos ziedojumus nolēma tūlīņ sadalīt saskaņā ar ziedotāju vēlēšanos: ap DM 8000,— ārējās informācijas fondam, ap DM 4500,— pašpalīdzības fondam un ap DM 3500,— kultūras fondam. Uzdeva LCK pārstāvjiem ārējā informācijas fonda valdē nākt ar priekšlikumu par tūlītēju jaunu informācijas materiālu izdošanu, lai ziedotāju izteiktā gatavība cīnīties par Latviju izpaustos darbos. Ar pēdējiem bagātīgajiem ziedojumiem Ārējās informācijas fondam dotas jaunas un plašas darbības iespējas un, šķiet, īstā laikā.

J. Celms un V. Saistlauks ziņoja par skolu stāvokli. Sakarā ar tautiešu straujo izceļošanu un iekļaušanos vācu saimniecībā, daudzās vietās latviešu skolas līdzekļu un skolotāju trūkuma dēļ bijušas spiestas likvidēties. Kur tas vēl iespējams, latviešu skolas strādā ar nometņu un LCK atbalstu. Daudz vietās bērni jau apmeklē vācu skolas, jo citas iespējas nav. Še jāgādā vismaz par svētdienas skolām, lai bērni neatsvešinātos no latvietības.

V. Skaistlauks ziņoja par krusttēvu akciju, kas, neskatoties uz grūtībām, tomēr dod rezultātus. Lai palīdzības darbu nesadrumstalotu un ziedotājiem būtu pārskatamāka līdzekļu izlietošana, nolēma krusttēvu akciju apvienot ar Latviešu paspalīdzības fondu, par kura valdes locekli ievēlēja V. Skaistlauku.

P. Balodis ziņoja par LCK apgāda un LCK informācijas nozarē izdarīto reviziju. Apgāds strādājis bez zaudējumiem un tā bilance aktīva. Trūkumi, kas apgāda darbā agrāk konstatēti un kuru rezultātā savlaicīgi atbrīvoja dažus apgāda atbildīgus darbiniekus, tagad pilnīgi novērsti. Apgāds no savas peļņas ievērojami atbalstījis latviešu sabiedriskos pasākumus Vācijā un citās zemēs, sevišķi ciņu par Latviju. Londonas avīzei apgāds aizdevis 150 mārc., ko nolemj līdz atmaksai pārvērst pajā, lūdzot Londonas avīzi pieškirt apgādam vietu avīzes izdevēju kolēģijā.

J. Niedra ziņoja par LCK ienēmumiem un tautiešu aprūpi. Vācijā pašlaik vairs palikuši ap 13.000 latviešu, no kuriem lielais vairums nestrādātāju. Sakarā ar to LCK ieņēmumi, kas galvenā kārtā balstījās uz trimdas kopības nodevu, stipri sarukuši. LCK štati, apvienojot un likvidējot amatus, samazināti līdz minimam. Cik līdzekļi atļauj, piešķirti sociālie pabalsti gan atsevišķiem trūkumā nonākušiem tautiešiem, gan nometnēm, sanatorijām un veco ļaužu mītnēm. LCK vadītais aizbraucēju mantu fonds piešķir Vācijā palicējiem mēbeles un darba rīkus. Bēgļu dzīves archīvs vāc un kārto trimdas dzīves materiālus, kas sakarā ar nometņu likvidēšanu ienāk bagātīgi. Par daļas materiāliu uzglabāšanu panākta vienošanās ar Bonnas universitāti.

Sakarā ar pašreizējās LCP pilnvaru izbeigšanās š. g. 31. dec., pamatojoties uz LCP lēmumiem un pastāvošo kārtību, LCK nolēma darbu turpināt arī pēc 31. dec. līdz jaunas komitejas ievēlēšanai. Tā kā pirms pusotra gada vācu tiesā reģistrētie latviešu pārstāvības statūti vairs īsti neatbilst pašreizējām vācu likumu normām un apstākļiem, nolemj statūtus pārreģistrēt un saskaņā ar jaunajiem statūtiem izveidot turpmāko latviešu pārstāvību.

Karavīri beidzot izcelo

No Ventorfas ziņo, ka britu joslā bij. leģionāru izceļošanai uz ASV pārvarēti arī pēdējie kavēkļi. Pirms dažām dienām uz Gronu izbrauca pirmie latviešu un igauņu bij. leģionāri. DP komisijas un konsula intervijās viņiem nav bijis nekādu šķēršļu. Naturālizācijas inspektoru nostāja gan nav tik pretimnākoša, tomēr emigrācija aizkavēta tikai izņēmuma gadījumos. Kara invalīdiem inspektori pieprasa likumā paredzēto 1000 dolaru drošības naudu. Tādēļ ieteicams pie laika informēt savu galvotāju, lai tas ar šādu varbūtību rēķinātos. IRO medicīniskajās pārbaudēs vēl joprojām spēkā rīkojums, kas uzdod ārstiem meklēt pacienta rokā iespiesto asinsgrupas zīmi vai kādu rētu tās vietā. Taču tālākā emigrācijas procesā šim faktam nav nozīmes. Tā kā arī no Gronas nav ziņu par karavīru aizkavēšanu izceļošanai, liekas, ka beidzot karavīru emigrācijas jautājums sācis savu pareizo gaitu.

O.

Tā dzīvo mūsu vecie laudis Francijā

VĒSTULE LATVIJAI NO FORBACHAS

Kad. pag. gada oktobra sākumā no Vācijas Francijā sāka ierasties latviešu vecie ļaudis, tos izvietoja klosteru patversmēs. Tur viņus apmeklēja speciāla IRO delegācija, kurā ietilpa arī māc. Brauns, viens no šīs akcijas ierosinātājiem un vadītājiem. Katoļu baznīcas biļetēnā pēc tam ziņoja, ka vecie ļaudis jūtas apmierināti, un viņu dzīves apstākļi ir labi. Tajā pašā laikā Farncijas, toreiz Forbachas, latv. b-ba uzņēmās viņu morālo un kultūrālo aprūpi, meklējot iespējas apgādāt tos ar latviešu grāmatām un laikrakstiem. Pirmās vēstules, kuras saņēmu no vecajiem latviešiem, pauda apmierinātību kā par uzturu, tā telpām un pārējiem dzīves apstākļiem. Bet jau pēc neilga laika no lažām vietām nāca sūdzības par ļoti sīktu uzturu, aukstām telpām, mazgāšanās iespēju trūkumu, nepiemērotu smagu darbu, medicīniskās palīdzības trūkumu utt.

Lai noskaidrotu patiesos apstākļus, izdarīja sīku aptauju, kuras rezultāti ir šādi: 1) nav pildīti vecajiem ļaudīm dotie solījumi, ka viņus novietos pēc tautību principa, ka telpas būs siltas un tīras un ēdiens labs, ka rēgulāri izmaksās zināmu kabatas naudu, bet nodarbinātie saņems atlīdzību, kā katrā vajadzības gadījumā būs pieejama brīva medicīniska palīdzība; 2) vecajiem ļaudīm radies iespaids, ka viņu pēdējos spēkus grib izmantot darbam un pie tam vēl uz viņu rēķina pelnīt, jo par katru veco cilvēku Francijas valsts no IRO saņem 500 dolaru; 3) daudziem nolietojušās drēbes, sevišķi veļa, kas jāgādā pašiem, bet naudas trūkuma dēļ tas nav iespējams; 4) dažās patversmēs apstākļi ir cilvēku necienīgi, kādēļ jāpanāk tur novietoto latviešu pārcelšana.

Pateicoties Latvijas apgāda pretimnākšanai un laikraksta pārstāvju E. Baumanes un K. Birznieces atsaucībai, vecie ļaudis pēdējā laikā apgādāti ar latviešu laikrakstiem un žurnāliem. Lai uzlabotu viņu stāvokli tajās patversmēs, kur apstākļi sevišķi slikti, Francijas latv. b-ba organizē drēbju un pārtikas sainīšu sūtīšanas akciju. Pirmie sūtījumi vecos ļaudis sasniedza jau uz Ziemsvētkiem. Labu piemēru Francijas latviešiem rāda Dunkana akadēmijas sievietes Parīzē un E. Baumane Loriēntā, bet vēl ir darāms daudz. Tādēļ aicinu visus šejienes tautiešus piedalīties palīdzības akcijā mūsu vecajiem ļaudīm, un sūtīt viņiem drēbju un pārtikas vielu sainīšus, neaizmirstot vīriešiem arī pa paciņai tabakas. Tā kā vecie ļaudis nevēlas, ka viņu vārdus un adreses publicētu, visus, kas vēlas piedalīties palīdzības akcijā, lūdzu adreses pieprasīt A. Apsem, 4a, Route de Schoeneck, Forbach/Mos.

Daudzi gados vecāki latvieši man rakstījuši no Vācijas, lūgdami paskaidrojumus par apstākļiem veco ļaužu mītnēs Francijā un nokļūšanu šurp. Lūdzu piedot, ja neesmu spējis visiem atbildēt. Ceru, ka šis raksts dos vēlamo skaidrību. Patiesības labad jāpiebilst, ka pārsvarā ir patversmes, kur dzīves apstākļi pietiekami labi, tomēr miera mīļotāji arī tur jūtas vilušies, jo jādzīvo lielās telpās, dažādām tautībām kopā. Tie, kas gribētu uzlabot veselību, var piedzīvot nepatīkamu pārsteigumu. Pagaidām veco ļaužu iecelošanas akcija liekas beigusies.

Forbachā, decembrī.

A. Apse

UN bibliotēka Ženeva meklē DP bibliotekaru

UN bibliotēka Ženēvā rezervējusi brīvu bibliotekāra vietu kādam DP. Tā uzdevumos ietilptu vadīt bibliotēku, uzraudzīt asistentu darbu, izvēlēties nepieciešamās grāmatas, noteikt bibliotēkas darbību un saskaņot nodaļu darbu, kontrolēt grāmatu sadalījumu pa nodaļām, sastādīt katalogu, sadarboties ar skolām un organizācijām, dot padomus personām un grupām par interesējošo literatūru. Kandidātam jābūt ar bibliotekāra diplomu, ne vecākam par 40 g. (priekšroka zem 30). Jāpārvalda angļu vai franču un krievu valoda. Ģimenes sastāvs nav svarīgs. Kandidātam jābūt tādam, kas nevar ieklauties vispārējā masu emigrācijā. Pieteikšanās IRO birojos.

MEKLĒ STRĀDNIEKUS ASV LAUKSAIMNIECĪBĀ

H. W. Patterson's Pine Grove Farm, Avoudale, Pa., USA, meklē latviešus, kas strādājuši lauksaimniecībā, vieninieku kā arī ģimenes cilvēkus. Rakstīt var arī latviešu valodā.

Piezīmējams, ka H. V. Patersons jau daudziem latviešiem sagādājis galvojumus.

Nometnu dzive

FARELES veco ļaužu mītni nesen apciemoja Oldenburgas vācu ev. lut. draudžu bīskaps prof. Dr. Stelins. Nometnes vadītāja Lešere iepazīstināja viesi ar tautību pārstāvjiem. Pēc nometnes apskates vācu draudze ielūdza bīskapu un nometnes pārstāvjus uz tēju draudzes nama zālē. Adventes svecīšu gaismā lielā sirsnībā un draudzīgās pārrunās vakara dalībnieki pavadīja pāris stundas. Bīskaps un vācu draudzes padomes priekšsēdis savās runās izcēla tautību tuvināšanas nozīmi kā svētīgu paraugu. Pēc tējas prof. Stelins Fareles pils baznīcā runāja par bībeles tēmu: „Un tas notika tanī laikā". Bīskaps pieminēja arī, ka Baltijas valstu ziedu laikos viņš apmeklējis Latviju un Lietuvu.

HEILIGENHAFENĀ māc. Gabliks iesvētīja pieminekļus mirušajiem latviešu trimdiniekiem. Ziedus nolika vietējās tbc sanatorijas slimnieki, LCK pārstāvis Siezvigas Holšteinas apgabalā A. Vanags, Daugavas Vanagi un Neištates nometnes komiteja.

NEIŠTATES nometnē šinīs dienās koncertēja angļu huzāru militārais orķestrs, sniedzot nometnes iedzīvotājiem patīkamu mūzikālu baudījumu. Nesaprašanu klausītājos radīja tas, ka angļu pārstāves pateicības runu tulkoja krievu valodā, ko saprata tikai retais no klātesošiem.

KURS VAINIGS?

AGATES KRISTI ROMĀNS

(33. turpinājums)

„Un vēlāk viņa jums aizdeva daudz vairāk?"

„Jā, — tik, cik man vajadzēja. Man tas toreiz likās kā tīrais brīnums."

„Tas bija Žizeles kundzes īpašs brīnuma veids," atteica Puaro sausi. „Es nojaušu, ka jūs pirms tam bijāt kļuvuši labi draugi ar misteru Barraklāfu..."

„Jā."

„Bet jūs bailīgi piesargājaties, lai tikai jūsu vīrs kaut ko neuzzina?"

„Stefens ir īsts paraugvīrs!" iesaucās lēdija Horberija nikni. „Esmu viņam apnikusi un tagad viņš gribētu precēt kādu citu. Jau no domām vien, ka varētu no manis šķirties, viņš aiz lielas sajūsmas spētu lekt gaisā."

„Bet jūs negribat šķirties?"

„Nē. Es... es..."

„Jums patīk jūsu stāvoklis," piebilda Herkuls Puaro, „un arī lielie ienākumi, kas jūsu rīcībā. Tas ir gluži dabīgi. Sievietes... nu jā, un tad radās jautājums par aizdevuma atmaksu, vai nē?"

„Jā; un es nespēju tūlīt savas saistības pildīt. Ak, cik nejauki toreiz vecā ragana parādīja savu netīro raksturu! Viņa zināja par mani un Raimondu gluži visu, viņa zināja vietas un datumus un... kā viņa to visu izpētījusi, man nav skaidrs."

„Viņai bija pašai savas metodes, kundze. Vai viņa draudēja šos pierādījumus izsniegt lordam Horberijam?"

„Jā, ja es nesamaksāšu parādu."

„Un jūs nevarējāt maksāt?"

„Nē."

„Tātad viņas nāve jums nozīmēja laimīgu pagriezienu."

„Tā nāca tik izdevīgā brīdī, ka es to nespēju pat lāgā aptvert. Tas bija par daudz skaisti," nopietni paskaidroja Cecilija Horberija.

„Jā, par daudz skaisti," atkārtoja Herkuls Puaro ar zināmu uzsvaru. „Bet varbūt tas jūs padarīja arī drusku nervozu?"

„Nervozu?"

„Jo galu galā jūs bijāt vienīgā lidmašīnas pasažieru vidū kam bija iemesls vēlēties Žizeles nāvi. Un bez tam iepriekšējās dienas vakarā jūs apmeklējāt viņu Parīzē un piedzīvojāt ar viņu pietiekami vētrainu svēnu vai nē, kundze?"

„Ak, kā viņa ar mani apgājās, šī velna māte! Viņa neatkāpās ne par centimetru. Es varētu gandrīz sacīt, ka tas viņai sagādāja prieku — redzēt manu izmisumu. Viņa bija zvērs caur un cauri."

„Un par spīti tam jūs liecinājāt zvērinātajiem, ka šo sievieti nekad agrāk neesat redzējusi."

„Bet protams, ko gan citu es būtu varējusi teikt?"

Herkuls Puaro domīgi uzlūkoja viņu: „Jā, kundze, jūs nevarējāt neko citu sacīt."

„Tas bija briesmīgi — vienīgi meli, meli un vēlreiz meli. Zināmais riebīgais inspektors apgrūtināja mani arī šeit ar dažādiem jautājumiem. Bet sevī es biju diezgan droša, jo skaidri nojautu, ka viņš gribēja mani vienīgi provocēt un pats nezināja neko noteiktu."

„Ja kautko nojauš, tad jānojauš ar zināmu drošību," visgudri paskaidroja Herkuls Puaro.

„Bez tam," turpināja Cecilija, nepiegriezdama Puaro piezīmei nekādas vērības, „es iestāstīju sev, ka nekas neatklāsies, ja jau pašās pirmajās dienās netika iegūta nekāda skaidrība. Patiesi, es jutos glābta līdz vakardienai, kad pienāca šī nejaukā vēstule."

„Tātad visu šo laiku jums nebija nekādu baiļu?"

„Bailes man bija gan."

„No kā? No zināmu apstākļu atklāšanas, vai no apcietināšanas sakarā ar slepkavību?"

Ledija Horberija kļuva bāla.

„Slepkavība?... Bet es taču... žēlīgais Dievs, jūs taču tam neticat! Es viņu nenogalināju, es nē!"

„Bet jūs bieži vēlējāties, kaut viņa mirtu."

„Jā. Taču nonāvējusi es viņu neesmu. Ak, jums man jātic, Puaro kungs, jums jātic! Es taču nemaz nepiecēlos no savas vietas!"

Viņa pēkšņi apklusa, pavērusi savas zilās acis uz Puaro. Viņš mierinādams pamāja: „Es jums ticu, kundze, un proti, divu iemeslu dēļ — vispirms tādēļ, ka esat sieviete, un otrkārt — kādas lapsenes dēļ."

„Kā?... Lapsene?..."

„Jā, lapsene," atkārtoja detektīvs. „Tas izklausas neprātīgi, vai nē? Nu, bet nerunāsim vairs par to. Es tātad stāšos sakaros ar šo misteru Robinsonu, un dodu jums savu vārdu, ka jūs viņu nekad vairs neredzēsit, ne arī dzirdēsit par viņu. Kā atlīdzību par manām pūlēm es izlūdzos no jums atbildi uz diviem maziem jautājumiem: Vai misters Barraklāfs dienu pirms slepkavības uzturējās Parīzē?"

„Jā, mēs pusdienojām kopā. Bet viņam šķita pareizāk, ka es viena pati apmeklēju veco pūķi."

„Tā! Un tagad otrs jautājums. Jūsu mākslinieces vārds pirms kāzām bija Cecilija Blenda. Vai tas ir jūsu īstais vārds?"

„Nē. Patiesībā es saucos Marta Džebbe. Otrs vārds..."

„...skatuvei noderēja daudz labāk. Un kur jūs esat dzimusi?"

„Dančesterā. Kādēļ jūs jautājat?"

„Vienīgi ziņkāres dēļ, ko jūs man, cerams, piedosiet. Un vai es, iekams atvados, drīkstu jums dot kādu labu padomu, lēdija Horberija? Kādēļ jūs nevienojaties ar savu vīru par labprātīgu, miermīlīgu šķiršanos?"

„Lai viņš apprecētu to otru sievieti?"

„Pilnīgi pareizi — lai viņš apprecētu to otru sievieti. Jūs esat augstsirdīga, kundze, un par jūsu uzturu jūsu vīrs noteikti rūpēsies."

„Varbūt viņš rūpēsies gan, bet tikai par visai pieticīgu uzturu."

„Nu, bet tikko jūs būsiet brīva, jūs apprecēsiet kādu miljonāru."

„Vai tad tādi mūsu laikos arvien vēl sastopami?"

„Bet protams, kundze. Cilvēks, kam agrāk piederēja divi miljoni varbūt vēl šodien ir vēl divu citu miljonu īpašnieks. Ar to pietiek."

Cecilija iesmējās: „Jūs runājat ļoti pārliecinoši, Puaro kungs! Bet vai jūs esat arī pilnīgi drošs, ka šis briesmīgais Robinsons patiešām mani vairs neapgrūtinās?"

„Herkula Puaro vārds tam ir visdrošākā ķīla," sacīja apmeklētājs svinīgi.

XX

Inspektors Džapss militārā solī devās pa Harleja ielu un apstājās mājas Nr. 329 durvju priekšā. Šeit viņš apjautājās pēc Dr. Braienta.

„Vai jūs esat pieteikti, sēr?"

„Nē," atzinās Džapss, „vienu acumirkli." Un viņš uzrakstīja uz kādas dienesta blankas šādus teikumus: „Būšu jums visai pateicīgs, ja atlicināsiet man dažas sekundes laika. Es jūs neaizkavēšu ilgi." Tad viņš ielika zīmīti aploksnē, aizlīmēja to un pasniedza durvju sargam. Tas ieveda apmeklētāju uzgaidāmā istabā, kur jau sēdēja divas dāmas un viens kungs, un inspektors Džapss izlikās iedziļināmies kādā no laikrakstiem, kas gulēja visapkārt izmētāti. Tūlīņ parādījās arī apkalpotājs un cieši pietuvojās Džapam.

„Ja jums būtu iespējams vēl mazu brīdi pagaidīt," viņš sacīja pusbalsi, „tad Dr. Braients būtu Jūsu rīcībā. Šorīt viņš ir ļoti aizņemts."

Džaps pamāja. Viņam nebija ko iebilst pret gaidīšanu. Gluži otrādi, šoreiz tas bija taisni patīkami, jo abas dāmas uzsāka sarunu — acīmredzot viņas bija ļoti labās domās par Dr. Braienta spējām. Telpā ienāca vēl daži pacienti. „Šāda prakse ienes naudu," domāja Skotlend Jarda ierēdnis, „un tādēļ viņam gan nebūs bijusi nekāda vajadzība aizņemties naudu. Bet varbūt viņš saņēmis aizdevumu priekš ilgāka laika? Katrā ziņā — pašreiz viņa prakse ir pilnos ziedos; taču visniecīgākās skandāla atskaņas to sadragātu. Tas ir tas ļaunākais, kas kādam ārstam var gadīties."

(Turpinājums sekos)

Šim laikmet

SŪTNIS K. ZARIŅŠ, ARCHIBĪSK
UN LUTERĀŅU PADOMES SE
BRE

Speciālraksts Lat

Bredfordas draudzes gada svē
līdz ar draudzes māc. R. Ābolina
gadu darba atceri izvērtās par iev
rojamu notikumu. Svinībās ierad
sūtnis K. Zariņš ar kundzi, archib
kapa vietnieks prāv. E. Bergs, Lu
rāņu padomes sekretārs amerikā
māc. Dr. D. L. Ostergrens, prāv.
Fedders, mācītāji R. Mužiks un
Namgauds un Baznīcas pārvald
loceklis J. Paegle. Svētku dievkalp
jumu vadīja archibīskapa vietnie
piedaloties visiem pārējiem mācī
jiem. Dievkalpojumu kuplināja dra
dzes pūtēju orķestris ar ērģelnie

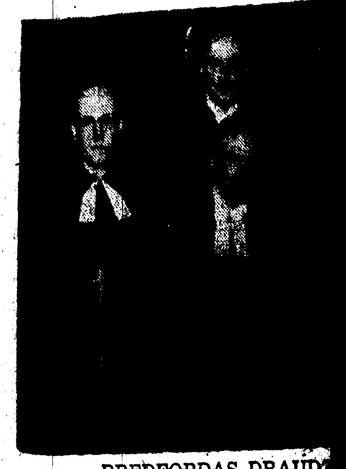

BREDFORDAS DRAUDZ

Pirmajā rindā no kreisās: Notinghema
biskupa vietnieks prāv. E. Bergs, sūtn
Dr. D. L. Ostergrens, Bredfordas draud
toles draudzes māc. R. Mužiks, baznīcas
draudzes māc. P. Namgauds.

dir. D. Vītolu. Draudzes svētki bij
liecība Luteriskās padomes sekretā
ram, ka tā daļa no Amerikā savāk
tajām 50.000 mārc. luterāņu atbalstī
šanai Anglijā, ko saņēmuši latviešu
patiesi kritusi auglīgā zemē.

Svinīgais dievkalpojums notika Sv
Lūkasa baznīcā, kur pulcējās sim
tiem trimdinieku, kā bredfordieši, t
tuvāko un tālāko draudžu pārstāvji
lai pateiktos Dievam un reizē lūgt
paškirt ceļu atpakaļ uz tēvzemi
Angļu valodā teiktā svētrunā māc
Dr. D. L. Ostergrens norādīja, k
krizes laikā vajaga stipru ticību a
stingru reliģisku pārliecību, kas ne
kad nav bijusi tik vajadzīga kā ta
gad, kur pasaule sadalījusies div
daļās. Tagad pienācis laiks katram
izšķirties un skaidri pateikt, ku
viņš stāv. Vidus ceļa nav. Un tiem
kas nostājas pret Dieva gribu, agri
vai vēlu būs jārēķinājas ar konsek
vencēm.

Prāv. E. Bergs izjustos vārdos aic
ināja celt dzīves namu ne uz soci
liem, nedz nacionāliem, bet gan
Dieva, ticības un kritīgas dzīves pa
matiem. Pienācis pārbaudes laiks,
un mums vairāk kā jebkad vajadzī
gas īstas kristīgas personības, no ku
rām mēs varētu mācīties, tam sekot
un reizē augt un kļūt labākiem arī
pašiem. Dievkalpojums izskanēja ar
mūsu baznīcas himnu „Dievs Kungs
ir mūsu stiprā pils".

Draudzes vakarā sūtnis K. Zariņš
savā runā norādīja, ka pašreizējais
stāvoklis ir drūms. „Bet nebīstaties,
ja nevaru jums pasludināt prieka
vēsti. Šim laikmetam bija jānāk.
Ejot kopā ar Ameriku un Angliju
pret austrumu tiranniju, mēs savu
dzimteni neesam zaudējuši! Daudzi
jautā, vai karš būs vai nebūs. Bet
pareizāk būtu vaicāt, vai Rietumde
mokratijas kapitulēs, vai cīnīsies
pretī. Un še atbilde ir tikai viena:
Nebīsties. Rietumdemokratijas neka
pitulēs, bet cīnīsies līdz uzvarai."

Pēdējie notikumi pasaules politikā
pierādījuši, ka Amerika un Anglija
iet roku rokā. Komūnistiem tās ne
izdosies atšķelt vienu no otras, kas
būtu Eiropas beigas. Ir domstarpības
Ķīnas jautājumā, bet tās abu šo val
stu patiesā draudzībā nav izšķirējas.
Nākotne noskaidros, cik tālu Pekin
gas valdība iet krievu komūnistu
pavadā un ciktāl tā ir patstāvīga.
Anglijā valda noskaņojums, ka no
kara ar Ķīnu jāizvairās, dodot
priekšroku Eiropas aizsardzībai.
Amerikāņi savukārt norāda, ka ļoti
svarīgs ir arī Formozas salas jautā
jums. Ja tā krīt komūnistiskai Ķī
lām. Kaut Ķīnas komūnistiem ir
milzīgas cilvēku rezerves, taču jā
ievēro, ka tiem nav flotes un gaisa
spēku. Pašreiz Pekingai mazāk inte
resē Koreja, nekā Formozas sala un
vieta UN. Vai Ķīnas komūnisti to
visu dabūs, to rādīs nākotne. Bries
mas vēl ir priekšā, bet jau šodien
var nešaubīgi teikt, ka rietumvalstis
ieročus nenoliks un agresijas priek
šā nenokārs galvas, — uzsvēra sūt
nis.

Jāatzīmē, ka šoruden sūtnis atska
tījās uz 50 darba gadiem sabiedris
kajā un valsts darbā, no kuriem 30
pagājuši sūtņa pienākumos Stok
holmā, Helsinkos, Tallinā un Lon

Šim laikmetam bija jānāk

SŪTNIS K. ZARIŅŠ, ARCHIBĪSKAPA VIETNIEKS, PRĀV. E. BERGS UN LUTERĀŅU PADOMES SEKRETĀRS DR. D. L. OSTERGRENS BREDFORDĀ

Speciālraksts Latvijai no Bredfordas

Bredfordas draudzes gada svētki līdz ar draudzes māc. R. Āboliņa 10 gadu darba atceri izvērtās par ievērojamu notikumu. Svinībās ieradās sūtnis K. Zariņš ar kundzi, archibīskapa vietnieks prāv. E. Bergs, Luterāņu padomes sekretārs amerikāņu māc. Dr. D. L. Ostergrens, prāv. B. Fedders, mācītāji R. Mužiks un P. Namgauds un Baznīcas pārvaldes loceklis J. Paegle. Svētku dievkalpojumu vadīja archibīskapa vietnieks, piedaloties visiem pārējiem mācītājiem. Dievkalpojumu kuplināja draudzes pūtēju orķestris ar ērģelnieku donā, starplaikā ieņemot arī ārlietu ministra amatu. 4. dec. sūtnis pārkāpa 71. mūža gada slieksni. Par spīti daudzajiem gadiem, sūtnis mēro tālus ceļus uz visiem latviešu novadiem Anglijā. Bredfordā sūtnis ieradās no Donkasteras, kur iepriekšējā dienā bija piedalījies latviešu ogļraču kopas gada svētkos un eglītes vakarā. Sarunā ar mūsu līdzstrādnieku sūtnis atzīmēja Donkasteras latviešu možo garu un ticību Latvijai, priecājoties par ogļraču kopas un tās enerģiskā priekšnieka Freimaņa sasniegumiem latviskas

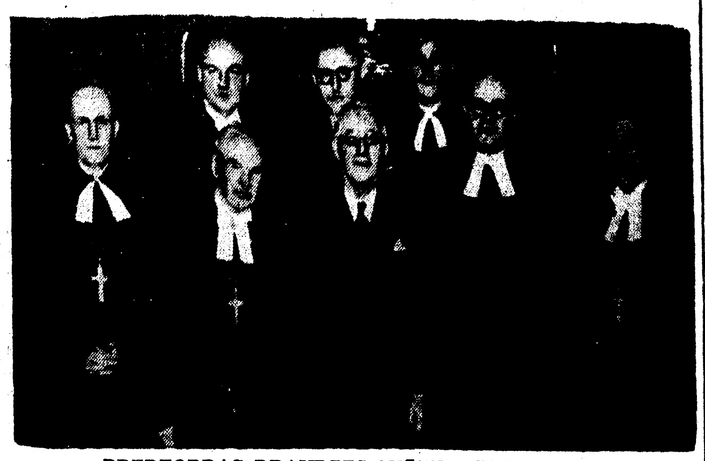

BREDFORDAS DRAUDZES SVĒTKU GODA VIESI

Pirmajā rindā no kreisās: Notinghemas draudzes māc. prāv. B. Fedders, archibīskapa vietnieks prāv. E. Bergs, sūtnis K. Zariņš, luterāņu pad. sekretārs māc. Dr. D. L. Ostergrens, Bredfordas draudzes māc. R. Āboliņš; otrajā rindā — Bristoles draudzes māc. R. Mužiks, baznīcas pārvaldes loc. J. Paegle, Mančesteras draudzes māc. P. Namgauds. J. Baloža uzņēmums.

dir. D. Vītolu. Draudzes svētki bija liecība Luteriskās padomes sekretāram, ka tā daļa no Amerikā savāktajām 50.000 märc. luterāņu atbalstīšanai Anglijā, ko saņēmuši latvieši, patiesi kritusi auglīgā zemē.

Svinīgais dievkalpojums notika Sv. Lūkasa baznīcā, kur pulcējās simtiem trimdinieku, kā bredfordieši, tā tuvāko un tālāko draudžu pārstāvji, lai pateiktos Dievam un reizē lūgtu pašķirt ceļu atpakaļ uz tēvzemi. Angļu valodā teiktā svētrunā māc. Dr. D. L. Ostergrens norādīja, ka krizes laikā vajaga stipru vīru ar stingru reliģisku pārliecību, kas nekad nav bijusi tik vajadzīga kā tagad, kur pasaule sadalījusies divi daļās. Tagad pienācis laiks katram izšķirties un skaidri pateikt, kur viņš stāv. Vidus ceļa nav. Un tiem, kas nostājas pret Dieva gribu, agri vai vēlu būs jārēķinājas ar konsekvencēm.

Prāv. E. Bergs izjustos vārdos aicināja celt dzīves namu ne uz sociāliem, nedz nacionāliem, bet gan Dieva, ticības un krītīgas dzīves pamatiem. Pienācis pārbaudes laiks, un mums vairāk kā jebkad vajadzīgas īstas kristīgas personības, no kurām mēs varētu mācīties, tam sekot un reizē augt un kļūt labākiem arī pašiem. Dievkalpojums izskanēja ar mūsu baznīcas himnu „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils".

Draudzes vakarā sūtnis K. Zariņš savā runā norādīja, ka pašreizējais stāvoklis ir drūms. „Bet nebīstaties, ja nevaru jums pasludināt prieka vēsti. Šim laikmetam bija jānāk. Ejot kopā ar Ameriku un Angliju pret austrumu tiranniju, mēs savu dzimteni neesam zaudējuši! Daudzi jautā, vai kaŗš būs vai nebūs. Bet pareizāk būtu vaicāt, vai Rietumdemokratijas kapitulēs, vai cīnīsies pretī. Un še atbilde ir tikai viena: Nebīsties. Rietumdemokratijas nekapitulēs, bet cīnīsies līdz uzvarai."

Pēdējie notikumi pasaules politikā pierādījuši, ka Amerika un Anglija iet roku rokā. Komūnistiem tās neizdosies atšķelt vienu no otras, kas būtu Eiropas beigas. Ir domstarpības Ķīnas jautājumā, bet tās abu šo valstu patiesā draudzībā nav izšķirējas. Nākotne noskaidros, cik tālu Pekingas valdība iet krievu komūnistu pavadā un ciktāl tā ir patstāvīga. Anglijā valda noskaņojums, ka no kaŗa ar Ķīnu jāizvairās, dodot priekšroku Eiropas aizsardzībai. Amerikāņi savukārt norāda, ka ļoti svarīgs ir arī Formozas salas jautājums. Ja tā krīt komūnistiskai Ķīnai, tad pavērts ceļš uz Filipīnu salām. Kaut Ķīnas komūnistiem ir milzīgas cilvēku rezerves, taču jāievēro, ka tiem nav flotes un gaisa spēku. Pašreiz Pekingai mazāk interesē Koreja, nekā Formozas sala un vieta UN. Vai Ķīnas komūnisti to visu dabūs, to rādīs nākotne. Briesmas vēl ir priekšā, bet jau šodien var nešaubīgi teikt ka rietumvalstis ieročus nenoliks un agresijas priekšā nenokārs galvas, — uzsvēra sūtnis.

Jāatzīmē, ka šoruden sūtnis atskatījās uz 50 darba gadiem sabiedriskajā un valsts darbā, no kuriem 30 pagājuši sūtņa pienākumos Stokholmā, Helsinkos, Tallinā un Londomas un stājas sargāšanā un veidošanā.

Godinot draudzes mācītāju R. Āboliņu 10 gadu mācītāja darba atcerē, draudzes vakarā gavilnieku sirsnīgos vārdos sveica sūtnis, pasniedzot personīgu balvu. Archibīskapa vietnieks prāv. E. Bergs nodeva Bredfordas draudzes dāvanu — kokā grieztu krusta zīmi. Jubilāru apsveica arī Luterāņu padomes sekretārs Dr. D . L. Ostergrens, kā arī daudzu Bredfordas un apkārtnes draudžu sabiedrisko organizāciju un Ziemeļanglijas prezidija konventa kopas pārstāvji. Rozes, ceriņi un daudzas balvas līdz ar personīgajiem un rakstiskajiem apsveikumiem bija liecība, ka māc. R. Āboliņa sētā kristietības sēkla Bredfordā nav kritusi uz akmeņiem.

Draudzes vakara koncerta daļā piedalījās LBL Bredfordas nodaļas koris diriģ. D. Vītola vadībā, nodziedot arī paša diriģenta komponētas dziesmas. A. Korneliusa vijoles solo L. Albata klavieŗu pavadījumā liecināja par mūzikālitāti un tehnisko gatavību. Arī draudzes pūtēju orķestris labi saspēlējies. Bredforda vienmēr bijusi slavena ar tautisko deju kopām. Cerams, ka jaunā DVF Bredfordas nod. deju kopa Sakta I. Kūļa vadībā drīz aizstās paputējušās slavenības, ko arī liecināja tautiskās dejas draudzes vakarā. Izcilus noorganizētās svinības rādīja, ko trimdinieks var veikt sabiedriskajā dzīvē, ja ir patiesa griba, sadarbība un latviska sirdsdedze.

Sūtņa K. Zariņa ierosināti, svētku dalībnieki uz māc. R. Āboliņam dāvātā tautiskā šķīvja ar simbolisku sējēja attēlu, nolika ziedojumus DVF valdes projektētās atpūtas mītnes iekārtošanai darba nespējīgiem tautiešiem.

Bredfordā, decembrī.

Jūlijs Vaivars

Politiskais barometrs krītas, vilnas cenas kāpj

JAUNZĒLANDES FARMEŖI BERZĒ ROKAS — SINTĒTISKĀ VILNA PĀRSPĒJ DABĪGO — LIELĀKĀ DAĻA MILITĀRĀM VAJADZĪBĀM 1 REKRŪTIM VAJAG 109 MĀRC. VILNAS — JAUNZĒLANDIEŠI TOMĒR CEĻOS — SPORTA SPĒLES KENTERBERIJAS APG. JUBILEJĀ — LATVIEŠU EGLĪTE DEGS KRAISTČĒRČAS BAZNĪCĀ — Z. RINGENBERGA GATAVOJAS JAUNAM REKORDAM

Vēstule Latvijai no Jaunzēlandes

Austrālijas un Jaunzēlandes laikraksti saimniecisko nodaļu slejas ikdienas milzīgiem virsrakstiem ziņo par pasakainām vilnas cenām, kas kāpj gandriz ik stundu. Tā kā abas šīs zemes ir galvenās vilnas eksportētājas pasaulē, šejienes farmeŗi smaidīdami berzē rokas. Protams, līdz ar to vairojas arī valsts ienākumi. Piemēram, Kraistčērčas pilsētas vilnas savākšanas centri vienā dienā pārdeva vilnu par 6 milj. märc.

Šogad galvenie vilnas uzpircēji ir amerikāņi, kas ar savu stabilo dolaru arī rada nepieredzēto cenu kāpšanu. Kāds amerikāņu vilnas uzpircējs gan paskaidroja, ka šādas vilnas cenas varētu pieturēties augstākais trīs gadus, jo amerikāņi jau tagad nelielā vairumā ražojot sintētisko vilnu, kas dažā zinā pat pārspējot dabīgo. Viņš pats bija tērpies šādas sintētiskās vilnas uzvalkā, kas izskatījās lieliski. Siltuma ziņā tas pilnīgi atvieto dabisko vilnu un to var mazgāt reizē ar balto veļu mazgājamā mašīnā, pēc kam tas nav jāgludina.

Ja farmeŗi arī šogad varēs bankās noguldīt ievērojamas, par vilnu ieņemtās summas, tad pilsētu strādniekam nāksies kļūt taupīgākam, jo līdz ar vilnas cenu kāpšanu, jau tuvākā laikā par apm. 20 proc. paaugstināsies drānu cenas. Jaunzēlande drānas pati neražo, bet tās ieved no Anglijas un Austrālijas. Lai nu kā, skaidrs tomēr viens: lielāko daļu šī gada pasaules vilnas krājumu izlietos militārām vajadzībām.

Jaunā ASV aizsardzības programma vien prasa milzīgus vilnas rezerves krājumus. Jebkurā ieroču šķirā viena jauna rekrūša ietērpšanai un apgādāšanai vajadzīgi 59 märc. vilnas. Bez tam apgādes papildināšanai ik gadu vajadzīgs vēl 50 märc. uz karavīru. Ja ievēro, ka ASV plāno palielināt savus bruņotos spēkus līdz 3,2 milj. viriem, un ka Sav. valstu šī gada vilnas raža, ko vērtē uz 235 milj. märc., ne tuvu nespēj segt civilo patēriņu, tad vilnas cenu celšanās un lielie pārdevumi vieglī izskaidrojami.

Neskatoties uz lielo darba roku trūkumu un neatlaidīgu prasību kāpināt valsts rūpniecību un celtniecību, jau 21. dec. lielākā daļa uzņēmumu slēgs savas durvis uz 2 nedēļām. Atkal sākas garais vasaras atvaļinājumu periods, ko še laikam nevarētu grozīt nekādi pasaules notikumi. Tieši ap Ziemsvētkiem Jaunzēlandē sākas pats karstākais, bet arī jaukākais vasaras periods, kad dzelzceļu, kuģu un lidmašīnu satiksme tā pārslogota ceļotājiem, ka vietu kartes jāpasūta vairākus mēnešus iepriekš. Jaunzēlandietis mīl ceļot, un daudzi krāj naudu visu gadu, lai pāris nedēļās Ziemsvētku brīvlaikā to atstātu dārgajos hoteļos. Tā ir viena no raksturīgākām šejienes īpatnībām.

Arī mūsu tautieši izmantos savus atvaļinājumus, apciemojot draugus un paziņas abās garajās salās. Kraistčērčas luterāņu baznīcā notiks plašs Ziemsvētku dievkalpojums ar svētku eglīti, kurā ar priekšnesumiem uzstāsies latvieši, igauņi, lietuvieši, čehi un vācieši. Dievkalpojumu vadīs māc. Fišers un latviešu māc. Reinfelds.

Plašās Kenterberijas apgabala 100 g. jubilejas svinības jau sākušās un savu kulminācijas punktu sasniegs laikā starp Ziemsvētkiem līdz janvāŗa vidum. Viens no visvairāk gaidītiem sarīkojumiem būs svētku sporta spēles, kurās piedalīsies pasaules ievērojamākie atlēti no visiem kontinentiem. Jau tagad ieradušies vairāki slaveni amerikāņu un austrāliešu tenisisti, bet ceļā atrodas labākie amerikāņu peldētāji un daiļlēcēji.

Somija aicinājumu bija pieņēmusi, bet pēdējās dienās atsūtīja pēkšņu paziņojumu, ka starptautisko notikumu norises dēļ, tiem nebūšot iespējams ierasties. Šajās starptautiskajās sporta spēlēs piedalīsies arī mūsu pazīstamā vieglatlēte Zinaida Ringenberga, kas ar ievērojamiem panākumiem Jaunzēlandē vada kāda kādu fiziskās audzināšanas skolu. Mūsu atlēte pēdējās nedēļās nodevusies intensīviem treniņiem, bet sasniegtos rezultātus smaidīdama noklusē. Taču viņas vīrs slepeni pačukstēja, ka Zina nolēmusi atkal sist kādu Jaunzēlandes rekordu.

Jaunzēlandes meistarsacīkstēs basketbolā, kas arī norisinājās Kraistčērčas pilsētā, Kenterberijas apgabala reprezentējošā vienībā spēlēja arī jaunais latviešu basketbolists Edgars Bundža. Pēdējā laikā Bundža guvis arī labus panākumus paukošanā.

Kraistčērčā, decembrī.

Vladimirs Auziņš

LATVIEŠI VISĀ PASAULĒ

Δ Indianapolisas latviešu pēdējā sanāksmē, kur piedalījās 130 tautiešu, nolēma iestāties Latviešu apvienībā Amerikā. Sapulcējušies savācēja 32,30 dol. Artavai Latvijai.

Δ Ņujorkā nodibinājusies latviešu studentu biedrība, kas pārņēmusi iestāties Latviešu studentu savienībā. Pagaidu valdē darbojas Fr. Bērziņš, J. Krastiņš, V. Lācis un R. Bērmeistars.

Δ Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes dāmu komiteja rudenī organizēja latviešu piedalīšanos Starptautiskās sieviešu savienības rīkotajā izstādē. Tajā par Latvijas karodziņiem ieņemtos 126,75 dol. nodoti draudzes palīdzības nozarei, kas šai summai pievienojusi vēl citus ziedojumus. Par šiem līdzekļiem uz Vāciju Ziemsvētkos nosūtīti 34 saiņi britu jostas invalīdiem un viņu ģimenēm. Bez tam no 13. nov. dievkalpojuma kolektes 75 dol. nodoti Artavai Latvijai, 25 — invalīdiem Vācijā un 20 Ziemsvētku veltīm Klusā saiņi novietotiem tautiešiem.

Δ Kolorādo latviešu biedrības pilnsapulce vienprātīgi nolēma piedalīties Amerikas latviešu apvienībā. Par delegātu apvienības dibināšanas kongresam ievēlēja bij. valdes locekli J. Pantagu. Pārvēlot valdi, tajā ievēlēja N. Raziņu, A. Bērziņu, A. Egīti, K. Priedīti un J. Spalviņu.

Δ Dienvidkaļifornijas galvaspilsētā Pīrī un apkārtnē dzīvo ap 150 latviešu, kas lielāko tiesu strādā mājsaimniecībā. Latvieši ir Amerikāņu luterāņu draudzes garīgajā aprūpē, bet dievkalpojumi notiek latviešu valodā. Draudzes pārvaldē latviešus pārstāv sava padome, kuŗas priekšsēdētāja ir G. Rumpe, kas. R. Praulipš, sekr. P. Ābele, draudzes loc. apsaimniekotājs R. Grudulis un valdes loc. K. Vītols. Draudzes mācītāja ir A. Ulmanis. Organizējas arī svētdienas skola.

Δ Springfildas un apkārtnes latviešu kopa pēdējā pilnsapulcē nolēmusi pārdēvēties par latviešu biedrību Springfildā. Valdē ievēlēti A. Tīrauds, R. Pavasars, F. Vegeners un K. Feikmanis. Revīzijas komisijā — R. Blachins, J. Vinters un A. Grambergs. Dāmu komitejas priekšnieces ir A. Sirona. Pilnsapulces dalībnieki nosūtījuši Ziemsvētku veltes kara invalīdiem un trūcīgām ģimenēm Vācijā.

Δ Zviedrijas latviešu skolu valdē par priekšsēža vietnieku ievēlēts P. Lukss, par sekr. E. Rieksts un kas. A. Leonteks. Vienprātīgi pieņēma latviešu organizāciju sadarbības centra statūtu projektu. Valde atzina, ka vidrīzākā laikā sastādama mācības viela 15 stundām 1. klasei par Latvijas seju un tik pat daudz stundām 2. klasei par mūsu tēvijas likumiem.

BĀBELE NO APAKŠAS

TRĪS PERSPEKTĪVAS — SPOKU KVADRIĻA — CĪŅA PAR DVĒSELĒM — PAŠLEPNUMA TEMPĻI — KADILAKS UN SIENĀZIS — NO PONCIJA PIE PILĀTA — PĀRLIECINOŠA LIECĪBA — UN TOMĒR TE IR ZIEMSVĒTKI

Vēstule Latvijai no Parīzes

Parīzi var aplūkot no trejādiem viedokļiem: vecais parīzietis savu pilsētu mīl, bet, protams, viņas skaistuma daudz nelievēro un ne par ko nebrīnas; bagātnieks — ārzemnieks, kas skata šo astoto pasaules brīnumu no ērgļa perspektīvas, un — nabaga darba meklētājs — ārzemnieks, kas Parīzi redz it kā no apakšas. Darbu meklējot viņš izvago šo Bābeli krustam šķērsam. Parīzes apakšzemes dzelzceļš liekas kā labirints: tevi tur ielaiž un — meklē savu ceļu pats. Lai sasniegtu mērķi, labi jāzina braukšanas virziens un vajadzīgā stacija, kā arī pārsēšanās piestātne. Un tā nu parīzieši skrien pa kāpnēm augšup, lejup; cilvēku masas satiekas, drūzmējas un izšķiras trakā steigā, norūpējušies un domās nogrimuši, kā dīvainā spoku kvadrilā. Motors vadītāja kabīnē nošņācas, asa sadegušas smērellas smarža iesit nāsīs, un vilciens aizjoņo pa gaišo tuneli...

Aplūkojot plakātus uz namu sienām, tā vien liekas, ka komūnisti neatlaidīgi bombardē ar savu propagandu masas, lai tās iebaztu maisā. Gan degošistu plakātos boļševiku miera balodis pārvēršas tankā — miera balodis, kas taisa — bum! Cits zīmējums: Staļins no aizkulisēm nošāvis balto miera putnu, no kuŗa krūts tek sarkana asins straumīte, izveidodamās par sirpja un āmura zīmi. Tā vien jūt, ka šeit notiek siva cīņa ap cilvēka dvēseli. Un mums nebūt nav vienalga, kuŗa ideoloģija uzvarēs.

Pirmsvētku noskaņojumā arī parīzietis, likās, uz laiku bija aizmirsis politiku un partijas cīņas un steidzās iegādāties Ziemsvētku un Jaungada dāvanas savējiem. Šeit lielie preču nami rāda brīnumus un greznību, kas tiešām apžilbina acis. Veseli stāvi piebļīvēti rotaļlietām. Mazajiem parīziešiem, kas tik mīligi čiepst sava daiļskanīgajā valodā, šo mantiņu — visādu mehānisku vilcienu, karuseļu un automātiski kustošos leļļu aplūkošana sagādā milzu prieku. Bet kas gan tās spēj nopirkt? Strādnieku algas minims gan nesen noteikts uz 72 fr. stundā, kas mēnesī iztaisa 14.400 fr., bet to pirktspēja atbilst apm. 150 DM. Ko viņš var nopirkt saviem bērniem?

Greznība lepnajos rajonos ārkārtīga; veikali vairs nav veikali, bet ar saviem augstajiem griestiem un greznu ēkārtu atgādina pašlepnuma templus. Greznās dāmas un lepnie kungi šķiet visi aizņemti svarīgām un ļoti steidzamām lietām. Tu, plikadida — nost no ceļa! — tā, liekas, uzsauc lepnā Kadilaka signāltaure, un tu lēc kā sisenis, kam pļāvēja izkapts draud nošņāpt kājas!

Iekarot svešu pilsētu nevienam nav nācies viegli. Kas bija Napoleons savas karjēras sākumā? — Nabaga svešinieks — korsikānietis, kas vēlāk iekaroja ne tikai šo, bet daudzas pilsētas un valstis. „Le Figaro" galvā jūs katru rītu varat lasīt slavenā Bomarše vārdus: „Laudis, kas nevēlas no nekā kautko radīt, nekad netiek uz priekšu un neder nekam." To ievērojot, arī mūsu darba meklētājs apstaigā preses aģentūras. Tur augšup lejup drāžas steidzīgi lifti, tur ienāk jaunākās ziņas no visām pasaules malām, tur mūžīgi klab tālrakstītājs; redaktori sēž pie radio aparātiem ar austiņām galvā un gaida uz jaunām ziņām, ko viņiem pienestu ētera viļņi. Laikrakstiem vai katru stundu iznāk jauni izdevumi. Darbs drudžains, koncentrēts un rit apbrīnojami raiti. Vai tad mūsu darba meklētājs nevarētu ieslēgties šai straujajā darba ritmā? — Zēl, mēs paši sašaurinām aparātu, bet mēģināt tur. Un laipnais Poncijs jūs sūta tālāk pie tikpat laipna Pilāta...

Darba meklētājs iegriežas grandiozajā Tiesu pilī, Sēnas krastā. Tur gadās noklausīties daļu no slavenās D. Rusē prāvas, kur iztirzā jautājumu par koncentrācijas nometņu eksistenci Padomijā. Incidenti, asumi, sēdes pārtraukumi. Atbildētāja advokāti turas kā kaķi uz ledus: A. Rusē iesniegtie padomijas likuma citējumi par koncentrācijas nometnēm esot viltoti, viņa tikai dujkojot politisko atmosfairu, liecinieki melojot. Sūdzētāja liecinlece Eleonora Lipere ir maza, tieva un pabāla sieviete. Viņa ir šveiciete, kas studējusi medicinu Vācijā, un iestājusies kompartijā, pēc tam brīvprātīgi devusies uz PSRS. 1937. g. nokļuvusi Maskavā. Katru dienu tur notikuši aresti, un pazudusi cilvēki. Pēc 2½ mēnešiem pienākusi arī viņas kārta. Cietumā, kur viņa sēdējusi, skaitījušies 30.000 ieslodzīto! Tādu cietumu Maskavā esot 5. Cietumos un koncentrācijas nometnēs viņa pavadījusi 11 gadus. Bijis jāstrādā 12—14 stundas dienā, dažkārt pie 50 grādu sala. Zelta raktuvēs mirstība sasniedzot 30 proc. gadā. Tur sievietes strādājot mežos un uz lauka, bieži vien līdz jostas vietai sniegā...

Mums šie apstākļi labi zināmi, bet svarīgi, kā arī Parīze un rietumu pasaule dabū ieskatīties šīs nejēdzīgās austrumu despotijas dzīvē, kāda tā īstenībā ir. Liecinieki runā citu valodu, nekā daudzie komūnistu plakāti Parīzes ielās, kas visiem sola paradīzi zemes virsū.

Tā darba meklētājs, arī šodien veltīgi izskrējies, tomēr vēl cer, jo kaut arī rietumu pasaulē daudz kļūdu un trūkumu, taisā vēl mājo brīvība, cerība uz labāku dzīvi un tie brīnišķie svētki, kuŗus mēs saucam par Ziemsvētkiem.

Parīzē, decembrī.

Erve

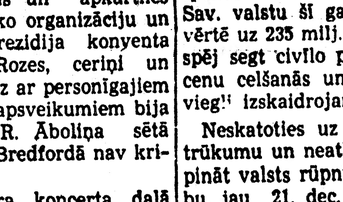

DIENAS KRUSTS

JAUNĀ VESELA ROMĀNS

Gar lasītāju acīm aizslīd Rīga vienā diennakti, bez izskaistināšanas, bet reljefa, reāla: ar priekšpilsētu namiem, ielas trokšņiem, mainīgiem gaismas atspīdumiem, ļaudīm, kas aizsteidzas katrs ar savām iedomām un rūpēm.

Šī citādi mierīgā Rīgas ziemas diena iesākas ar smagas liktenības nojautām, un līdz vakaram divu jauniešu jutekliskā, nepastāvīgā mīlestība sakāpināta līdz traģēdijai.

Brošēts: Zv. kr. 7,80; DM 7,10; Šil. 11/9; A. šil. 14·10; Dol. 1,65; K. dol. 1,75.
Iesiets: Zv. kr. 10,80; DM 9,60; Šil. 16/—; A. šil. 20 —; Dol. 2,20; K. dol. 2,35.

Pieprasiet saviem grāmatu galdiem vai tieši apgādam

DAUGAVA

Garvargatan 11, Stockholm, Sweden.

(900)

Jāizmanto laiks, kas vēl mūsu rīcībā

LNP PREZIDIJA SĒDES ATZINUMI

Nesen Ludvigsburgā notika Latviešu nacionālās padomes prezidija sēde. Tajā prezidija priekšsēdis J. Celms ziņoja par apspriedi Londonā, kurā piedalījušies sūtnis K. Zariņš, pēdējās Latvijas Saeimas priekšsēža vietn. bīskaps J. Rancāns, LNP prezidija priekšsēdis J. Celms, bij. ministru prezidents A. Bļodnieks, bij. ministrs un LNP prezidija loceklis V. Bastjānis un Londonas sūtniecības atbildīgākie darbinieki. Apspriedē analizēts pašreizējais starptautiskais stāvoklis, notikusi domu izmaiņa Eiropas kustības un emigrācijas jautājumos, iztirzātas mūsu attiecības ar citām tautām un plaši diskutēta atsevišķu grupu sadarbība. Apspriedes noslēgumā pieņemts atzinums, ka ārkārtējo pilnvaru nesējam un pēdējās Saeimas priekšsēža vietniekam tagadējā laikmetā jāsadarbojas Latvijas valsts interesēs un latviešu tautas labā. Sūtnis K. Zariņš un bīskaps J. Rancāns šim atzinumam pievienojušies, un radies pamats pārliecībai, ka izšķirošā brīdī vienota vadība mums būs.

Ārējās daļas vadītājs R. Liepiņš sniedza pārskatu par starptautiskās politikas stāvokli, noslēgumā atzīmējot, ka pēdējie notikuma Korejā uc. beidzot radījuši skaidrību par Maskavas īstajiem nolūkiem un metodēm arī tur, kur šīs skaidrības līdz šim vēl nebija. ASV prestižs smagi iedragāts, tomēr no izšķirīgiem pretstojiem ASV tuvākā nākotnē būs spiestas atteikties, jo nepieciešama laika, lai realizētu nupat atvēlētās kolosālās summas bruņošanās vajadzībām. ASV un tās sabiedrotie vēl kādu laiku būs spiesti piekopt izvairīšanās un vilcināšanās politiku. Visas zīmes tomēr rāda, ka izšķirīgais konflikts nenovēršami tuvojas.

LNP prezidijs atrod, ka laiks, kas vēl ir mūsu rīcībā, intensīvi jāizmanto. Viens no galvenie uzdevumiem šai sakarā ir tautiešu izvākšana no visvairāk apdraudētiem apgabaliem. LNP prezidija loceklis un LCK priekšsēdis V. Janums šai sēdē varēja ziņot, ka sūtņa J. Feldmaņa un LCK neatlaidīgām pūlēm mūsu bij. karavīru izcelošanas jautājuma atrisināšanā beidzot saskatāmi panākumi. Viedokļa maiņai mūsu karavīru jautājumā ir arī cita konsekvence: rodas jauns pamats prasīt DP tiesību atdošanu tiem, kas izskrīnēti kā bij. karavīri. Mūsu sūtņi un centrālās iestādes šo apstākli nav kavējušās izmantot.

LNP prezidijs apzinās arī, ka mūsu politiski centieni apdraudēti arī no citas puses. Kā veco, tā jauno krievu emigrantu nolūks ir atjaunot Krieviju 1914. g. robežās, atskaitot Poliju un Somiju. Šo emigrantu vadītājiem ASV politiskajā plānošanā pieder zināma loma (piem., Kerenskis ir ASV valdības padomnieks Krievijas jautājumos). Mums nepieciešami sabiedrotie, un tādi bez Baltijas tautām ir ukraiņi, jo ar viņiem mums nav interešu pretešķību. Otrs svarīgs faktors ir Eiropas kustība, kuras nozīme ir liela jau tagad arī pretboļševistiskā nozīmē. Tāpēc LNP prezidijs pūlas panākt Eiropas kustības latviešu padomes nodibināšanos, kur būtu apvienotas visas latviešu grupas, kas darbojas šīs kustības virzienā. Prezidijs vienojies lūgt bīskapu J. Rancānu uzņemties iniciātīvu dažādo grupu viedokļu saskaņošanai un cer, ka panākumi neizpaliks.

Dzīve rāda, ka mūsu trimdas saimes aktivitāte daudz un dažādos virzienos ir nepieciešama, un šai aktivitātei jābūt organizētai, lai latviešu vieta cīņā pret mūsu un visas cilvēces ienaidnieku nepaliktu tukša, un lai mēs saglabātu līdz atgriešanās dienai latvisko garu un kultūru. Tā kā vairāk par 75 proc. tautiešu Vāciju jau atstājuši, un gandrīz visās izceļošanas zemēs noorganizēti vietējie nacionālie centri, LNP prezidijs kopā ar LCK aicinājis šos nacionālos centrus vai vadītājas organizācijas izveidot kopēju globālu organu, kas varētu stāties līdzšinējās LNP vietā, nākot ar attiecīgiem projektiem. LNP projektu 2 variantos izstrādās J. Celms un V. Bastjānis.

LNP budžeta ienākumi uzrāda nepārtrauktu tendenci samazināties, kādēļ prezidijs pilnvaroja saimniecības daļas vadītāju V. Bastjāni nepieciešamības gadījumā izdarīt restrikciju visos izdevumu posteņos.

A. E.

Jaunas iespējas cīņai par Latviju

LNP UN LCK ĀRĒJĀS INFORMĀCIJAS FONDA VALDES SĒDE

Šinīs dienās Ludvigsburgā notika Ārējās informācijas fonda valdes sēde, kurā piedalījās no LCK — J. Celms un J. Niedra, bet no LNP — R. Liepiņš un V. Bastjānis. Sēdi vadīja J. Celms. ĀIF valde ar gandarījumu konstatēja, ka akcija Artava Latviai fondam jau devusi pāri par DM 8000. Ziedojumi vēl turpina ienākt. Kopā ar agrākajiem līdzekļiem fondā pašlaik DM 15.000, bet cerams, ka šī summa akcijas noslēgumā pieaugs pāri DM 20.000. Nolemj nekavējoties stāties pie jaunas informācijas literatūras izdošanas, aicinot talkā mūsu prominentākos spēkus.

Biroja vadītājs J. Krūmiņš sniedza pārskatu par sēžu starplaikā veikto darbu un turpmākās darbības plāniem. Pašlaik sagatavošanā vairāki, informācijas izdevumi angļu, franču un spāņu valodās. Kādu franču valodā iznākušo brošūru iesnieduma kļūdu dēļ nolēma izņemt no apgrozības, uzliekot par pienākumu amatpersonām, kam iespiešana bija jāuzrauga, atmaksāt iespiešanas izdevumus. Nolēma lūgt mūsu redzamāko politisko un sabiedrisko darbinieku, kā arī organizāciju ierosinājumus un ieteikumus jauniem informācijas izdevumiem. Nolēma arī noskaidrot, vai Zviedrijā rotātora technikā iznākošo Information nevarētu izdot iespiestā veidā, kas dotu izdevumam iespēju iznākt daudz lielākā eksemplāru skaitā.

Ierosina organizēt pagrīdes kustības aiz dzelzs priekškara

Vašingtona (ov). — Republikāņu senātors Vilijs kādā runā senāta ārlietu komisijā izteica ierosinājumus pretestības radīšanai un atbalstīšanai padomju satelitvalstīs. Vilijs ir otrs redzamāk is komisijas locekļiis republikāņu spārnā pēc senātora Vandenberga, un no viņa runas dažī preses korespondenti grib secināt, ka daudz kas Vilija ierosinājumu garā patiesībā varbūt jau esot pasākts.

Senātors Vilijs savā runā izcēlu četras galvenās prasības. Vispirms būtu jārada ļoti ietekmīga propagandas organizācija, kas izplatītu patiesību padomju režīma verdzināto tautu vidū un sētu tur pretestības sēklu. Otrkārt, nekavējoties būtu jāsāk organizēt šais zemēs pagrīdes kustības, gluži tāpat, kā to Pad. savienība jau dara ar savu aģentu palīdzību ASV un citur. Treškārt, būtu jāizmanto un jāorganizē saviem uzdevumiem piemēroti lietpratēji valstis aiz dzelzs priekškara, lai viņi varētu veikt ne vien propagandu, bet radīt sajukumu komūnistu iespaida sfairā. Pēc Vilija domām, nevar šos pretestībniekus tikai sakūdīt un tad ļaut tiem krist par upuri MVD, bet viņi jāapmāca un jāapgādā ar visu vajadzīgo, lai tie paši spētu sevi aizsargāt.

Ceturtkārt, Vilijs pieskaras Ķīnas problēmām. Viņš norāda, ka gadu simtiem ilgi šo zemi valdījuši lielie zemju īpašnieki un ģenerāļi, un tādēļ ieteic sagādāt krievu un ķīniešu komūnistiem tādas pašas problēmas Ķīnā, kādas tie tagad sagādā rietumiem. Šo Vilija izteikumu iztulko tā, ka derētu izmantot amerikāņu zeltu, lai varbūt nopirktu daļu no tiem ķīniešu „dižģenerāļiem", kas tagad laikam nopirkti par padomju zeltu. „Pieņemot, ka tagad atrodamies faktiskā nepieteikta kara stāvoklī," izteicās Vilijs, „ir nepieciešams garīgs uzbrukums mūsu pretiniekam, bet tāpat mums jābūt sagatavotiem stāties tam pretim ar fiziskā kara ieročiem."

SĒĻZEMNIEKA apgāda

Sienas kalendārs

Maksā DM 1.—

Divkrāsaina iespiedumā, dzimtenes skatu ilustrācijas, vārda dienas.

Pieprasīt: Arv. Egītis, (24b) Pinneberg, Lettenlager, Bl. 6 — 419.

Līz ārzemēm izsūta pret 4 starpt. pasta kuponiem.

Krājuma: J Veseļa LATVJU TEIKSMAS — iesietas DM 5.—, un V Ramona KRUSTI — kopsēj. DM 7.—.

(839)

Tautieši Vācijā un ārzemēs,

Izlietojotie gadījumu un iegādājieties LCK apgādā LATVIJA lētas

latviešu dziesmu notis

Rakstiet tieši apgādam. Notis Jums izsūtīs pa pastu ar norādījumu, kam izdarāma samaksa.

	DM
ADOLFS ABELE:	
Aizvestais	0,50
Atmiņu dārzs	0,50
Bērna lūgšana	0,50
Dzimtenei	0,50
Lāses	0,50
Visiem rozes dārzā zied	0,50
P. BARISONS:	
Latvija	0,50
VALENTĪNS BĒRZKALNS:	
Ko jauna būdama	0,50
JĀNIS CIRULIS:	
Līgo	0,35
Lūgšana	0,50
Seši bandinieki	0,35
Vakara dziesma	0,50
Dziesmu avots, īss mūzikas elementārteorijas un solfedžio kurs	1,—
EMĪLS DĀRZIŅŠ:	
Dziesmas I	5,—
Dziesmas II	5,—
VOLFGANGS DĀRZIŅŠ:	
8 tautas dziesmas	5,—
20 latviešu tautas dziesmas	3,—
J. GRAUBIŅŠ:	
Alutiņš, bālēliņš	0,50
ALBERTS JĒRUMS:	
Miniatūra	0,75
Pa putna ceļu	0,50
Vieglas rokas	0,75
E. LAMMASS:	
Dzimtene	0,50
V. LINDE:	
Ardievas (vīru korim)	0,50
Golgātas krusts	0,50
Kalna avots (jauktam korim)	0,50
Kapsēta naktī	0,50
JĀNIS MEDIŅŠ:	
Bij' toreiz nakts	0,50
Daina Nr. 14 (klavieru solo)	3,—
Daina Nr. 15 (klavieru solo)	3,—
Debesīm pretim	0,75
Nebēdība	0,50
Pieskaņa	0,35
Toreiz	1,—
Dziesmu izlase II	7,—
DIEVS, SVĒTI LATVIJU! K. Baumaņa (klav. un dzied.)	0,50
TEV MŪZAM DZĪVOT. LATVIJA, J. Mediņa (klav. un dzied.)	0,50
JĀNIS NORVILIS:	
Mana dzimtene	0,75
HELMERS PAVASARS:	
Pusnakts sirds	0,75
Sirds un saule	0,75
J. VĪTOLS:	
Aijā, žūžū, lāča bērni	0,50
Gājēja dziesma naktī	0,50
Tumša nakte, zaļa zāle	0,50
12 dziesmas jauktam, sieviešu un vīru korim	1,—
14 dziesmas jauktam, sieviešu un vīru korim	0,75
Kora dziesmas Eslingenas dziesmu svētkiem	0,50

LCK APGĀDS LATVIJA,
(14a) Schwäbisch Gmünd, Artillerie-Kaserne, US Zone, Germany.

Izlietojiet iespējas

pasūtināt sev un saviem tuviniekiem laikrakstu

LATVIJA PA GAISA PASTU

uz sekojošām zemēm:

uz Amerikas Savienotām Valstīm un Kanādu — DM 6.50 mēnesī saņemot avīzi 4—6 resp. 5—7 dienu laikā no iznākšanas dienas Vācijā; uz Austrāliju un Jaunzelandi — DM 11,— mēnesī.

LATVIJAS ātrais abonements pa gaisa pastu dara prieku saņēmējiem un palīdzēs vienot izkaisītos latviešus trimdā

Gaisa pasta abonements pasūtināms pie visiem mūsu pārstāvjiem Vācijā un tieši apgādā.

LCK apgāds LATVIJA,
(14a) Schw Gmünd Artillerie-Kaserne. US Zone Germany

LATVIJAS īsiem un Latvijas apgāda grāmatu draugiem

Darām zināmu, ka esam atvēruši LCK apgāda Latvija jaunu pārstāvību Ziemeļanglijas lielākajā latviešu centrā Bradfordā.

Pasūtinot Latvijas apgādā dabūjamās grāmatas pie mūsu pārstāvja Ziemeļanglijā

V. Ozoliņa,

21, The Grove, Idle, Bradford,

Jūs samazināsit tiešos sūtīšanas izdevumus, tā palētinot sev grāmatas faktisko izmaksu. Mūsu pārstāvība Jums nodrošinās ātru un precīzu piegādi.

Svešā zemē un svešos laudīs latviešu laikraksts un grāmata ir īstākā saite ar pasaulē izkaisītajiem tautiešiem un latvisko kultūru. Tādēļ lasiet Latviju un pasūtiniet mūsu apgādā grāmatas. Ar to Jūs arī nodrošināsit laikraksta tālāko darbību un jaunu grāmatu izdošanu.

LCK apgāds Latvija

AUSTRĀLIJĀ

latviešu grāmatas vispilnīgākā izvēlē piedāvā

J. STRAUTIŅŠ

12, Seventh Ave., Alberton, S. A.

VĪRI KAS NOKĀPA ELLĒ (21 — beigas)

Skrējiens brīvība

LATVIEŠU PRETESTĪBAS KUSTĪBAS CĪNĪTĀJA ATMIŅAS

Mašinas cietuma pagalmā nāca un gāja, pa gaiteni no vienas puses uz otru aizelsies skraidīja biedrs Avotiņš, bet gar mūsu mugurām uz korpusa izeju sargi dzina aizvedamo grupas. Mēs četri šķitām pilnīgi aizmirsti.

Bet tad čekists mūs pamanīja, rupji izlamājas krievu valodā un lika korpusa vecākajam pievienot mūs nākošajai grupai. Pulkstenis rādīja 1. stundu nakti, kad mūs izveda laukā un kopā ar citiem iedzina lielajā cietuma mašīnā. Bijām tā sablīvēti, ka smakām vai nost. Visus mocīja jautājums — kas ar mums notiks. Daži mierinājās sevi un pārējos, ka notikšot tikai izsūtīšana, bet citi bija pārliecināti, ka mūs vedīs uz nošaušanu. Katrs šķita gatavojamies visjaunākajam, un kad mašīna sakustējās — daļa zaudēja savaldīšanos un sāka nesakarīgi runāt un šņukstēt. Citi nespēkā salima, taču blīvā cilvēku masa neļāva tiem sabrukt zemē, jo bijām še iesprostoti 65—70 personu.

Un tad no mašīnas priekšgala pāri citu galvām atskanēja droša balss:

„Vienalga, vai mūs izsūtīs vai slepkavos, mums atlikusi tikai viena izeja: bēgt pie pirmās izdevības."

„Agri vai vēlu — mūs likvidēs tā kā tā," piebilda otrs, „tad jau patiešām labāk riskēt!"

Mēs stāvējām mašīnas vidū, un pats jaunākais no mums — Slokas ģimnazists — izdzirda sev blakus savus skolas draugus. Viņu atkalredzēšanās prieks bija tik liels, ka tie šķita aizmirsuši domāt par to, kas notiks ar viņiem. Un kas to šobrīd zina — varbūt šie jaunekļi tonakt sastapās un runāja pēdējo reizi mūžā.

Man blakus stāvēja gara auguma Latvijas armijas artilerijas pulka kapr. K., kas arī nāca no ceturtā korpusa. Mums piebiedrojās vēl bij. aizsargu nodaļas priekšnieks L. Arī viņš bija par bēgšanu, neraugoties uz risku. Un tā še savā nāves braucienā cilvēki iepazinās, apmainījās adresēm un lūdza viens otru paziņot piederīgajiem bojā gājušo likteni, ja kādam izdotos izglābties un palikt dzīvam.

Mašīna gāja, apstājās un gaidīja, kamēr to izlaida caur visām sardzēm un vārtiem. Atstājusi cietuma territoriju, tā pagriezās gluži pretējā nevis parastajā virzienā, kur bijām pieraduši ilgo mēnešu braucienos uz Stabu ielas pratināšanām un kur pazinām katru līkumu. Šis ceļš mums bija pilnīgi svešs. Daži domāja, ka mašīna dodas uz Biķernieku mežu, un kad tā pēkšņi izdarīja strauju griezienu un pabrauca atpakaļ — dzirdējām čukstus, ka mūs jau pieved pie bedres, lai nebūtu iespējas bēgt...

Bet tad mašīna apstājās, atvērās durvis, un caur režģiem, kas vēl sargāja izeju, mēs ieraudzījām sev priekšā lopu vagonu. Tā aizbīdamā siena bija vaļā, sargs ielēca vagonā un kliedza šoferim:

„Davai abratno!"

Auto vēl padeva atpakaļ, līdz pakaļgals atsitās pret vagonu, un apstājās. Sargs aizvilka vagona sienu tā, lai ieeja tajā būtu vienā platumā ar mašīnas izeju. Tad viņš atvēra drošības režģus un lika mums pārliet vagonā, pats atkāpdamies tajā. Pirmie no pieblīvētās mašīnas krišus iekrita vagonā. Tiem arī jāpateicas par to, ka pēdējiem radās iespēja bēgt. Tā kā vagona grīda bija pusmetru augstāka par mašīnu, cilvēki virzījās uz priekšu diezgan lēni. Pa tam tie, kas jau bija vagonā, aptvēra izdevīgo situāciju, uzbruka sargam, uzmezdami tam uz galvas mēteli, un nosita viņu pie zemes.

Nezinu, kas pirmais bija atradis ceļu uz brīvību, bet domāju, ka tie bija manīgie ģimnazisti. Redzēju tikai, ka vīri pa pārim izmanto atstarpi starp auto un vagona grīdu, lai palīstu zem tās. Arī es ar kapr. K. nekavējos darīt to pašu. Kad mūsu pleci jau bija zem vagona un rokas sasniedza zemi — uz sliedēm jau gulēja četri slocinieki un aizsargu nod. priekšnieks L. Mēs nometāmies tiem blakus, bet mums sekoja vēl citi...

Šķita, ka iepriekšējie gaidīja, lai pie vagonu rindas dežūrējošais sargs aizietu tālāk. Tad ģimnazisti sakustējās un gatavojās lēcienam. Prāts bija sasprindzināts, bet ass un darbojās ātri. Bija tikai divi izejas: vai nu gulēt un gaidīt, lai nošauj še uz vietas, vai arī mēģināt bēgt. Gan arī bēgot draudēja nošaušana, bet tomēr bija arī izredzes palikt dzīvam un izglābties.

Mēs bijām tai pašā Kalpaka vagonu parkā, no kurienes tik daudz mūsējo jau bija deportēti. Viena aiz otras še stāvēja tukšu vai pilnu vagonu rindas, un tikai daži metri šķira mūs no nākošā ešelona. Tas šķita visbīstamākais šķērslis. Sastāva priekšā jau sica lokomotīve, un staru kūļus meta tās prožektori. Tā likās jau gatava ceļam uz Sibiriju ar nelaimīgo likteņbiedru tūkstošiem, kas, droši vien, bija stingrā apsardzībā.

Bet ilgāk pārlikt nebija vaļas. Dažos lēcienos vīri bija pāri šai bīstamai joslai un tad arī vairs neapstājās. Aiz mums atskanēja kliedzieni, lamu vārdi un automatisko ieroču kārtas... Tuvumā nosīca lodes, kas vietām noklakstēja pret vagonu riteņiem un sliedēm, bet krūtis un smadzenes kāds nemitīgi sauca: bēdz, bēdz, — citādi tevi noķers un nošaus...

Kā no zemes mūsu priekšā izauga vagonu parka sargs ar lukturi un izplestām rokām kliedza mums pretī:

„Kudā!"

Kapr. K. notrieca viņu gar zemi ar visu lukturi, un tad mēs jau redzējām ģimenes dārziņus, aiz kuriem šalca koki un aizvijās Vidzemes šoseja. No turienes nakti Biķernieku mežs izskatījās tik tuvu...

Kad bijām jau izskrējuši cauri ģimenes dārziņiem un tuvojāmies Biķernieku priedēm, arvien vēl likās, ka dzirdam aiz sevis sekotāju soļus, šāvienu troksni un čekistu saucienus „Stāt!" Varbūt tur vīri vēl skrējās ar nāvi, bet varbūt arī tā bija tikai satraukto smadzenu dzirdes halucinācija.

Biķernieku mežā drusku apstājāmies, lai tikai atvilktu elpu, jo palikšanas tur nebija. Un, gaismai jau austrumu debesmalā svistot, mēs atsākām savu skrējienu — projām no šīs dzīvības un nāves robežas. Mums nebija ne jausmas, kur palikuši mūsu pārējie ceļabiedri. Sapratām tikai, ja kādam nebija laimējies izbēgt, tas dzīvs vairs nebija. Lai gan arī mums vēl briesmas bija lielas un pilnīga izglābšanās vēl tālu, taču prieks par dzīvību un brīvību bija neizsakāmi liels.

Kā vajāti meža zvēri — neēduši, netīri un bārdām noauguši, skrējām pār laukiem, ceļiem un cauri mežiem. Vēlā 24. jūnija pēcpusdienā sasniedzām Suntažu pagastu. Izvairīdamies no mājām un pat kokiem ceļmalās, neticēdami nekam un neuzticēdamies nevienam, pārbridām kādu upīti, aizkuŗas bija lielas plavas. Tur plavas vidus zālē ieņēmām pozicijas un nepārtraukti novērojām apkārtni, lai laikus varētu doties projām, tikko kāds parādītos.

Še kapr. K. pastāstīja, ka 23. jūnija naktī, kad viņš aizvests no ceturtā korpusa, lielākā tiesa apcietināto vēl palikusi kamerās. Tikai gaiteņos dežūrējusi papildus sardze ieročiem rokās. Bedre mūsu korpusa galā arvien vēl bijusi neaizbērta...

Dievs, esi žēlīgs mūsu likteņa biedriem!

Atpūtušies un saēdušies skābenes, 24. jūnija naktī šķīrāmies, jo katra mūsu ceļš veda uz dzimto pusi dažādos novados.

28. jūnija rītā sasniedzu sava tēva mājas. Nestāstīšu vecākiem ne vārda par bēgšanu, palūdzu maizi, aizbildinādamies, ka man steidzīgi jāapmeklē kāds draugs. Saņēmis maizes riecienu no tēva drebošajām rokām un atvadījies no mātes, kas šajā pusgadā bija salikusi un nosirmojusi balta kā ābele, es atstāju mājas, lai savu īsteno brīvību sagaidītu mežā.

Šai brīdī tas man šķita visdrošākais ceļš, un es nebiju maldījies: tikai 2 stundas pēc manas īsās parādīšanās mājās, tur mani gūstīt bija ieradušies komūnistu miliči. Taču viņu nolūks nepiepildījās, bet iznāca gluži otrādi. Pēc 3 dienām, kad garām lija aizripojuši vācu tanki un ieradās vācu kājnieku vienības — jaunā okupāciias vara sagūstīja manus vajātājus pašus.

Lai sirsnīgs paldies ārstam, kas glāba manu veselību un darīja visu, lai dziedinātu manas spīdzināšanu un nāves baiļu pārmocītās smadzenes. Lai pateicība tiem, kas lika kīlā savas dzīvības, lai mēs — kaut daži — varētu izglābties. Reiz brīvā un neatkarīgā Latvijā es izpildīšu jūsu man uzticēto pienākumu tāpat, ka jūs darījāt savējo, atdodami savas dzīvības par tēvu zemi!

V. Ozoliņš

Austrālijas Latvietis

laikraksts

latviešiem Austrālijā

Box 69, P. O. Prahran / Victoria

Abonēšanas maksa: 9 šiliņi par 3 mēn.

(894)

Mīļdai Kandisa kundzei ar piederīgiem (ASV) un Arnoldam Vītoliņa kungam ar piederīgiem novēlu priecīgus Ziemsvētkus un visu labāko Jaunā gadā.

(917) K. Taure, Zviedrijā.

PA

Jonass Miesnieks

Kā mēs sav

JAU

Jau bija izskanējuši vis
bet ļaudis vēl dzīvoja klus
nās par pagājušiem Ziem
kas bija izdevušies nekādi
kara laiku dēļ. Istaba bij
pārkurināta, un mūsu jaun
tājs, juzdamies nelāgi pē
dūšā izdzertās alus glāzes,
jis ārā atvēsināties. Savā
vieglprātībā viņš bija atkrit
gā. Un nu gulēja jau gultā
skolnieki — tālumnieki, kas
skolā pa svētkiem, un vecā
vakarā, stāvējām trijātā ap
šauro gultu: es, Arvīds un
Nebūtu jau bijis tik ļauni, b
su pagasta ārsts bija iesauk
jā. Runāja gan, ka Sevi
slavens profesors. Bet Sevi
pagasta otrā malā, kilometr
mit no mūsu mazās skolas.
bija dziļa jo dziļa, kā jau pa
mas vidū. Nebūtu tā tik sal
būtu pati istabiņa, kur mi
mūsu skolotājs, tik caurumain
du un tik izpuvušām sienām,
vien viņš neslimotu tik grūti.
pējas arī nebija mājās, tā bij
gājusi uz baznīcu, bet skolotā
ne zirga, ne cita kā. Nē, šor
bija pavisam nelabi.

Skolotājs gultā elpoja ātri,
vaigi dega kā ugunīs, bet viņ
Un tā runa, ko viņš runāja,
nekāda drošā runa: „Mani puik
es nomiršu, jūs manas grāmat
turiet sev... Un te ir mani
pulkstenis... viņš karā krit
māte mirusi. Tai atvilktnē. Ar
mana pēdējā mēneša alga. M
iznāks, ko mani apbedīt."

Mēs gan teicām, ka viņš kļū
sels, bet paši sev neticējām. U
viņš sāka jau murgot, runāja
karīgus vārdus, un mēs nekā
pratām, ko iesākt. Nē, nebij lab

„Rau', rau' skrien žurka!" s
tājs, piecēlies sēdus gultā, iesa
Viņa acis bija ieplestas, seja sa
baiga. Mēs viņu vairs nevar
pazīt istabas krēslā. Noguldījām
nu no jauna guļus. Viņš atguv
elsoja: „Ja būtu ārsts, varbūt
mani izglābtu! Plaušu karsoņa
jau ir." Un ar šausmām mēs ie
jām, ka viņš splauj asinis.

Tas nebija izturams! Arvīds
ja: „Mums kaut kas jādara."

„Bet kas?" Robis, jaunākai
mums, teica: „Ko mēs varam da

„Ak, kaut tā apkalpotāja reiz
nāktu!" es sacīju, bet stundas
un apkalpotāja nenāca.

Tad pēkšņi skolotājam it kā
griezās apziņa, un viņš ar pūlēm
dvesa: „Andri, vai tu nevari s
uz Garaušiem un palūgt zirgu
lācim?"

Jā, mēs zinājām gan Garau
sīknaudu kopā sametuši dažreiz
jām turp pēc salda piena.

„Jā, to es varu!" es atsaucos.

„Arvīds tev var aiziet līdzi," s
lotājs klusā balsī turpināja, a
iesīdams drudzī.

„Un tu paliksi?" es vaicāju
bim. „Mēs nedrīkstam viņu pam
vienu."

„Nē, es arī iešu," Robis pretojā

„Robim baiļes," es saku: „
abiem jums nebūs baiļes?"

„Nē, abiem nē."

Patiesībā e s arī labāk gāju vi
uz Garaušiem, nekā paliku. Ka
ties te, īstabas krēslībā, vienam v
skolā pie mirstoša cilvēka — tas
bija tik vienkārši. Garauši neb
tālu, bet es, lūk, neticēju, ka tur
iznāks ar to Kalāci un viņa zir
Kad mēs pirkām pienu, sieva mu
nepārlēja svētru, ar ko bija apzīm
litrs. Nē, Kalači nebūta nemaz citā
kā visi: skopi bez gala. Tāds nu t
dos zirgu, kur nu vēl tādam maz
zēnam!

Neticīgs es ienācu Garaušu sē
pār kuru sniegā tikko bija izgrū
glīti celiņi. Ratnīcas durvis stāvē
līdz kāiai vaļā. Es paskatījos tai
Nē, ratnīcā nebija neviena cilvēk
bet tur stāvēja kamanās sajūg
zirgs! Pilnīgi sagatavots braukšana
Sēsties tik iekšā un brauc!

„Nu nekā," es nodomāju. Viņi p
šī sataisījušies ceļā, un kas tad d
zirgu braukšanai citur. Bet ja n
esmu nācis, tad tomēr iešu un lūg
šu. Tā nu es jau stāvēju Kalāču mā
jas priekšnamiņā. Mirkli es uzkavē
jos mazajā telpā, ko apgaismoj
diezgan prāva divrūts, sadalīta vidē
pušu.

„Nu, tad aizšausim arī pa pieva
kari ciemā pie tās tavas māsas,"
dzirdēju aiz durvīm sakām vīrieša
balsi.

„Vai tad tev, Valdemār, patīk
tur? Jautāja sievietes balss.

„Bet ko tad vieni tādā vakarā mā
jās darīsim?"

Tā viņi runāja, kamēr es klausīļos,
nezinādams ko darīt. Divu zirgu jau
viņiem nebija: valdība to otru bija
rekvizējusi kara vajadzībām.

Bet kamēr es vēl stāvēju, durvis

(beigas)

...nība

...AS KUSTĪBAS
...MIŅAS

...visbīstamākais šķērslis. Sa... priekšā jau sīca lokomotīve, ...aru kūļus meta tās prožektori. ...ikās jau gatava ceļam uz Sibi... ar nelaimīgo likteņbiedru tūk... ...m, kas, droši vien, bija stingrā ...dzībā.
...ī ilgāk pārlikt nebija vaļas. Da... ...ldzienos vīri bija pāri šai bīsta... ...jošai un tad arī vairs neapstā... Aiz mums atskanēja kliedzieni, ...vārdi un automatisko ieroču ...as... Tuvumā nosīca lodes, kas ...m noklakstēja pret vagonu ri... ...m un sliedēm, bet krūtis un ...zenēs kāds nemitīgi sauca: ..., bēdz, — citādi tevi noķers un ...

...as nemes mūsu priekšā izauga ...ī pavāra sargs ar lukturi un ...ēkām kliedza mums pretī: ...ēdz!"
...s, K. notriecu viņu gar zemi ...ar lukturi, un tad mēs jau re... ...ēmenes dārziņus, aiz kuriem ...ēkši un aizvijās Vidzemes šo... ...as turienes nakti Bikernieku ...ētājās tik tuvu...
...ēlām jau izskrējuši cauri ģi... ...ārziņiem un tuvojāmies Bi... ...priedām, arvien vēl likās, ...ārdam aiz sevis sekotāju soļus, ...ēkstēni un čekistu saucienus ...!" Varbūt tur viņi vēl skrējās ...ēvi, bet varbūt arī tā bija tikai ...ēsto smadzeņu dzirdes halluci...ija.
...ikernieku mežā drusku apstājā... ...ai tikai atvilktu elpu, jo pa... ...anās tur nebija. Un, gaismai jau ...trumu debesmalā svīstot, mēs ...ākām savu skrējienu — projām ...ās dzīvības un nāves robežas. ...ms nebija ne jausmas, kur pali... ...ūsu pārējie ceļabiedri. Sa... ...ām tikai, ja kādam nebija lai... ...ies izbēgt, tas dzīvs vairs nebija. ...gan arī mums vēl briesmas bija ...as un pilnīga izglābšanās vēl tā... taču prieks par dzīvību un brī... ...u bija neizsakāmi liels.
...ā vajāti meža zvēri — neēduši, ...ēri un bārdām noauguši, skrējām ...laukiem, ceļiem un cauri me... ...m. Vēlā 24. jūnija pēcpusdienā ...niedzām Suntažu pagastu. Izvai... ...amies no mājām un pat kokiem ...malās, neticēdami nekam un ne... ...icēdamies nevienam, pārbridām ...u upīti, aizkuŗas bija lielas pla... ...Tur plavas vidus zālē ieņē... ...m pozicijas un nepārtraukti no... ...ojām apkārtni, lai laikus varētu ...ies projām, tikko kāds parādītos. ...e kapr. K. pastāstīja, ka 23. jū... ...a naktī, kad viņš aizvests no ce... ...ā korpusa, lielākā tiesa apcietī... ...to vēl palikusi kamerās. Tikai ...iteņos dežūrējusi papildus sardze ...očiem rokās. Bedre mūsu korpu... ...galā arvien vēl bijusi nealzbērta... Dievs, esi žēlīgs mūsu likteņa ...ēdriem!
Atpūtušies un saēdušies skābenes, ...jūnija naktī šķērāmies, jo katra ...su ceļš veda uz dzimto pusi da... ...ēlos novados.
28. jūnija rītā sasniedzu sava tē... ...mājas. Nestāstījis vecākiem ne ...rda par bēgšanu, palūdzu maizi, ...bildinādamies, ka man steidzīgi ...apmeklē kāds draugs. Saņēmis ...aises riecienu no tēva drebošajām ...ākām un atvadījies no mātes, kas ...ā pusgadā bija salikusi un nosir... ...ojusi balta kā ābele, es atstāju ...ijas, lai savu īsteno brīvību sagai... ...tu mežā.
Šai brīdī tas man šķita visdrošā... ...is ceļā, un es nebiju maldījies: ti... ...i 2 stundas pēc manas īsās parā... ...šanās mājās, tur mani gūstīt bija ...radušies komūnistu miliči. Taču ...ņu nolūks nepiepildījās, bet iznā... ...gluži otrādi. Pēc 3 dienām, kad ...ārām bij...a aizripojuši vācu tanki un ...radās vācu kājnieku vienības — ...unā okupācijas vara sagūstīja ma... ...s vajātājus pašus.
Lai stranīgs paldies ārstam, kas ...āba manu veselību un darīja visu, ...i dziedinātu manas spīdzināšanu ...n nāves bailu pārmocītās smadze... ...s. Lai pateicība tiem, kas lika ...lā savas dzīvības, lai mēs — kaut ...ži — varētu izglābties. Reiz brīvā ...n neatkarīgā Latvijā es izpildīšu ...su man uzticēto pienākumu tāpat, ...a jūs darījāt savējo, atdodami sa... ...as dzīvības par tēvu zemi!

V. Ozoliņš

Austrālijas Latvietis

laikraksts latviešiem Austrālijā

Box 69, P. O. Prahran / Victoria

...bonēšanas maksa: 9 šiliņi par 3 mēn.
(884)

...silīdai Kandisa kundzei ar piederīgiem ...ASV) un Arnoldam Vītoliņa kungam ar ...iederīgiem novēlu priecīgus Ziemsvētkus ...n visu labāko Jaunā gadā.
(917) K. Taure, Zviedrijā.

PA JAUNĪBAS TEKĀM

Jonāss Miesnieks

Kā mēs savu skolotāju izglābām

JAUNGADA NAKTS STĀSTS

Jau bija izskanējuši visi zvani, bet ļaudis vēl dzīvoja klusās pārrunās par pagājušiem Ziemsvētkiem, kas bija izdevušies nekādi priecīgie kara laiku dēļ. Istaba bija bijusi pārkurināta, un mūsu jaunais skolotājs, juzdamies nelāgi pēc tukšā dūšā izdzertās alus glāzes, bija izgājis ārā atvēsināties. Savā jaunības vieglprātībā viņš bija atkritis sniegā. Un nu gulēja jau gultā. Mēs, skolnieki — tālumnieki, kas palikām skolā pa svētkiem, un vecā gada vakarā, stāvējām trijātā ap viņa šauro gultu: es, Arvīds un Robītis. Nebūtu jau bijis tik ļauni, bet mūsu pagasta ārsts bija iesaukts armijā. Runāja gan, ka Seviķos esot kāds slavens profesors. Bet Seviķi atradās pagasta otrā malā, kilometrus desmit no mūsu mazās skolas. Ziema bija dziļa jo dziļa, kā jau pašā ziemas vidū. Nebūtu tā tik salta, nebūtu pati istabiņa, kur mitinājās mūsu skolotājs, tik caurumainu grīdu un tik izpuvušām sienām, droši vien viņš neslimotu tik grūti. Apkopējas arī nebija mājās, tā bija aizgājusi uz baznīcu, bet skolotājam — ne zirga, ne cita kā. Nē, šoreiz tas bija pavisam nelabi.

Skolotājs gultā elpoja ātri, viņa vaigi dega kā ugunīs, bet viņš sala. Un tā runa, ko viņš runāja, nebija nekāda drošā runa: „Mani puiši, kad es nomiršu, jūs manas grāmatas paturiet sev... Un te ir mans tēva pulkstenis... viņš karā kritis un māte mirusi. Tai atvilktnē, Andri, ir mana pēdējā mēneša alga. No tās iznāks, ko mani apbedīt."

Mēs gan teicām, ka viņš kļūs vesels, bet paši sev neticējām. Un tad viņš sāka jau murgot, runāja nesakarīgus vārdus, un mēs nekā nesapratām, ko iesākt. Nē, nebij labi.

„Rau', rau' skrien žurka!" skolotājs, piecēlies sēdus gultā, iesaucās. Viņa acis bija ieplestas, seja savāda, baiga. Mēs viņu vairs nevarējām pazīt istabas krēslā. Noguldījām viņu no jauna guļus. Viņš atguvās un elsoja: „Ja būtu ārsts, varbūt viņš manī izglābtu! Plaušu karsonis vien jau ir." Un ar šausmām mēs ievērojām, ka viņš spļauj asinis.

Tas nebija izturams! Arvīds sacīja: „Mums kaut kas jādara."

„Bet kas?" Robis, jaunākais no mums, teica: „Ko mēs varam darīt?"

„Ak, kaut tā apkalpotāja reiz pārnāktu!" es sacīju, bet stundas gāja, un apkalpotāja nenāca.

Tad pēkšņi skolotājam it kā atgriezās apziņa, un viņš ar pūlēm izdvesa: „Andri, vai tu nevari aiziet uz Garaušiem un palūgt zirgu Kalācim?"

Jā, mēs zinājām gan Garaušus, sīknaudu kopā sametuši dažreiz gājām turp pēc salda piena.

„Jā, to es varu!" es atsaucos.

„Arvīds tev var aiziet līdzi," skolotājs klusā balsī turpināja, atkal ieslīgdams drudzī.

„Un tu paliksi?" es vaicāju Robim. „Mēs nedrīkstam viņu pamest vienu."

„Nē, es arī iešu," Robis pretojās.

„Robim bailes," es saku: „Bet abiem jums nebūs bailes?"

„Nē, abiem nē."

Patiesībā e s arī labāk gāju viens uz Garaušiem, nekā paliku. Kavēties te, istabas krēslībā, vienam visā skolā pie mirstoša cilvēka — tas nebija tik vienkārši. Garauši nebija tālu, bet es, lūk, neticēju, ka tur kas iznāks ar to Kalāci un viņa zirgu. Kad mēs pirkām pienu, sieva mums nepārlēja svītru, ar ko bija apzīmēts litrs. Nē, Kalači nebija nemaz citādi, kā visi: skopi bez gala. Tāds nu tev dos zirgu, kur nu vēl tādam mazam zēnam!

Neticīgs es ienācu Garaušu sētā, pār kuŗu sniegā tikko bija izgrūzti glīti celiņi. Ratnīcas durvis stāvēja līdz kātai vaļā. Es paskatījos taisās. Nē, ratnīcā nebija neviena cilvēka, bet tur stāvēja kamanās saiūgts zirgs! Pilnīgi sagatavots braukšanai. Sēsties tik iekšā un brauc!

„Nu nekā," es nodomāju. Viņi pašī sataisījušies ceļā, un kas tad dos zirgu braukšanai citur. Bet ja nu esmu nācis, tad tomēr iešu un lūgšu. Tā nu es iau stāvēju Kalāču mājas priekšnamiņā. Mirkli es uzkavējos mazajā telpā, ko apgaismoja diezgan prāva divrūts, sadalīta vidū pušu.

„Nu, tad aizšausim arī pa pievakari ciemā pie tās tavas māsas," dzirdēju aiz durvīm sakām vīrieša balsi.

„Vai tad tev, Valdemār, patīk tur? jautāja sievietes balss.

„Bet ko tad vieni tādā vakarā mājās darīsim?"

Tā viņi runāja, kamēr es klausījos, nezinādams ko darīt. Divu zirgu jau viņiem nebija: valdība to otru bija rekvizējusi kara vajadzībām.

Bet kamēr es vēl stāvēju, durvis atvērās: saimniece pati nāca pa priekšu sagērbusies svētku drānās, saimnieks aiz muguras

„Ko tu, puika, gribi?" viņa pārsteigta jautāja, mani cieši raudzīdamās.

„Gribu lūgt zirgu... Skolotājs saslimis... Vajadzētu atvest to, to dakteri no Saviķiem... Skolotājs lūdza..."

Mirkli priekšnamā valdīja klusums. Virs paskatījās uz sievu, sieva uz mani.

„Labi," Kalācis pēc mirkļa sacīja. „Zirgs ir iejūgts, un tu vari braukt. Kad tik tas profesors tevi uzklausītu."

„Viņš jau nosals tik pliks," pati iebilda, novilkdama svētku drānas un noglabādama skapī. Saimnieks arī vilka kažoku nost.

„Kā būtu, ja tu līstu tajā iekšā?" viņš jautāja. Es stomījos.

„Domā, būs par lielu?" ievaicājās saimniece. „Lien tik iekšā."

Tā arī izdarīju.

„Un nu vari iet," viņa piebilda. Saimnieks iznāca līdzi pagalmā un izbrauca zirgu no ratnīcas.

„Nepazaudē tik pātagu," viņš piekodināja, un tad jau es sēdēju kamanās kā lielskungs. Zirgs sāka rikšot, un braucu gluži pacilāts, bet zvani, kas atskanēja pār smiegainiem laukiem, Vecgada vakara dievvārdiem beidzoties, man likās gavilējam. Nē, man nemaz nebija grūti lūgt augsti mācīto vīru līst ārā salā, vējā un tumsā no siltās, gaišās istabas, lai glābtu mūsu jauno skolotāju. Es jau ticēju dzīvības uzvarai par nāvi.

Kā es atvedu profesoru, kā to aizvedu atpakaļ — to visu tagad neatceros. Skolotājs gan vēl dabūja pēc plaušu karsona pieveritu, viņš bija vēl jāaizved uz slimnīcu Rīgā, bet pēc gada viņš jau varēja atgriezties klasē pie mums. Viena aina man vēl stāv prātā tagad, pēc 35 gadiem: ratnīcā zirgs un kamanas. Aizmirsis esmu pat paša Garaušnieka izskatu — tik to atceros, ka bija tāds plats, pazems vīrs. Bet augstsirdība, ko viņš parādīja, mājo manā atmiņā kā dzīva.

Kārlis Skalbe

LAIKS

Sūpojiet mani, Daugavas viļņi,
Krastā es dziļi ieveilku elpu,
Dzerdams vēso rudens gaisu.
Vējā sagrieztas, vītušas salnā,
Peld man garām ozola lapas.
Daudz, ak daudz ir vītušo lapu,
Kuras atrautas dzimtenes kokam!
Tālu klīst mūsu dēli un brāļi,
Sūri vergojot svešā zemē.
Kad tos dzimtenē atpakaļ vedīs
Saulē vērsta likteņa straume?
Laika upi skrienam es dzirdu,
Minūtes saduras gaisā kā smiltis,
Pildot tāles ar sīkošu skaņu.
Laika upe, varenā upe
Aiznes valstis un karaļu troņus...
Bet pēc ziemas tā vasaru atved:
Pavasars māj mums ar pūpolu zaru.

Literārie vakari Ņujorkā

Mūsu kultūras dzīve nav aprimusi arī pēc izklīšanas tālākā emigrācijā, par spīti tam, ka rakstnieku un mākslinieku lielākā daļa tagad iesaistīti smagā fiziskā darbā. Ņujorkā patlaban vienkopus būs vairāk latviešu nekā jebkurā trimdas centrā vai „galvaspilsētā" bijis līdz šim visā trimdas laikā; kopskaitu te vērtē uz kādiem astoņiem tūkstošiem.

Viens no „ņujorkiešu" nozīmīgākiem un sīkstākiem kultūrāliem pasākumiem ir kārtējās nepretenciozi nosauktās jaunatnes literārā pulciņa sanāksmes, ko vada Nikolajs Kalniņš kopā ar M. Rozentāli, kuŗās gan vairāk ierodas pieaugušie nekā jaunieši. Pēdējā laikā arī jaunieši kļūst aktīvāki, ir arī no viņu vidus izvēlēta valde, kuŗā ielet: pr-ce V. Lejniece, pr-ces pal. L. Mikase, valdes loc. R. Zāmure, M. Bērziņa un A. Kadile. Vakari notiek ik pārnedēļas nu jau gandrīz gadu Ņujorkas latv. ev. lut. draudzes telpās. To programmās parasti kāds priekšlasījums par literāriem vai sabiedriski - nacionāliem tematiem, vai arī tie veltīti kādam rakstniekam ar referātu, deklamācijām, dziesmām, izcilākajos sarīkojumos piedaloties aktieriem, dziedātājiem, mūziķiem.

No spilgtākajiem šādiem sarīkojumiem jāmin vakars ar red. K. Rabāca ļoti interesantām atmiņām par Aleksandru Grīnu, tad — ar aktieru piedalīšanos — Kaudzītes Reiņa 30. nāves dienas atcere, kur Mērnieku laiku humoru interpretēja Tonija Kalve, Osvalds Ūrštelns un Ansis Mitrēvics, kamēr kā referenti debitēja jauniešu pulciņa locekles V. Leiniece un L. Mikase. Literārajos vakaros 2 reizes referējis red. J. Kadilis, stāstīdams par Skalbi un Elzu Kezberi; N. Kalniņš — par Ausekli (dzejnieka 100. dzimšanas dienā) un prof. Ludi Bērziņu: Ausekļa sarīkojumam labi noderēja Štutgartē gatavotā skaņu plate ar Reitera kora iedziedāto Gaismas pili. N. Kalniņš pavisam literārajos vakaros nolasījis 6 priekšlasījumus, — paraugs tiem, kas aizbildinās ar darba apstākļiem un nevaļu. Atsaucīgi bijuši mūsu mākslinieki, kas sarīkojumos labprāt piedalās bez honorāriem, jo arī vakaros ieeja brīva.

Decembŗa sākumā lit. pulciņš bija rīkojis pirmo rakstnieku vakaru Ņujorkā, piedaloties Bruklinā dzīvojošai dzejniecei Elzai Ķezberei. Viņa iebrauca Ņujorkā pag. vasarā, strādā par apkalpotāju viesnīcā un neierastajos apstākļos turpina rakstīt. Autore nolasīja pāris desmit savu dzejoļu, bet referents J. Kadilis īsumā apcerēja dažus motīvus Ķezberes dzejā. Operdziedātāja Herta Lūse pārdzīvotā un krāšņā izpildījumā dziedāja Ķepīša Vēstules Pēram Ģintam ar Ķezberes tekstu, pavadot pianistam Hugo Strausam. Vakaru noslēdza N. Kalniņš, rezumēdams ar Skalbes vārdiem par dzejas zelta lāpu, kas pavada arī „vistumšā likteņlokā."

Linards Tauns

54 autori cenšīsies iegūt 5000 dolāru prēmiju

PAR ĪSSTĀSTIEM ĪPAŠĀ KONKURSĀ GODALGOTI 4 VĀCU RAKSTNIEKI

Amerikāņu laikraksts New York Herald Tribune izsludinājis 5000 dolaru prēmiju par labāko īsstāstu pasaulē. Noskaidrot iespējamos vācu kandidātus uz šo prēmiju bija uzņēmies laikraksts Die Welt, sarīkodams īpašu konkursu, kuŗā savus darbus iesūtījuši 959 autori. Oktobŗa pirmajā pusē vācu žūrija no tiem ar savu prēmiju ā 1050 DM godalgojusi šādus 4 autorus par labākajiem vācu īsstāstiem: Aleksanderu fon Kubi par darbu Ārā līst atkal, Luizi Ulrichu par Acumirkļiem bez teātŗa, Kazimiru Edšmitu par Nezināmajiem un Hansjeorgu Šmithenneru par darbu Mežonīgā lokomotīve traucas caur Milvokiju. Šie darbi līdz ar citu 20 zemju rakstnieku īsstāstiem piedalīsies tālākā konkurrencē par sākumā minēto prēmiju. Paši amerikāņu autori cittautu konkurencē nepiedalās, bet pa 4 vēl var būt no Vācijas, Francijas un Anglijas un no pārējām 17 zemēm pa 2 vai kopā 54.

No Vācijā sarīkotā konkursa par lielāko pārsteigumu uzskata 23 g. v. Kubes izvirzīšanos 950 autoru priekšgalā. K. bijis ogļracis un tad kaŗavīrs un gūsteknis un tagad studē ģermāņu valodas un filozofiju Ķelnē un strādā par volontieru kādā Rūras apgabala laikrakstā. Sarakstīts lugu un divus romānus, bet izdevēja tiem nav atradis.

Vecākais starp autoriem ir 60 g. v. K. Edšmits, vairāku ceļojumu apraksta autors un pazīstams rakstnieks jau kopš 1915. g., kad iznāca viņa noveles Sešas deltas. E. bija savā laikā viens no spilgtākiem vācu ekspresionistiem.

Oriģinālākā figūra godalgoto starpā ir filmu aktrise Luize Ulriche. Viņa tagad precējusies ar lidotāju grāfu Kastelliju-Ridenhauzenu, dzīvo Minchenē un audzina 2 meitas. Blakus filmai viņa jau kopš gadiem nodarbojusies arī ar rakstniecību un zīmēšanu, izdodot dažus ceļojumu aprakstus. Arī 42 g. v. Smithenners ir aktieris un ceļotājs. Kara laikā strādājis kā medicīnas students par ārsta palīgu kaŗa lazaretēs, kritis gūstā un izbēdzis no tā. Tagad Minchenē strādā par apgāda vaditāju un rakstnieku.

eo

Piecdesmit gadus līst Nobela zelta lietus

Kad Alfreds Nobels 1895. g. 27. nov. sacerēja savu visā pasaulē pazīstamo testamentu, novēlēdams katru gadu prāvu naudas balvu zinātniekiem, valstsvīriem un mākslinieciem, kas ar savu darbu visvairāk kalpojuši miera idejai, viņam droši vien grūti būtu bijis ticēt, ka jau nākošajos piecdesmit gados nelabojamā cilvēce būs paspējusi izcīnīt divus nežēlīgus, asiņainus karus un atradīsies trešā priekšvakarā. Un tomēr, kad 1901. gada 10. decembrī kronprincis pirmo reizi pasniedza Zviedru akadēmijas izvēlētajiem kandidātiem Nobela miera prēmiju, šis akts piecdesmit — gados ir izvērties par visiezīmīgāko zinātnes un gara manifestāciju globālā mērogā. Šai laikā Zviedru Akadēmija piešķīrusi pavisam 200 balvu, pie kam zviedri paši sev atļāvušies piešķirt tikai desmit — divas fizikā, trīs ķīmijā, vienu medicīnā un trīs literātūrā: Zelmai Lagerlefai, Verneram v. Heidenstamam un Karlfeldam.

Oļģerts Rūsis

Pirms rīta

„Aiz kalniem, aiz semēm tālām
Gaisma lēnītēm tuvojas.
Kā sidrabe šķiedrām bālām
Tumsas dziļumu piešķiļas."

Tā saka dzejnieks Artūrs Kaugars. Dzejolim ir tāds pat virsraksts kā šim rakstam un tā darbība norisinās tumšā naktī. Dzejnieka dienas pārdzivojumu mocīts; nakts miegu nes kā murgu. Viņš bieži atmostas, cerēdams, ka nu būs jau gaišāks. Taču ir tikai tumsa. Neviena mazāka stariņa. Bet dzejnieka dvēsele sasiešas tumsai pretī — gaisma nāks, gaismai jānāk, citādi nevar būt! Ikkatrs, kuŗu mocījis bezmiegs garās grūtās naktīs, ir jaudis, ka visilielākā tumsa gulst taisni īsajā brīdī starp nakti un saulēktu. Un viņš jūt, kā sikus, sidrabainus pavedienus stiepjamies istabā, kaut mirstīgās acis vēl nesaredz nekā. Dzejnieka sirdi ieplūst gaišas straumes. Ticības pilns, nevērojot nogurumu un negulētās nakts grūtumu, viņš raksta:

„Un ja tu man prasītu — rādi,
Kur ir tas pirmais stars?
Es teiktu — to nojaušu stādi,
Un putni un modrīgs gars."

Jā, to nevar redzēt ar mirstīgām acīm! Tās ir tikai saules staru jaunās, ko Dievs sūta izmocītajai zemei. Vai tās nemaldinās? Neticība iezogas mūsu sirdīs. Dzejnieks ir tāds pats cilvēks kā visi. Bet viņš raksta, paļaudamies tam spēkam, ar ko savus darbus tautai deva Ausekļis un Pumpurs, nezinādami, vai viņu Gaismas Pils celsies, — ticībai. Un viņa cēlās! Cēlās vienīgi tādēļ, ka viņa cilvēki, kas tai ticēja ar visu dvēseles spēku un bija visu gatavi dot viņas dēļ. Tie uzminēja tās vārdu.

Pār mums ir satumsusi trimdas nakts. Bet jo tumšāka nakts, jo vairāk mums jāpulcējās ap garu, ko nesa Pumpurs un Auseklis. Mums jātic Latvijai, tāpat kā ticam visuvarenajam Dievam, un ar saviem darbiem jāpierāda Viņam, ka esam cienīgi dzīvot savā Gaismas Pilī. Vai mēs to darām? Maz, par maz mēs vēl ticam! Bet ja mēs kļūsim sekli un vienaldzīgi kā tas jau novērojams, tad dzejnieka ilgas pēc saules būs veltīgas, un var nodzist pat tās stars, ko nesam sirdīs. Nē, viņā neapdzisīs! Pumpura un Ausekļa, Kaipaka un Nameja garam nebūs iznīkt. Mums ir jaunatne, kas to nesīs tālāk, mūsu ticības pirmo staru, kas neredzāms lidinās tumšā pirms gaismas. Es ticu labajam! Es ticu Latvijai! Es ticu senajam garam, ka tas reiz celsies! Es ticu, jo citādi tumšā nevarētu izturēt.

Un tā mūsu jaunatnes daļa, kas skolojās Latvijas brīvvalsts laikā, — tā bija nešaubīga dīvās okupācijas naktīs, tā drosmīgi stājās pretim jau diviem viesuļiem — vai tagad gan tā pagurs? Bijušie mazpulki, skauti un visi, kas reiz ir redzējuši brīvās Latvijas sauli — dēstiet ticību sirdīs saviem mazākajiem biedriem, stāstiet viņiem par mūsu mīļo tēvzemi, pagriežiet viņus no necelļiem un paši necelļiet tādus, dariet to ar patiesu sirdi — tad dzejniekam nebūs jāvilšas! Tas būs skaists atalgojums tautai par viņas mokām.

Jau pirmajos Nobela svētkos 1901. g. balvu fizikā saņem Minchenes profesors Vilhelms Konrads Rentgens, kuŗa pētījumi par neredzamajiem stariem nozīmēja apvērsumu visā medicīnas attīstībā. Tai pašā gadā apbalvo sērumu terāpijas pētītāju un difterīta uzvarētāju prof. Bēringu. Divus gadus vēlāk uz Stokholmu ceļo Pjērs un Marija Kiri, starojošās matērijas — rādija — atradēji. 1910. g. Nobela balvas laureātu starpā ir Zelma Lagerlefa un itālis Markoni. Tomēr vieni no iezīmīgākajiem Nobela svētkiem būs bijuši 1921. g., kad pirmo reizi pēc ilgajiem kara gadiem sastapās divi nāvīgi ienaidnieki — vācu un franču laureāti. Zviedru kronists stāsta, ka tad, kad ģeniālais vācu ķīmiķis Valters Nernsts saņēmis no karaļa Gustava V rokām savu balvu un diplomu, un kad kārta pienākusi tā gada laureātam literātūrā — francūzim Anatolam Francam, tas pierādījis, ka patiesi ir Nobela balvas cienīgs visdziļākā nozīmē. Francs, saņēmis balvu, pagājies dažus solus atpakaļ uz savu vietu, bet tad pēkšņi apgriezies un devies pretīgā virzienā, kur sēdējis profesora Nernsta. Ne vārda neteicis, Anatols Francs sniedzis tam roku, un publika zālē sastingusi šā brīža dziļās simbolikas aizrautībā.

Šoi mirkli laikam vistiešāk atspoguļoļas Nobela ideja, kāda tam bija, rakstot savu testamentu, bet visi nākošie gadi līdz pat mūsu dienām nav iedzīvinājuši neko no miera domas pasaules grumbās sarauktajā pierē. Nobela prēmija ir gan piešķirta insulīna un vitamīnu atklājējiem, bet tāpat to saņēmuši smagā ūdens, atomu skaldīšanas un baktēriju toksīnu pētītāji, kas, tāpat kā reiz dinamīta, vērī savu spēku pret savu atradēju — cilvēku.

Pievērsīsimies Nobela balvas laureātiem literātūrā, pirmo balvu 1901. gadā saņem franču akadēmiķis Salīs-Pridoms, bet malā palīek tādi vārdi kā Tolstojs, Ibsens, Anatols Francs, Karduče, Mistrals, Hauptmans, Zolā, Svenburns uc. Četrdesmit divi zviedru rakstnieki, gleznotāji un mūziķi paraksta iesniegumu, kuŗā vērsās pret šo akadēmijas izvēli un nosūta to Tolstojam, kas tai laikā mitinās Francijā. Šo dokumentu parakstījuši arī Strindbergs, Zelma Lagerlefe un Heidenstams. Nākošā gadā balvu literātūrā saņem vēsturnieks Mommsens, 1903. gadā Biernsons, bet šai pašā dienā Kristianijā (Oslo) kāds virs staigāja rokas uz muguras sakrustojis un drūmi sarauktu seju. Tas bija Ibsens. Toreiz visiem bija skaidrs, ka Nobela balva Biernsonam pienākas pirmam, bet Ibsens to nedabūs nekad, nomirdams jau 1906. gadā. Tāpat priekšlaicīgi mūžīgā olimpā aizgāja Tolstojs un Zolā, Spensers, Čechovs, Frēdings un Strindbergs.

Garajos piecdesmit gados Nobela balva literātūrā pavisam piešķirta četrdesmitpieciem rakstniekiem. Varētu varbūt jautāt, kādēļ D'Annuncio vietā balvu saņēma Grācia Deleda, Svinburna vietā Kiplings, kādēļ Gjellerups aizsteidzās priekšā Georgam Brandesam, un Sinklers Ljuiss — Dreizeram. Tāpat arī bez balvas palika Tomas Hārdijs, kamēr to piešķīra Ivanam Buņinam, un laikam gan tikai tādēļ, lai tā nekristu Maksimam Gorkijam, kas savas komūnistiskās pārliecības dēļ nevarēja būt pienemams kandidāts. Droši vien balva būtu piešķirta arī Polam Valeri, Stefanam Georgem, Francim Verfelim, ja vien tie pārāk agri nebūtu nomiruši, bet šodien ir bezgala grūti izšķirt, kas dzīvos mūžībā, kas tikai vienai dienai, un neviens arī nevar pateikt, ko pēc otriem piecdesmit gadiem domās pasaule par 1950. gada laureātiem — Bertrandu Raselu un Viljamu Fokneru.

Vikings Kalle

JAUNIE AUTORI!

sekojiet mūsu literātūrai, izlasiet tikko iznākušo

Hugo Puriņa noveļu krājumu

Ekselences piezīmes

Cena DM 5.—

LITERA

Rakstnieku, žurnālistu un grāmatrūpniec. darbinieku kopa (14a) Schwäbisch Gmünd, Artillerie-Kaserne

„Labs ēdiens, viskijs, tabaka un ne pārāk daudz ko darīt..."

NOBEĻA PREMIJAS LAUREĀTS PATS PAR SEVI

Nobela literatūras prēmijas šī gada laureāts Viljems Fokners, pēc godalgas saņemšanas Stokholmā dodamies atceļā uz Savienotajām valstīm, uzkavējās Parīzē, kur to intervēja žurnālisti. Sēdēdams Lutecijas viesnīcas bārā, Fokners bažījās, diezin kā patlaban izskatoties viņa farmā Misisipi štatā, kur viņš nodarbina trīs nēģeru ģimenes ar 17 galvām. Nēģeri esot labi strādnieki, paskaidroja rakstnieks, tikai tiem vajadzīga pastāvīga uzraudzība, turpretim ar baltajiem strādniekiem esot grūti tikt galā. Kad žurnālisti izcilajam autoram vaicāja, kuŗa no viņa 16 grāmatām, pēc viņa domām, būtu visvairāk ietekmējusi žūrijas komisiju, Fokners atrūca: „Neprasiet man, neesmu literāts, bet farmeris." Arī uz jautājumu, ko labu viņi pārrunājuši ar Zviedrijas karali, rakstnieks atbildēja: „Par lauksaimniecību. Karalis par to sajēdz diezgan daudz."

Fokners arī ārienē atgādināja farmeri, ar apvalkātu, ne gluži labi kauliem piegulošu veikalā pirktu uzvalku mugurā, un, lielpilsētas bārā jaudamies drusku neērti, visu laiku pakāpināja stipri nolietotu pīpi. Dzīvodams uz laukiem, rakstnieks tikai reti apciemo tuvākās pilsētas — Oksfordu, Memfisu un Nuorliansu, bet Nujorkā ierodas pavīsam reti. Nujorkā gan nekā lāga neesot ko darīt, bet nedēļu tomēr varot nodzīvot gluži jauki: „Gan bez restorāniem un naktsklubiem — tie maksā pārāk daudz."

Viljems Fokners pēdējo reizi Parīzē bijis pirms 25 gadiem, būdams palīgmatrozis uz kāda preču kuģa. Pametis to Dženovā, viņš devās uz Parīzi, kur nodzīvoja vairākus gadus. Rakstnieks uz jūras pavadījis pavisam četrus gadus, bet gadus desmit klaiņojis apkārt pa Savienotajām valstīm: „Biju īsts tramps. Gāju visur, kur iepatikās. Nestrādāju, izņemot gadījumus, kad citādi nevarēja." Parīzē Fokners tagad jutās vīlies, toties šī pilsēta sevišķu prieku sagādājot viņa meitai Džillei, kurai 17 gadu un kuŗas dēļ viņi īstenībā esot Eiropā.

Rakstnieka iespaidi par Nobela prēmijas svinībām Stokholmā: „Ļoti iespaidīgi. Milzums taurēšanas. Jauki. Bet tā tas gāja 10 stundu — gandrīz kā Misisipi bērēs." Fokners ļoti lepojas ar savu Oksfordas pilsētiņu, bet apstrīdēja, ka būtu ar mieru tur palikt uz mūžu. Viņš vispār nekur negribētu palikt uz mūžu, bet viņu piesaistot farma un ģimene. Fokners būtu priecīgāks, ja viņam nebūtu ne vienas, ne otras. „Nav tā, ka mani būtu sagrābis klaiņošanas prieks, bet es vienkārši nevēlos nekādu atbildību." Farmu viņš mantojis no tēva pirms 20 gadiem, būdams vecākais dēls. Tā kā dienvidu štatos stipri izkoptas ģimenes jūtas, tad viņš nevarējis izvairīties no pienākuma pārņemt tēva saimniecību: „Galu galā cilvēkam ir kāds pienākums pret zemi, no kuŗas viņš saņem savu maizi. No govju slaukšanas tomēr esmu izvairījies, kad vien daudz maz varēju."

Jautāts par izglītību, izcilais rakstnieks paskaidroja, ka pēc sestā mācību gada daudz par skolām vis neesot interesējies. Skolu būšana viņam šķitusi diezgan pastulba lieta, un viņam arī bijušas domstarpības ar skolotājiem. Amerikāņu bibliografiskajā vārdnīcā Who's Who žurnālisti bija izlasījuši, ka Fokners divus gadus esot apmeklējis Misisipi universitāti. Rakstnieks to apstrīdēja: arī lekcijas par literatūru viņš neesot lasījis. Tādas lietas viņam maz interesējot. Universitāte gan viņam kādreiz esot maksājusi naudu par dažādu jautājumu atbildēšanu angļu valodas studentiem.

Fokners ir Oksfordas pazīstamākais pilsonis, bet nekad nav bijis nekādā amatā. Nav tomēr tiesa, ka viņš būtu galīgi neieintresēts pilsoņu pienākumos. Pirms novembŗa vēlēšanām viņš pat uzrakstīja īpašu rakstu vietējai avīzei, kuŗā centās apgāzt argumentus pret alus aizlieguma atcelšanu Oksfordā, kas arī bija viens no vēlēšanu saukļiem. Fokners savu rakstu pat licis iespiest skrejlapu veidā un izdalījis pilsētā. Oksforda, paskaidroja autors, esot sausa pilsēta: „Bet mēs dabūjam viskiju, cik mums vajaga. Mēs tik piezvanām vietējam riteņkrodzniekam. Protams, mums jāmaksā divkārša cena, un tā ir nelietība." Pasvītrodams šo savu vārdu pareizību, rakstnieks bārā pasūtināja nākošo viskiju.

Fokners diezgan daudz lasa, pa lielākai daļai klasiķus, bet īpaši iemīļotu rakstnieku viņam nav. Kādu laiciņu viņam bija bijušas saistības ar kādu Nuoriansas laikrakstu. „Vai jums patīk avīznieka darbs?" vaicāja žurnālisti. „Nepatīk ar' neko — bet tas tāpēc, ka man vispār nepatīk nekāds darbs. Tomēr man patīk avīznieki — viņiem diezgan jautra noņemšanās ar avīzi." Fokners nepārtraukti kaut ko rakstot jau kopš 12 gadu vecuma. Viņa padoms jauniem rakstniekiem: „Tieciet vajā no savām bailēm." Viljems Fokners nav arī kontaktā ar citiem amerikāņu rakstniekiem. Vai viņš esot ticies ar Steinbeku un Koldvelu, — vaicāja žurnālisti. Atbilde: „Nekad neesmu tos redzējis. Nav man nekādas speciālas vēlēšanās satikties ar rakstniekiem. Neesmu literāts. Man ar viņiem nav nekā kopīga."

Ar dzīvi Oksfordā rakstnieks ļoti apmierināts: „Labs ēdiens, viskijs, tabaka un ne pārāk daudz ko darīt. Ko vairāk cilvēks var vēlēties. Par rakstīšanu? Rakstu sava prieka pēc, nevis lai no tā dzīvotu. Dzīvoju no savas farmas, audzēdams lopus."

Kārlis Videnieks

PŪRA LĀDE

Pat vairāk par Ziedu gravu Pāvils Gruzna mīlēja savu pēdējo drāmatisko darbu — komēdiju Pūra lādi, kas Rīgā grāmatā iznāca vācu okupācijas laikā. Tādi raksturi kā skolotājs Buchbinders un saimniekdēls Rusuļu Pauls Pūķītis mūsu skatuvē vēl neesot skatīti — domāja atjautīgais Mērnieku laiku drāmatizētājs. Tomēr Pūra lādi rampas gaismā autors redzēja tikai DP apstākļos Flensburgā. Pāvils Gruzna bija apmierināts un sapņoja par tās tālākām gaitām uz Mērbeku, uz Eslingenu.

Nometnes izira un tapa jaunas. Sengvardenā izveidojās it atzīstama amatieru trupa, un, repertuāru meklējot, es griežos pie Gruznas — vai trupa nevar lūgt ieskatam Kaivēnu māju Pūra lādi? Mēs to saņēmām, gan ar piezīmi — sargājiet, tas man vienīgais eksemplārs! Bet Austrālijas vilinājums izputināja arī Sengvardenas ansambli — un Pūra lādi tam līdzi.

Es to meklēju pie viena un otra. Neatlaidīgi un nesekmīgi. Gruzna sāka kļūt nepacietīgs, un vēstules mani apciemoja gan viegli norādamas, gan smagi pārmezdamas. Man bija neērti atzīties, ka luga izslīdējusi no mana redzes aploka.

Pa šo laiku Gruzna no Lībekas bija pārcēlies uz veco ļaužu mītni Špākenbergā. Ja Flensburgas Mirvika viņam bija Miera vīķi, tad Špākenbergu Gruzna nokristīja par Spoku kalnu. Un no turienes viņš atkal meklēja Pūra lādi.

Soreiz jau dzejā:

PAR ATGĀDINĀJUMU!

Ja birojā ne mašīna vairs klaudz,
nedz plīdspalva pa bloku brien,
tad saprotams, pat neprātojot daudz,
ka kultūrrūķi emigrēt jau skrien...
Tad anachronisms iraid Pūra lāde!
To vilkt no kakta vajag laukā,
jo Mārtiņos vairs neder ķīlā rāde,
kad publika pa zosu ciemiem braukā...
To lādi sūti atpakaļ kā likts,
Uz Spokukalna veco ļaužu būdu,
tad večuks nebūs vairs tik pikts,
Tev sūtījums tak maksā tīro s...!

Bet Pūra lāde bija pazudusi.

Atradu to tikai nesen un nejauši. Bet tas ir cits stāsts. Atliku lādi sānis, taupīdams to Ziemsvētku dāvanai. Nokavēta nu arī tā.

Pūra lāde tagad spiež manus plecus.

Pāvils Gruzna atvadās

Personīgi rakstnieku Pāvilu Gruznu sāku pazīt dzīvojot Mirvikas nometnē pie Flensburgas. Bieži viņu varēja sastapt pastaigājoties pa nometnes ceļiņiem ar pīpīti vai nu rokā vai mutē. Flensburgas latvieši bieži noklausījās viņa priekšlasījumus Mirvikas izrāžu zālē. Sevišķi daudz tā rajona nometnēs lsatvju grāmatnīcās pieprasīja viņa darbus.

Zināju, ka Pāvils Gruzna pēdējā laikā slimo. Ka viņš jau tik drīz varētu no šis pasaules šķirties, gan negribējās ticēt.

Naktī pirms viņa nāves, Pāvils sapnī apmeklēja mani un abi kopā pavadījām labus, patīkamus brīžus, pārrunājot par pagātni un nākotni. Pamostoties bija tāda sajūta, ka, ar viņu kam jānotiek. Un nebija arī ilgi jādomā. Jau nākošā dienā saņēmu ziņu, ka Gruzna aizgājis veļu valstī. Cīnoties ar nespēku, vēl šinī pasaulē viņš apmeklēja mani un varbūt arī daudzus citus paziņas un draugus un domās no viņiem atvadījās.

Lai vieglas smiltis vecajam bursakam.

P. Ķiploks

Pāvila Gruznas literārais mantojums

Pāvila Gruznas manuskrpiptus, lugu eksemplārus utt. nelaika mantojuma apsargāšanas komiteja saskaņā ar testamentāro rīkojumu nodevusi man. Mirušais rakstniks man novēlējis arī visus savus literāros darbus, — kā iespiestos, tā neiespiestos, „lai kur tie atrastos", kā arī autora tiesību materiālo daļu un rīcību ar tiem. Tāpēc lūdzu man piesūtīt visus Gruznas sacerējumus, kas vēl nav publicēti grāmatās, arī vēstules, ko pēc norakstīšanas varēs saņemt atpakaļ. Ierosināts apzināt un savākt vienukop Gruznas personīgās lietas, dokumentus uc., kas vēlāk būtu jānodod Rakstniecības muzejam Rīgā.

Ar šo uzaicinu izdevēju J. Alkšņa kungu atdot Gruznas stāstu krājuma Šach un mat manuskriptu un norēķināties par romāna Bursaki otro izdevumu.

Olģerts Liepiņš,
Legal Officer of the Embarcation Center Grohn, Bremen - Vegesack, Germany.

Adrese pēc Jaungada: c/o Mr. O. Akmentiņš, 1 Everett St., Dorchester 22, Mass., USA.

KULTŪRAS CHRONIKA

Bij. Rīgas tautas teātŗa dziedonis Aleksandrs Glinskis kopš gada dzīvo Rio de Zaneiro, kur strādā vienkāršu darbu. Brīvajā laikā mākslinieks sagatavojis 5 koncertus brazīliešu publikai, no kuŗiem 2 notikuši San Paulo teātŗa zālē ar 1000 vietām. Glinskis noslēdzis līgumu ar Santosas radiofonu, kur atskaņo arī latviešu dziesmas. Mākslinieksm ir sava dziedāšanas studija.

Iniciātoru grupa Kalifornijā nolēmusi rīkot Tēvzemes balvas laureāta Ādolfa Kaktiņa koncertturneju par lielākajiem latviešu centriem ASV. Iniciātori aicina tautiešus atbalstīt pasākumu, iesūtot biedrību un draudžu adreses.

Dr. Kārlis Kundziņš, Latvijas ev.-lut. baznīcas archibīskapa vietnieks, pareiz nākamā gada sākumā no Vācijas dotīes uz ASV. Iespējams, ka viņš ASV uzņemsies latviešu ev.-lut. baznīcas garīgā darba vadītāja pienākumus.

Vienotājas gara vērtības

ALEKSANDRA ČAKA AUGSTĀ KRASTĀ. DZEJOĻI.

Nedomāju, ka varasvīriem Rīgā būtu visai ērti ļaut atskanēt trimdinieka Jāzepa Vītola mūzikai, tāpat kā Andrējs Upītis, droši vien, tikai sakostiem zobiem spiests šad tad izmest pa atzinīgam vārdam Jaunsudrabiņa vai Brigaderes darbiem. Bet ir brīvībā radušās vērtības, kam nespēj paiet garām pat visu vērtību noliedzēji. Un otrādi. Principā norobežodamies no visiem, kam kāds sakars ar padomju varu, mēs, trimdinieki, tomēr nevaram iedomāties savu koncertu programmas bez Alfr. Kalniņa vai Meingaiļa, kaut gan viņi palikuši dzimtenē un spiesti, vai brīvu prātu nodevuši savu talantu okupantu dienestā. Gluži tāpat literatūrā esam pārsprieduši Čaka Mūžības skārtos, Bendrupes noveles, kaut gan arī šie autori izvēlējās palikšanu boļševiku verdzībā. Šādai abpusīgai gara vērtību kontrabandai pāri dzelzs aizkaram ir ievērojama nozīme, ja domājam par mūsu varmācīgi saķeltās tautas nākotni.

Pašreiz jārunā par Kursas apgāda izdoto Aleksandra Čaka dzejoļu grāmatiņu Augstā krastā. — Tas ir pirmais gadījums, kad trimdinieki pārņem ne tādas vērtības, ko pie boļševikiem palikušie autori publicējuši pirms okupācijas, bet gan tādas, kas parādījušās tieši okupantu verdzībā. Lai tad nu atkal nepārsteidzamies ar neparei-ziem secinājumiem un spriedumiem! Augstā krastā ir dzejoļu grāmatiņa, kuŗas nolūks nevar būt autora politiskās stājas aizstāvēšana resp. kļūdu piedošana. Nav runa par Čaku kā cilvēku, kā latvieti ar vai bez kļūdām, bet tikai kā par dzejnieku. Nav šīs grāmatiņas nolūks arī rādīt, ka, lūk, okupācijas apstākļos latviešu dzejniekam tomēr ļauts brīvi darboties, ļauts radīt arī ko tādu, kas nav boļševistiskās propagandas piņķats. Augstā krastā ir maza grāmatiņa, un tajā ietvertā dzeja arī vienīgais, ko autors uzdrošinājies c i t a s t a r p ā publicēt par spīti visiem spaidiem un žēlsirdīgam untumiem. Šo pašu nedaudzo dzejoļu dēļ nelaikis Čaks bija pastāvīgs uzbrukuma objekts boļševiku kritiķiem. Būsim saprātīgi un uzlūkosim Augstā krastā iespiestos dzejoļus kā ģeniāla dzejnieka varonīgā gara manifestāciju pār varmācību, kā šķīstīšanos pēc netīras kaļpošanas varai. Tā nav dzeja, kas domāta okupētās dzimtenes boļševiku plānajam virsslānim, bet dzeja, ko pārņemam mēs visi, — tie, kas cieš mājās, un tie, kas klīst pasaulē. Ne boļševiku, bet brīvās latviešu tautas literatūras vēsturē tai vieta, neatkarīgi no tā, ko tur rakstītu par Čaka biografiju.

Čaka jaunības gadu ārdīgais revolūcionārisms formā, plakatisms stilā un teātrālie izaicinājumi tematikā, — redzam, — gandrīz vai rimuši. Visi meklējumi izkristallizējušies, notikusi iekļaušanās mierīgā gultnē, protams, paturot nepieciešamo no visa tā, kas raksturīgs Čaka mākslinieciskai sejai. Ir vēl akcentētais pantmērs, bet tikai reti vairs tīri optiski rindu lausumi, un arvien vairāk autors pievērsies regulāra partnera rindām un stingram pantam. Šaista rindas arī vēl asonances, bet neredzam vairs principiju izvairīšanos no atskaņām. Metaforas, salīdzinājumi, epiteti, protams Čakam raksturīgie, taču tikai nedaudz gadījumos varam te vairs runāt par pozēšanu ar hiperboļām. Jāteic, viscaur šai dzejā valda tik savdabīgs smalkums, ka nav šaubu: Ja dzejnieks būtu spējis brīvi radīt, ar kādu 1940. gadu viņš būtu iegājis sava radošā darba jaunā posmā. To liecina arī dzejas tēmatika un idejiskais saturs. Notiek jau gan vēl ekskursijas par Pārdaugavas ielām, pa Iļģeciemu, bet šajās ekskursijās dzejnieku pavada smeldzīga apgarotība. Nometis pilsētas nomales reālistiskā apdzejotāja ievārkus, atmetis snoba masku, atkratījies no imašinisma pirboņas, Čaks pievērsies patiesam garīgumam, kas viņa savdabīgajā izteiksmē gūst neatvainojamu krāsainību, spokumu. Visumā šī ir rezignācijas apņemta dzeja ar senu senajām aikām pēc miera, laimes, nemirstības, cilvēcības.

Jānis Rudzītis

Ingrida Vīksna

Mums jābrien jūrā

ROMĀNS

(35. turpinājums)

Kā jau uz samērā drošu un bagātu stūri, šurp lauzās visi vāciešu aizmugures varoņi — Gestapo un SD vīri, žandarmi un zelta fazāni, dažādi zonderfīreri un sīki ierēdņi, kas Kurzemes cietoksni cerēja pavadīt priecīgas un treknas dienas. Tie jutās droši aiz latviešu leģionāru platajām mugurām, kas savas krūtis bija pagriezuši pret sarkano uguns vēmēju, bet Kurzemes zemnieku cietā spītība tos bieži kaitināja līdz aklam naidam. Šai pašā laikā viss Kurzemes stūris čumēja un mudžēja pilns pārnovadu bēgļu, bet tālās mežu mājās aizvien lielākos baros sāka pulcēties kureliešu piekritēji. Visur pa vidu jaucās krievu izpletņu lēcēju bandas, kas siroja pa piekrastes mājām un mežiem, laupot un slepkavojot, un šur tur manija arī pašu vāciešu dezertierus pievienojamies šīm bandām.

Šādā situācijā kā kureliešiem, tā zviedru zemes tikotājiem, lai ilgāk noturētos uz vietas un sagaidītu laivas, bija nepieciešami dažādi dokumenti — pases, darba apliecības un komandējumu zīmes, lai brīvi varētu kustēties pa ielenkto Kurzemi, kur pa visām ielām un ceļiem patrulēja apnikušās žandarmu vienības.

Sagādāt visas vajadzīgās veidlapas un zīmogus nebija viegla lieta. Tad Kapteinis, saziņā ar latviešu krasta sargiem un kureliešu štāba vīriem, uzmeklēja grafiķi Vili Oškalnu, kas bija viņa sens paziņa, un Avotos sākās kluss un bīstams darbs.

Oškalns bija veikls un spējīgs mākslinieks, kas labi pārvaldīja visas technikas, un šis viņa zināšanas nu lieliski noderēja, izgatavojot pagastu vai apriņķu valžu zīmogus, atdarinot parakstus vai vācu ērgļus. Un tā kā katrā Ventspils iestādē strādāja pāris uzticamu Kapteiņa cilvēku, kas paši tikoja tikt pāri jūrai, tad vajadzīgās veidlapas varēja iegūt viegli. Oškalna gatavotie zīmogi veica pārējo.

Tā Vilis Oškalns bija nostrādājis jau labu laiku, kad Avotiem kādu dienu tuvojās žandarmu patruļa, un tiklīdz Vija māsa, gar logu skriedama, piedauzīja pie rūts, Vilis drebošu roku iegrūda savus pusgatavos grebumus un spiedogus līdz ar darba rīkiem grīdā iekārtotā slēptuvē. Viņš juta, ka piere tam kļuvusi vēsa un mitra. Tomēr visas Oškalna bailes izrādījās veltas — vācieši bija ieradušies meklēt sev piemērotas telpas, kur apmesties, un, izstaigājuši bagātās un glītās Avotu mājas un iepazinušies ar saimnieka dēlu, kas ne tikai tīri labi runāja vāciski bet turklāt bija arī mākslinieks, žandarmi tālāk vairs nebrauca, bet palika turpat Avotos.

Galīgi izmisis un nobijies, Vilis Oškalns ziņoja Kapteinim par savu jauno kaimiņu ierašanos, bet tas tikai priecīgs berzēja rokas:

„Tu esi muļķis, ja baidies — nekad tev nebūs drošāka strādāšana, kā tieši zem deguna tiem, kam būtu pienākums tevi ķert, — vajaga tikai drusku veiklības un bezkaunības. Noziedo tikai pa reizei kādu pīli vai desas ķīkumu, parunā ar šiem kungiem, paslavē vadoni, un ja vajaga, uzgiezno to ar visām ūsām un piekar pie sienas starp saviem siena grābējiem un Kurzemes ainavām. Bet tad zini, ka varēsi strādāt svilpodams!"

No sākuma Vilis šaubījās un nervozēja, bet tad saprata, ka Kapteinim bijusi taisnība. Kamēr žandarmi vandījās pa visu piekrasti, kratīja mājas, tramdīja bēgļus, kontrolēja dokumentus un iedzīvotājus, tikmēr Avotos kāju nespēra neviens cits vācietis, kā tikai šie trīs māju iemītnieki.

Oškalns gan allaž piesardzīgi pieslēdza durvis, lai kāds no vācu kungiem tam kādreiz neuzskrietu nelaikā, vienmēr uzsvērdams, cik grūti tam strādāt un koncentrēties, ja to lieki traucē, un vācmeši patiesi gāja darbnīcas durvīm apkārt ar lielu bijību, ja vien Vilis pats tos neaicināja apskatīt savus jaunākos veikumus. Saprotams, ar šiem ielūgumiem viņš neskopojās — zinādams, ko nozīmēja drošā žandarmu paspārne; bet savai piesardzībai tomēr neļāva iesnausties ne mirkli, jo labprāt vēlējās paturēt savu galvu uz pleciem. Tomēr līdz šim viss bija risinājies gludi.

Pārliecinājies, ka durvis ir ciet, un vāciešu nekur tuvumā nedzird, Vilis kaktā no grīdas izcēla dēli, norausa gružu un smilšu kārtu un izvilka no slēptuves kādu sainīti. Tur bija divi zīmogi, kas Dagnijai bija jānogādā Kapteinim, un kuŗu dēļ viņa bija ieradusies Avotos.

„Te nu jūs turat rokās savu un manu dzīvību," Vilis teica pus nopietni, pus jokodams, un Dagnija noglabāja sainīti portfelī.

„Un tad vēl ir cita lieta," viņa teica pusbalsī. „Pēdējās dienās iekrituši pāris mūsu cilvēki, jo izrādās, kā vācieši mainījuši zīmoga sīko nummuru, kas tikko saredzams starp ērgļu galvām. Kapteinis lūdza, lai jūs steidzīgi izgatavojot jaunus — vecie spiedogi vairs nekur neder. Te būs jaunais paraugs," un Dagnija izvilka no portfeļa kādu apliecību, uz kuŗas rēgojās īsts jaunā vācu ērgļa nospiedums.

„Rīt uztaisīšu," Vilis uzmeta ātru skatu papīram un noslēpa to grīdas spraugā. Atlicis dēli atpakaļ vecā vietā, Vilis aizdedzināja cigareti un apsēdās pie loga, no kuŗa labi bija pārredzams ceļš un dārzs.

„Jātur allaž acis vaļā, ka tie zaļie ložņas nepielien pa tuvu, — viņš teica. „Darbs ir sīks, un man vajaga laba apgaismojuma, tā kā nekur kaktā ielīst nevaru — tepat pie loga vien jāsēž. Tā arī reiz, vienam ērglim spārnus bakstīdams biju tā aizrāvies, ka atjēdzos tikai tad, kad mans speciālais draugs Millers, garām iedams, laipni māja ar roku, piedauzīdams pie kaplodziņa."

„Skaista diena, vai nē?" viņš jautāja labā omā, un viņa apaļās bezkrāsas ačteles bija turpat man deguna galā aiz rūts. Labi, ka es aiz pārsteiguma un šausmām nepaspēju ne roku pakustināt, un nesāku kaut ko drudžaini grūzt kaudzē, bet manam sastingušajam smaidam vajadzēja būt šausmīgi dumjam. Kad atjēdzos, Millers bija jau aizsoļojis garām logam un pazuda aiz mājas stūra, bet man bija jāuzvelk tīrs krekls — biju nosvīdis slapjš kā kucēns. Tagad gan, ja esmu tieši darbā, māsa kavējas ārpusē un uzmana apkārtni — drošs paliek drošs. Un tomēr pēdējā laikā esmu kļuvis maziet nervozs," Oškalns domīgs noraudzījās savas cigaretes dūmos. „Tas manam draugam Millera maksā krietni daudz cigarešu — saprotams, iemainītas pret Avotu kūts un klēts labumiem," un Vilis īsi iesmējās. „Kā redzat, mēs saprotāmies lieliski..."

„Jūs esat zelta vērts," Dagnija teica nopietni. „Bez jums Kapteinis ar visiem saviem paligiem neko nevarētu iesākt."

„Kur nu," Oškalns atmeta ar roku un pārkliboja istabu, „ja citur nekur neder, kaut kas tomēr jādara. Bet ticiet man, es daudz labprātāk sistu krievus, nekā šeit muļķotu vāciešus."

„Tam es ticu — bet nevar gan zināt, kur jūs vairāk esat vajadzīgs. Kauties var katrs, bet jūsu darbu nevar veikt neviens cits."

„Bet tā nav īsta un godīga cīņa!"

„Godīga?" Dagnija iesmējās. „Ko gan godīgu šeit aizmugurē dara žandarmu kungi, nemaz nerunājot par tiem tur — viņā pusē."

„Jā, saprotams — un tomēr! Ja es kristu kaujā, tā būtu varoņa nāve, bet ja man nelaimētos un šie paši kungi aiz sienas mani kādu dienu saņemtu ciet, tie mani nošautu kā suni pie sētas!"

„Arī tad jūs būtu varonis — varbūt vēl lielāks."

„Nē," Oškalns skumīgi papurināja galvu, „nekas es nebūtu, tikai glēvo un dezertieru aizmugures sedzējs — nekas vairāk. Un kā tāds es arī paliktu guļot pie sētas."

„Bet neaizmirstiet, cik daudziem jūs netieši esat palīdzējis un pat izglābis dzīvības!" Dagnija mēģināja pretoties. „Visiem tiem, kas tikuši pāri uz Zviedriju, tiem, kas vēl gaida laivas un slapstās, un kur nu vēl kurelieši!"

„Esmu pārliecināts, ka būs ļaudis, kas arī visus tos reiz dēvēs par nodevējiem. Visus, kam būs izdevies laikus paglābties no Kurzemes cilpas."

(Turpinājums sekos)

Pagājušā vieglatl

NEDAUDZĀS DISCIPL

Sodien beidzot varam sākt publicēt desmit labākos trimdas vieglatlētus un vieglatlētes 1950. gadā. Pašā pēdējā laikā vēl saņemot vairākus rezultātus, jākonstatē, ka pretēji vispārējā vieglatlētikas sezonas apskatā teiktajam, tomēr vairākās disciplīnās caurmērs ir labāks nekā iepriekšējā gadā. Augšupeja redzama 200 m un 1500 m, bet īpaši 3000 un 5000 m; vairākās disciplīnās abu pēdējo gadu caurmērs gandrīz līdzīgs.

Mūsu sportistu lielās izklaidības dēļ iespējams, ka statistiķiem kāds rezultāts palicis nezināms, bet tādā gadījumā tā ir pašu sportistu vaina. Tomēr ir darīts viss, lai savāktu rezultātus, ko mūsu vieglatlēti Vācijā, Anglijā, Austrālijā, Zviedrijā, ASV, Jaunzēlandē sasnieguši. Par to pirmkārt pateicība J. Mežaraupam ASV, kuŗa sakopotie rezultāti ir šīs statistikas pamatā, kā arī A. Zaķim Anglijā, V. Teterim Beļģijā, R. Niedram Vācijā un A. Graudiņam Zviedrijā.

Reizē sniedzam populārākajās disciplīnās arī šīgada pirmos labākos vieglatlētus pasaulē un Eiropā, jo teipu trūkums neatļauj šiem jautājumiem veltīt plašāku aprakstu. Sportistiem un sporta draugiem nebūs neinteresanti arī uzzināt vai vismaz atsvaidzināt atmiņā pasaules, Eiropas, bet īpaši mūsu pašu Latvijas un trimdas rekordus; šie sasniegumi saistās ar daudziem ievērojamiem un mīļiem vārdiem.

Īsuma labad statistikā lietoti šādi saīsinājumi: pasaules rekords — PR, 1950. g. labākais sasniegums pasaulē — PLS, Eiropas rekords — ER, 1950. g. labākais sasniegums Eiropā — ELS, Latvijas rekords — LR, trimdas rekords — TR un 1949. g. labākais latviešu sasniegums trimdā — 1949. g. LS. Valstu saīsinātie apzīmējumi nozīmē: A — Anglijā, As — Austrālijā, ASV — Amerikas Sav. valstīs, B. — Beļģijā, C — Čīlē, F — Francijā, J-Z — Jaunzēlandē, V — Vācijā, Z — Zviedrijā.

Latviešu sports Eiropā un citos kontinentos

Stokholmas starptautiskā basketbola turnīra turpinājumā 6. kārtā abi favoriti Rīga un Misionāri pārliecinoši pieveica savus pretiniekus. Amerikāņi ar vienādu punktu skaitu (12) nostājušies priekšgalā labākas grupu attieksmes dēļ — 317-86, Rīgai 304-124. Ar interesi gaidāma 1. rinķa pēdējā kārta, kad sacentīsies abi favoriti Rīga ar Misionāriem.

Zviedrijas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā notika Eskilstunā. Dalībnieku skaits bija šogad mazāks nekā citgad. Virsiešu vienspēlē uzvarēja pag. gada meistars, bij. Latvijas izlases spēlētājs Kārlis Paegle (Halsthamāras Liesma), pārspējot finālā M. Vieglinu, 21-12, 21-12, 21-14. Trešā vietā ierindojās S. Olechnovičs (Eskilstunas JKS). Virsiešu dubultspēlē 1. v. izcīnīja Liesmas pāris Paegle—Vieglinš, 2. v. Olechnovičs—Ludvigs, 3. v. Vikmanis (Liesma) — D. Klīve (E). Vienību sacensībās 1. v. izcīnīja Liesma (Paegle, Vieglinš, Vikmanis) uzvarot Eskilstunas JKS 5:3.

Izpalika agrāk meistarsacīkstes sekojošajā gadā. Nākošās, 1951. g. meistarsacīkstes notiks pavasarī Stokholmā.

Eversburgas galda tenisisti startējot vācu klubos guvuši iepriecinošus panākumus Osnabrikas meistarsacīkstēs, atgriežoties kā jaunie Osnabrikas meistari, — B klases dāmu vienspēlē Valda Dreimane, dāmu dubultspēlē tāpat Valda Dreimane, spēlējot pārī ar vācu kolēģi Tachi. Arī kungu grupā B klasē jaunais Osnabrikas meistars ir everburģietis Žanis Krūmiņš, kuŗš 1. v. ieguva arī jauktajā dubultspēlē kopā spēlējot ar vācieti Tachi. Arī otrās un trešās vietās ietilpa latviešu sportisti (Daškevics un Ozoliņš).

Nāc, Jaunais gads, dod krūtīs spēku,
Un ticību, un cerību!
Kā jauno nākamības ēku
Mēs varam uzcelt varenu.

Laimīgu Jauno gadu!

tautiešiem visās zemēs novēl

ANDR. OZOLIŅŠ,
apgāds un grāmatnīca Vācijā.

(911)

LATVIJA

Nr. 100 (444) 1950. g. 30. decembrī

Neizlietotos manuskriptus uzglabā un sūta atpakaļ vienīgi ja tiem pievienota aploksne. Redakcija patur tiesības manuskriptus vajadzības gadījumā īsināt. Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

ABONEMENTS VĀCIJĀ.

Pasūtinot individuāli (līdz 3 eks. uz vienu adresi) maksa ar piesūtīšanu DM 4,— par eks mēnesī; pasūtinot kolektīvi (vairāk par 3 eks.) DM 3,50 mēn., uz ārzemēm DM 4,80 mēn., atsevišķa numura cena DM 0,50; uz ASV un Kanādu pa gaisa pastu DM 8,50 mēn., uz Austrāliju un Jaunzēlandi pa gaisa pastu DM 11,—.

SLUDINĀJUMI VĀCIJĀ

maksā DM 0,80 par vienslej nonpareille-rindiņu. Iespiedumrindas aizņemamo telpu; vienreizīgs 10 iespiedumrindu sludinājums DM 3,—; vienreiz 5 iespiedumrindu sludinājums DM 8,—. Grāmatu apgādu un tirgotāju sludinājumiem piesūtot tos tieši apgādam, aprēķinām 50% atlaidi.

Abonementu pieteikumus, sludinājumus un iemaksas Vācijā pieņem mūsu pārstāvji nometnēs kā arī apgāds tieši.

Abonementa un sludinājumu maksu ārzemēs un turienes pārstāvju sarakstu izziņojam vairākas reizes mēnesī īpašā sludinājumā.

LCK apgāds LATVIJA.
(14a) Schwabisch Gmünd,
Artillerie Kaserne, US Zone,
Germany (tālr. Schw. Gmünd 2150)

Pagājušā vieglatlētikas sezona statistikas attēlojumā

NEDAUDZĀS DISCIPLINĀS CURMĒRS TOMĒR LABĀKS NEKĀ PAG. GADĀ

Šodien beidzot varam sākt publicēt desmit labākos trimdas vieglatlētus un vieglatlētes 1950. gadā. Pašā pēdējā laikā vēl saņemot vairākus rezultātus, jākonstatē, ka pretēji vispārējā vieglatlētikas sezonas apskatā teiktajam, tomēr vairākās disciplīnās caurmērs ir labāks nekā iepriekšējā gadā. Augšupeja redzama 200 m un 1500 m, bet īpaši 3000 un 5000 m; vairākās disciplīnās abu pēdējo gadu caurmērs gandrīz līdzīgs.

Mūsu sportistu lielās izklaidības dēļ iespējams, ka statistiķiem kāds rezultāts palicis nezināms, bet tādā gadījumā tā ir pašu sportistu vaina. Tomēr ir darīts viss, lai savāktu rezultātus, ko mūsu vieglatlēti Vācijā, Anglijā, Austrālijā, Zviedrijā, ASV, Jaunzēlandē sasnieguši. Par to pirmkārt pateicība J. Mežaraupam ASV, kura sakopotie rezultāti ir šīs statistikas pamatā, kā arī A. Zaķim Anglijā, V. Teterim Beļģijā, R. Niedram Vācijā un A. Graudiņam Zviedrijā.

Reizē sniedzam populārākajās disciplīnās arī šīgada pirmos labākos vieglatlētus pasaulē un Eiropā, jo telpu trūkums neatļauj šiem jautājumiem veltīt plašāku aprakstu. Sportistiem un sporta draugiem nebūs neinteresanti arī uzzināt vai vismaz atsvaidzināt atmiņā pasaules, Eiropas, bet īpaši mūsu pašu Latvijas un trimdas rekordus; šie sasniegumi saistās ar daudziem ievērojamiem un mīļiem vārdiem.

Īsuma labad statistikā lietoti šādi saīsinājumi: pasaules rekords — PR, 1950. g. labākais sasniegums pasaulē — PLS, Eiropas rekords — ER, 1950. g. labākais sasniegums Eiropā — ELS, Latvijas rekords — LR, trimdas rekords — TR un 1949. g. labākais latviešu sasniegums trimdā — 1949. g. LS. Valstu saīsinātie apzīmējumi nozīmē: A — Anglijā, As — Austrālijā, ASV — Amerikas Sav. valstīs, B. — Beļģijā, C — Čilē, F — Francijā, J-Z — Jaunzēlandē, V — Vācijā, Z — Zviedrijā.

100 metri

PR: 10,2 Oven (ASV), 1935. g., Dēviss (ASV), 1941. g.

PLS: 10,1 Labīcs (Panama), 10,2 Fortuns Kuba, 10,3 Beilijs (Trinidada), Fernandezs (Ekvadora), Mekkinlijs (Jamaika), Rodens (Jam.).

ER: 10,3 Jonats (Vāc.), 1932.

ELS: 10,4 Sucharevs (PSRS), 10,5 Bajī (Franc.), Karakulovs, Sanadze (abi PSRS) uc. pieci.

LR: 10,6 J. Kīvītis, 1930.

TR: 11,0 A. Priedkalns, 1946.

1949. LS: 11,4 U. Riemeris

1.	O. Feldmanis (A)	11,5
2.	O. Stradalovs (Z)	11,6
3.	V. Sališs (A)	11,9
	A. Verners (Z)	11,9
	O. Liniņš (Z)	11,9
	V. Teteris (B)	11,9
7.	A. Graudiņš (Z)	12,0
	A. Laucis (Z)	12,0
	P. Tannis (A)	12.0
	K. Jēckalējs (A)	12 0
	V. Balodis (V)	12.0

Caurmērs: 11,88; 1949. g. — 11,73

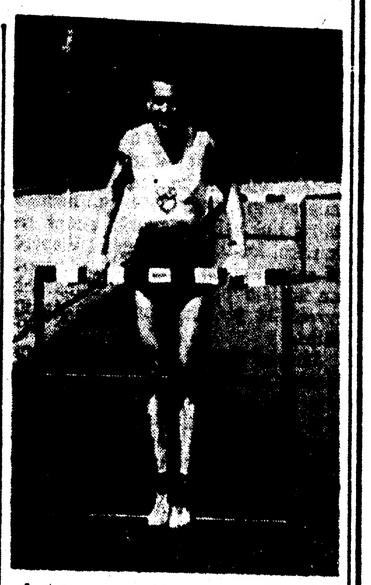

Arturs Graudiņš pēc sporta laukumā pavadītiem 15 gadiem arī nākotnē nedomā naglu kurpes kārt vadzī un cer sasniegt vēl dažu rekordu, ja vien atliks pietiekami laika treniņiem. Sportists jau trīs gadus strādā pasaules slavenākajā elektrisko pretestības materiāliu fabrikā „Kanthal" Halstahamarā, kur pirms kāda laika darbu sākusi arī viņa kundze, pazīstama sportiste, kas meitas vārdā saucās Spruženiece. Turpat strādā arī Graudiņa māte.

Aina bāla: caurmērs tikko zem 12,0 sek. Diemžēl, pēc Priednieka aiziešanas mums vairs nav bijis neviena sprintera, kas spētu veikt distanci kaut cik labāk par vidusmēru. Nr. 1 — Feldmanis palicis pie tām pašām 11,5 kā pag. gadā; reiz gan viņš distanci veicis 11,2 sek., bet to Anglijas sporta vadība neatzīst, jo starta signāls dots ar lāpstiņām. Pārējie starti

Sezonas labākais 100 m skrējējs O. Feldmanis priecājas par sacensībās iegūtajām balvām

rāda, ka Feldmanis tiesām laikam vēl nespēj 11,2 sek. Grūti paredzēt, kurš no 11 labākajiem būtu nākotnes cerība; tāds rādījās būt pag. gada labāknis — Riemeris, bet šogad, cik zināms, viņš nav startējis.

100 jardi (91,44) m)

PR: 9,3 Patoks (ASV), 1949

1.	M. Pētersons (ASV)	10,4
2.	J. Jēkabsons (ASV)	10,7
3.	O. Feldmanis (A)	10,8
	V. Sališs (A)	10,8

Ar jardu distancēm mūsu skrējējiem ASV un Anglijā turpmāk nereti var iznākt darīšana. Pētersons, ko Vācijā pazinām kā it sekmīgu barjerskrējēju, sasniedzis laiku, kas 100 m atbilstu apm. 11,4 sek. Tas un Feldmaņa rezultāts jordos dod pamatu teikt, ka mūsu labākais sprinteris šogad ir Pētersons, — to apliecina arī viņa 1. v. 200 m. Kā no viņa tā vēl visai jaunā Jēkabsona, ja vien abi neapsīks, nākotnē var gaidīt arī ko vairāk.

200 metri

PR: 20,2 Labīcs (Pan.), 1948

PLS: 20 4 Stenfilds (ASV),
20,5 Labīcs, Kārters (ASV)

ER: 20,9 Kernings (Vāc.), 1928

ELS: 21,3 Klausens (Īslande), Lečese (Itāl.),
21,4 Bajī (Franc.), Sucharevs (PSRS).

LR: 21,9 J. Kīvītis, 1930

TR: 22,6 A. Priednieks, 1946

1949. LS: 24,3 S. Dubrinieks

1.	M. Pētersons (ASV)	23,7
2.	O. Feldmanis (A)	23,8
3.	V. Teteris (B)	24,0
4.	J. Jēkabsons (ASV)	24,1
5.	V. Sališs (A)	24,4
6.	O. Stradalovs (Z)	24,6
7.	O. Liniņš (Z)	24,7
8.	S. Dubrinieks (A)	24,8
9.	Z. Gertners (A)	25,0
10	A. Mackars (A)	25,1

Caurmērs 24,42; 1949. g. — 24,78

Par jardiem teikto pastiprina 200 m rezultāti: Pētersons pirms Feldmaņa; viņi arī ir vienīgie, kas no pārējiem spējuši mazliet atrauties. Turpmākie vārdi šajā distancē gandrīz visi tie paši, kas 100 m, taču kaut rezultāti arī bāli, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, iepriecina neliels progress.

400 metri

PR: 45.9 Mekkinlejs (Jam.), 1948

PLS: 45.8 Rodens (Jam.),
46.0 Mekkinlejs,
45.7 Vaitfilds (ASV)

ER: 46.0 Harbigs (Vāc.), 1939

ELS: 47.3 Pjūgs (Angl.),
47,4 Huperes (Vāc.), Geisters (Vāc.),
47,5 Hāss (Vāc.)

LR: 50.5 J. Kīvītis, 1933

TR: 51,2 A. Cudarans, 1946

1949. LS: 52.7 J. Pālēns

1.	V. Teteris (B)	53.4
2.	I. Priedītis (Z)	54.8
3.	H. Noriņš (A)	54.9
4.	E. Salnājs (A)	55.6
5.	O. Feldmanis (A)	55.8
6.	Z. Mundeciems (A)	56,2
7.	A. Brasliņš (A)	57,0
8.	R. Bulte (A)	57,2
	V. Ābolinš (A)	57,2
	R. Niedra (V)	57,2

Caurmērs: 55,93; 1949. g. — 54,74

No pag. gada labākajiem šogad nav startējuši veseli deviņi, tādēļ arī šis prāvais kritiens uz leju. Jādomā, ka tā būs vienreizēja parādība, jo īpaši tādēļ, ka starp pirmajiem desmit kāda puse ir tādu, kas grūto distanci tikai šogad sākuši skriet.

(Turpinājums sekos)

Latviešu sports Eiropā un citos kontinentos

Stokholmas starptautiskā basketbola turnīra turpinājumā 6. kārtā abi favorīti Rīga un Misionāri pārliecinoši pievelca savus pretiniekus. Amerikāņi ar vienādu punktu skaitu (12) nostājušies priekšgalā labākas grupu attieksmes dēļ — 317-96, Rīgai 304-124. Ar interesi gaidāma 1. rinķa pēdējā kārta, kad sacentīsies abi favorīti Rīga ar Misionāriem.

Zviedrijas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā notika Eskilstunā. Dalībnieku skaits bija šogad mazāks nekā citgad. Vīriešu vienspēlē uzvarēja pag. gada meistars, bij. Latvijas izlases spēlētājs Kārlis Paegle (Halsthamaras Liesma), pārspējot finālā M. Vieglipu, 21-12, 21-12, 21-14. Trešā vietā ierindojās S. Ojechnovičs (Eskilstunas JKS). Vīriešu dubultspēlē 1. v. izcīnīja Liesmas pāris Paegle—Vieglips, 2. v. Ojechnovičs—Ludvigs, 3. v. Vikmanis (Liesma) — D. Klīve (E). Vienību sacensībās 1. v. izcīnīja Liesma (Paegle, Vieglips, Vikmanis) uzvarot Eskilstunas JKS 5:2.

Izpalika šogad meistarsacīkstes studentēm. Nākošās, 1951. g. meistarsacīkstes notiks pavasarī Stokholmā.

Eversburgas galda tenisisti startējot vācu klubos guvuši iepriecinošus panākumus Osnabrikas meistarsacīkstēs, atgriežoties kā jaunie Osnabrikas meistari, — B klasē dāmu vienspēlē Valda Dreimane, dāmu dubultspēlē tāpat Valda Dreimane, spēlējot pārī ar vācu kolēģu Tachi. Arī kungu grupā B klasē jaunais Osnabrikas meistars ir everburgietis Zanis Krūmiņš, kurš 1. v. ieguva arī jauktajā dubultspēlē kopā spēlējot ar vācieti Tachi. Arī otrās un trešās vietās ietilpa latviešu sportisti (Daškevics un Ozoliņš).

SOMI, ZVIEDRI, LATVIEŠI UN IGAUŅI SACENŠAS BUMBU SPĒLĒS

10. dec. stokholmieši piedzīvoja rosīgu svētdienu bumbu sportā, kur vienlaicīgi notika sacensības rokas, groza, bendija, galda tenisa, tenisa, biljarda, volejā un basketa spēlēs. Lielāka uzmanība kā citkārt zviedru presē bija pievērsta tiešī sporta veidiem, par ko dzīvi interesējās arī latvieši — volejam un basketam. Basketbolā risinājās neoficiāla valsts sacīkste Zviedrija—Somija, bet volejā latvieši sastapās ar igauņiem. Kaut šogad Zviedrijā basketbols jau kļuvis mazliet populārāks, tomēr somi panāca uzvaru 58-28 (pag. gadā 65-26).

Zviedru galvenais mīnuss bija izturības trūkums. Viņu labākie vīri bija trīs brāļi Vidēni, kuŗi savu bērnību pavadījuši Amerikā un pašlaik ir tikai 16—19 g. veci. Somu labākie bija — 15 m virs lodē Hinninens un Valsts vienības futbolists Lahtinens. Sacensību vadīja latvieši G. Raits un A. Saulīte. Pirmdien Gēteborgā somi sacentās ar vietējo igauņu vienību, uzvarot tos 38-24.

Volejbolā, kur tāpat kā bieži agrāk, igauņi revanšējās par „brāļu" zaudējumu basketbolā. Igauņu spēcīgākās gremdes izšķīra sīvo cīņu igauņu labā 15-12, 12-15, 15-9. Latviešu vienībā spēlēja: Smits, Janovskis, Jūrmala, Rītums, Kīvītis un Grīvainis. Igauņiem: Araks, Alaja, Evers, Tīts, Raiss un Moks.

Nāc, Jaunais gads, dod krūtīs spēku,
Un ticību, un cerību!
Kā jauno nākamības ēku
Mēs varam uzcelt varenu.

Laimīgu Jauno gadu!

tautiešiem visās zemēs novēl

ANDR. OZOLIŅŠ,
apgāds un grāmatnīca Vācijā.

(911)

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 100 (444) 1950. g. 30, decembrī

Neizlietotos manuskriptus uzglabā un sūta atpakaļ vienīgi ja tiem pievienota apmaksāta un autoram adresēta aploksne. Redakcija patur tiesības manuskriptus vajadzības gadījumā izmainīt. Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

ABONEMENTS VĀCIJĀ.

pasūtinot individuāli (līdz 3 eks. uz vienu adresi) maksā ar piesūtīšanu DM 4.– par eks. mēnesī, pasūtinot kolektīvi (vairāk par 3 eks.) DM 3,50 mēn., uz ārzemēm DM 4,80 mēn., atsevišķa numura cena DM 0,50; uz ASV un Kanadu pa gaisa pastu DM 8.50 mēn., uz Austrāliju un Jaunzēlandi pa gaisa pastu DM 11,—.

SLUDINĀJUMI VĀCIJĀ

maksā DM 0,80 par vienslej nonpareilē iespiedumrindas aizņemamo telpu, vienreizīgs 10 iespiedumrindu sludinājums DM 8,—; vienreiz 5 iespiedumrindu sludinājums DM 8,—. Grāmatu apgādu un tirgotāju sludinājumiem piesūtot tos tieši apgādam, aprēķinām 50% atlaidi.

Abonementu pieteikumus, sludinājumus un iemaksas Vācijā pieņem mūsu parstāvji nometnēs kā arī apgāds tieši.

Abonementa un sludinājumu maksu ārzemēs un turienes pārstāvju sarakstu izziņojam vairākas reizes mēnesī īpašā sludinājumā.

LCK apgāds LATVIJA.

(14a) Schwäbisch Gmünd, Artillerie Kaserne, US Zone, Germany (tālr. Schw. Gmünd 2159)

Aicinājums rakstniekiem

Lai grūtajos trimdas laikos rakstniekus rosinātu vērtīgu un paliekamu jaundarbu radīšanai, apgāds LATVJU GRĀMATA, uzsākot darbību, izsludina divas prēmijas, Dol. 750.— katru, jaundarbu sacensībai 1951. gadā.

1. prēmija Dol. 750.— — prozas darbam, ko par labāko atzinusi kritika.

2. prēmija Dol. 750.— — prozas darbam, ko par labāko izraudzījusi lasītāji.

Prēmijas izvēlēs un sadalīs 1951. g. beigās. Lai rastu iespēju arī lasītājiem līdzi spriest un dzīvot radošam darbam, 2. prēmiju izvēlēs nobalsošanas ceļā, pēc pēdējās grāmatas iznākšanas decembrī, ar pievienotām zīmēm.

Prēmiju pateicību lūdz nenoniecināt; ja darbs sekmēsies un notikumi mūs nepārsteigs, LATVJU GRĀMATA ir apņēmusies prēmijas paplašināt un citādi balstīt mūsu radošos darbiniekus.

Janvāri iznāks — A. Niedras stāstu krājums — Pasaules plauksta, puse pilnīgi jaunu, nepublicētu stāstu.

Februārī iznāks — J. Klīdzēja lielais stāstu un noveļu krājums — Grēks uz pusēm, un A. Niedras pārstrādātais romāns — Maija Purene. Šo romānu 1943. g. Rīgā vācu cenzūra pilnīgi sabojāja.

Martā iznāks — T. Zeltiņa jaunais romāns ar drāmatisku sižetu no kara beigām un trimdas gaitām un jauns dzejoļu un balāžu krājums un jauna luga.

LATVJU GRĀMATA ir gatava katru mēnesi 1 jaundarba izdošanai.

Starplaikos izdos arī dažus vecākus mūsu rakstnieku labākos darbus.

Grāmatu izplatītājus lūdz pieteikt vajadzīgo eks. skaitu 2 gadu patēriņam, jo grāmatu krājumus sadalīs visus tūliņ, pēc iznākšanas.

Sekojiet turpmākiem sludinājumiem.

(914) LATVJU GRĀMATA ✵ Waverly, Iowa, USA

Tautieši Vācijā un citās zemēs, — iegādājieties LCK apgādā LATVIJA

latviešu grāmatas

Rakstiet tieši apgādam, pieprasot vēlamās grāmatas. Jūs tās saņemsit pa pastu savā dzīves vietā, ar norādījumu, kam izdarāma samaksa.

LATVIEŠU ROMĀNI, STĀSTI uc. DAIĻLITERATŪRA:

	DM
J. Akurāters, Virsaiša gaiva	2,—
Apsīšu Jēkabs, Pie pagasta tiesas	0,70
Svešos laudis	1.–
A. Austriņš, Puišķāns	4,–
R. Blaumanis, Nāves ēnā	0,30
R. Blaumanis un J. Poruks, Daiļdarbu izlase	1,20
A. Brigadere, Kvēlošā lokā, I	4,—
Skarbos vējos	3,—
Ed. Cālītis, Zemes gars	0,50
F. Cielēns, Nāves pavēni	3,—
A. Dziļums. Peini	1,–
A. Dagda, Lidzības, ies.	5,—
A. Deglavs, Kiga, broš.	3,—
K. Dziļleja, Cilvēka trimdā	3,—
Anši. Egīlītis, Nestundas, ies.	5,—
Ģimetne	2,50
M. Egīlītis, Paaudžu pils	0,50
Meistera Celma kapella	0,00
I. Grebzde. Purva zāle	2,40
A. Grīns, Nameja gredzens, ies.	3,—
A. Grīns, Krustuešu gaitās	1,25
Dvēseļu putenis, I	4,—
Ang. Gailīte, Dzīves zaļais koks	2,—
J. Jaņčevskis, Dzimtene, kompl. I—III	11.00
J. Jaunsudrabiņš, Debess un zeme	0,70
Jaunsaimnieks un velns	11,—
Nauda	6,50
J. Kadiļa sakārt., Noveļu izlase, II	2,50
Brāļi Kaudzīši, Mērnieku laiki, broš., bez ilustr.	7,—
ies., ilustr.	15,—
P. Kliņģs, Greizie rati	4,—
J. Klīdzējs, Cilvēki uz tilta	4,20
Kn. Lesiņš, Milestības zīmogs	2,—
Lietas, kas kārtojas pašas	5,50
V. Lesiņš, Leģendas	0.30
I. Leimane, Mātes cilts	5,50
J. Miesnieks, Dūkas kungs un viņa māja	1,50
J. Miesnieks, Līdju gala sofis	6,40
K. Mīlķelsone, Bikts	4,–
H. Moors, Portreja	3,50
R. Ozols, Mēness cilvēks	1,–
Andr. Pumpurs, Tēvijā un svešumā	1,–
Pe-Ge, Feletoni	1,–
J. Rainis, Kaina kāpēju, aforismi	1,50
K. Raudive, Nolādētās dvēseles, II	2,50
P. Rozītis, Dzīvība	0,50
Valmieras pulkas	4,50
A. Rasa, Kuģi pie apvāršņa	2,–
Ed. Salna, Pildāmspalva	1,50
Uzvara	2,50
O. Salnājs, Okers	8,—
J. Saulietis, Darbu izlase	3,00
K. Skalbe, Stāsti un tēlojumi	1,50
Em. Skujenieks, Bethovena Ziemsvētki	0,75
E. Tālmane. Pieminekļi	6,–
P. Upe, Tumšā robeža I	1,00
II	1,–
III	1,00
A. Upenieks, Liktena viesnīca	3,–
J. Veselis, Latvju teiksmas, broš.	2,–
Sauļsme, mēnešraksts (ies.)	2,50
atsev. 1945., 1947 un 1948. g. burtnīcas	0.00
J. Širmanis, Ceļā maize	3,—

TULKOTI ROMĀNI UN STĀSTI:

Berndorfs, Spiegi strādā, II	0,60
R. Bindings, Rulamans, ies.	0,50
Upurgājiens	1,—
A. de H. Eksiperī, Nakts lidojums, ies.	6,—
Bairons, Manfreds, poēma	1,—
A. Gailīts, Liesmojošā sirds	3,—
O. Henri, Stāstu izlase	1,50
V. Kravčenko, Es izvēlējos brīvību, kompl.	9,70
atsev. I d.	1,50
Z. Verns, Kapteiņa Granta bērni, kompl.	8,50
E. Mērike, Mocarta ceļojums uz Prāgu	2,—
Alfr. de Misē, Ticiana dēls	1,—
T. Plivjē, Staļingradas tragēdija	12,—
V. Ramonas, Krusti, I	3,50
II	3,50
R. M. Rilke, Vēstījums par kardznieka Kristapa Rilkes mīlu un nāvi	0,30
P. Rozegers, Kad es vēl biju mežinieka zēns	0,45
Herm Stērn, Pēteris Brindelzeniets	4,50

LATVIEŠU LUGAS:

R. Blaumanis, Paradušais dēls	2,—
A. Galiņš, Drupas	0,60
J. Rainis, Indulis un Arija	4,00

LATVIEŠU DZEJA:

P. Aigars, Karogs jānes atpakaļ	1,—
E. Aisters, Sirēna	4,60
Alant Vits, Poem pa kuiļen	1,50
Aspazija, Ilgu zeme	2,50
A. Baumaņa kop., Latvian Poetry	4,–
K. Dāle, Laika rasa	1,50
K. Dziļleja, Man in Exil	0,80
Fr. Dziesma, Dzīvei draugos	1,50
E. Francēviča sakārt., Atmiņai	0,60
Z. Liepa, Mēness akmens	2,50
E. Kezbere, Ilūzijas, ies.	5,—
Māras laiva, tautas dziesmas	2,50
A. Pumpurs, Lāčplēsis	2,50
E. Raisters, Mans laiks	3,—
R. Skujiņa, Putni	1,—
T. Tomsons Saita elpa	2,—
M. Urnežus Torņi ilesmās	3,—
Ed. Virza, Karalis Nameitis	1,50
J. Ziemeļnieks, Haijaliļai	0,50

JAUNATNES UN BĒRNU GRĀMATAS. LATV. UN TULK.:

Minna Bērziņa, Ganu Jūlie	0,90
Reinis Birzgalis, Ziemas prieki	1,20
Zeltiņš-Vītols, Brīnumzaķis	3,50
N. Kalniņš, Bērni strādā	2,—
Ķēniņš Strazdbārdis, pasaka	0,35
V. Meļezers, Zīļa un zaķa skriešanās	0,20
V. Buiš, Makss un Morics	3,50
V. Solcs, Minhauzens	2,—
Pasaku vīceliņe	0,60
Pastnieks nāk!	0,50
Roga-Cīrulis, Ābece	2,50
Rūķīši palīdz	2,—
K. Skalbe, Pīlītes	0,50
R. Skujiņa u. R. Birzgalis, Pasaldsīgie zaķēni	2,50
J. Širmanis, Dadžu Juris	2,—
Šternberga, Gadu ainas	2,—
Tētis kuģavīrs	1,50
Kolandro, Vecmāmiņas stāstiņi	1,20
E. Tūters, Zēns ar pērtiķi	1,50
Z. Lagerlefa, Nilsa Holgersona brīnišķīgais ceļojums ar meža zosīm, I, II un III š	4,50
Izgriežamās bildes	0,15
Defo, Robinsons Krūzinš, II	2,50

VALODAS MĀCĪBAS GRĀMATAS UN VALODNIECĪBA:

	DM
M. Gaide un A. Endziņa, Tēvu valodas mācība	3,–
Prof. Endzelīns, Latv. valodas skaņas un formas	4,—
T. Dangavs, Spāņu valodas pašmācība	2,—
Jūrī Kalnu, A Practical English Grammar	3,—
A. Paegle, Es mācos franciski	2,50
A. Pogins, A Course of English	6,—
B. un K. Roze, Latviski-angliskā vārdnīca	9,—
Angliski-latviskā vārdnīca	7,—
R. Svarcbachs, Franču-latviešu vārdnīca	5,—
J. Viduns, Angļu val. pašmāc., I	3,—
II	3,—
Modern English	0,00
Ilustrēta latv.-franču-spāņu vārdnīca	2,50
Dick Wittington	0,50
High Walpole, Jeremy	1,50
J. M. Barrie, Peter pan and Wendy	0,50

GRĀMATAS PAR LATVIJU UN LATVIEŠIEM:

A. Baumanis, Krišj. Barona biogr.	2,50
V. Korsts, Latvija	0,50
The story of Latvia	3,—
Tēvzemei un Brīvībai, vēsturisks albums	4,—
Riga, albums	2,—
Dr. K. Ulmanis, Domas par tautu un valsti	2,50
E. Tomass, Latvija	4,—
R. Mīlķelsons, Latvijas vēsture (tikko iznākusi)	2,50
Prof. M. M., Latvijas ekonomiski ģeogrāfiskie pamati	2,00
Latvijas iedzīvotāji skaitlos	0,00
Latviešu vēsturn. konferences referati	1,—
K. Kalniņš. Vai jūs zināt, ka Latvija	1,20
Do you know that Latvia	1,20
Prof Dr Arv Švābes sakārt., Latvju kultūra	2,00
I. Veide, Latvju trimdas izdevumu rādītājs	2,—
LCK, Trimdas kopības noteikumi	2,—

LATVIEŠU LITERATŪRA UN RAKSTNIEKI:

Prof. E. Blese, Latviešu literatūras vēsture, vecie un vidējie laiki	6,—
Prof. K. Kārkliņš, Metodisku rakstu krājums	2,50
Prof. K. Kārkliņš, Latviešu tautas dziesmu problēmas	1,50
E. Sūna, Literāra saruna ar kritiķiem, teorētiķiem un rakstniekiem	4,50
J. Rudzītis, Spīdola nāves salā	1,25
A. Skuja, Rakstniecības teorija	2,—
A. Ogulis un J. Zvirbuļa ziņoj., Latviešu rakstnieku portrejas	2,—
Kalve, Rakstu krājums	3,—
Rakstnieki un grāmatas	3,—
Trimdas rakstnieki, I	4,50
II	4,00
III	4,50

MĀCĪBAS UN ZINĀTNISKAS GRĀMATAS:

A. Asars, Praktiskā lauksaimniec.	5,—
N. Berga, Puķkopība	3,50
Lapiņš, Lauku dārzāji	5,—
N. Johansons, Trigonometrija, vidusskolas kurss	3,50
Pirmie soli matēmatikā, V un VI, iesieta	3,—
A. Bumbērs, Fizika, II (Mechanika)	3,—
Dabas mācība pamatskolām, VI kl. kurss	2,—
Inž. Blūms, Praktiskās radiotechnikas pamati	3,—
M. Soste, Ģeometrija, II	3,00
III	3,50
M Celms, Matēmatika, 7. kl.	3,50
A Veisbergs, Fiziskā ģeografija	1,50
H Kreicers Dzīves mācība	2,50
Pieczīmju logaritmu tabulas	2,—
Z Cīrulis, Kokapstrādāšanas rokas grāmata	6,—
Prof Dr rer for Arvīds Kalniņš, Ķīmiskā meža tehnoloģija	15,—
Prof Dr. Chem. B. Jirgensons, Modernās zinātnes problēmas, brošē.	1,—
ies.	2,—
Tauriņš, Neorganiskā ķīmija	3,50
Autogēnā metināšana	1,50
Saimniekošanas pamatjautājumi	3,50
Mazais katķisms	0,50
Labais Gans	1,50
Fr Zālītis, Vispārīgā vēsture 7 kl	4,—
Mag fur A Berķis, Ievads sabiedriskās zinātnēs	3,00

KARTES:

Latvijas karte	8,—
IRO karte Nordamerika	4,50
Austrālija	4,—
Map of the British Isles	0,75

DAŽĀDAS:

Dr. Ābele, Rokas grāmata mātēm	2,50
F. Cielēns, Baltijas problēma	1,—
Alfr Ceichnera, Austrālija	1,50
Kanada	1,50
A. Celmiņš, Eiropas krustceļos	2,—
Agr J Grīnblats Misisipi	1,—
Daugavas Vanagi, I — 1948. II — 1949	1,—
No Nevas līdz Elbai	1,—
A Teņisons, Pašmācības kungu, dāmu un bērnu veļas piegriešanā	0,80
L. Bērziņa un I. Bērziņa sakārt., Tēvu dziesma	3,—
J Cīrulis, Dziesmu avots, tās mūzikas elementārteorijas un solfedžio kurss	1,—
Kora dziesmas	1,—
Jānis Medinš, Daina 14	2,—
Daina 15	2,—
E Rirdāns, Dievputniņš	4,50
Latvju republikas satversme	0,20
Es būvēju koka režģu būves	6,—
Dr. M. Valters, Das Russische Problem	1,50
Mūsdienu Itālija	0,20
Tautas tērpi (Nīca, Bārta, Rucava)	2,—
A. Zāberga-Rugāja, Pati adu, pati valkāju	3,50
Rokas grāmata USA	2,—

LCK apgāds LATVIJA.
(14a) Schw Gmünd Artillerie-Kaserne, US Zone, Germany.

Pasaules miers ir briesmās

Pāvesta vēstījums Ziemsvētkos

Roma (ag). — Nobeidzot svēto gadu, svētdien Romas Pētera baznīcā 50.000 dievlūdzēju klātienē pāvests Pijs XII simboliski aizslēdza svētās durvis. Ar pāvesta bullu svētais gads ārpus Romas turpināsies arī 1951. g., lai dotu iespēju visas pasaules katoļiem baudīt tā svētību.

Savā Ziemsvētku vēstījumā pāvests aicināja pasauli saglabāt mieru. Tā nepieciešams priekšnoteikums ir patiesi sociālās labklājības nodrošinājuma centieni. Visi, kas savas personīgās intereses stāda augstāk par vispārējām, apdraud iekšējo mieru, jo tautas sastāv tikai no valdītājiem un pārvaldāmiem, vadoņiem un sekotājiem, un pirmajiem jāgādā, lai viņu mērķi kalpotu vispārības labumam. Un tāpat kā iekšējo, arī ārējo mieru apdraud paši cilvēki, pie kam šodien pasaules miers ir visielākajās briesmās. Jauns karš nestu pasaulei nāvi un iznīcību tādos apmēros, ka zeme pārvērstos postažā un chaosā. Tādēļ katram jāizmanto visas iespējas, lai uzvarētu saprāts un taisnība. Starptautiskajās attieksmēs atkal jāvalda savstarpējai uzticībai. Jāatceļ ierobežojumi un jānoārda dzelonstiepļu žogi, dodot katrai tautai brīvu iekļuvi citu tautu dzīvē. Vēstījuma beigās pāvests vērsās pret pārmetumiem, kas nākuši no labi zināmas puses, par viņa sadarbību ar „imperiālistiskām varām". „Izsekojiet mūsu valdīšanas 12 vētrainajiem gadiem, pārbaudiet katru mūsu teikto vārdu, katru mūsu spalvas rakstīto teikumu — jūs tur neatradīsiet nekā cita kā vien aicinājumus un mudinājumus uz mieru."

Prezidenta Trūmens savā Ziemsvētku vēstījumā starp citu teica: Mums visiem jālūdz par mieru, kas ir taisnības auglis. Mēs esam vienoti cīņā pret komūnisma tiranniju. Komūnisms ir bezdievīgs. Turpretī demokrātijas visspēcīgākais ierocis ir ticība brālībai un cilvēka pakļaušanās Dievam. Mūsu domas un lūgšanas pievienojas visiem tiem cilvēkiem, kas bez rasu, ticības vai tautības izšķirības cer uz mieru un brīvību nākošajos laikos. Es esmu pilnīgi pārliecināts, ka ar izpratni un noteiktību mēs nemitīgi tuvosimies šim mērķim."

Lielbritānijas karalis Džordžs VI savā svētku vēstījumā teica: „Ir grūti izjust prieku un līgsmību, kas piederas Ziemsvētkiem, ja pāri pasaulei klājas baigā kara ēna. Jau 13. gadu es Ziemsvētkos runāju uz jums. Šai laikā mēs esam izgājuši daudziem pārbaudījumiem un kopīgi veikuši smagu ceļu, kas vedis mūs gan lejup, gan augšup. Un būtu vieglprātīgi apgalvot, ka pašreizējais ceļš mums ir līdzens un viegls. Ikvienam no mums jāizšķiras, vai saglabāt to, ko agrākās paaudzes mums atstājušas, vai arī samierināties ar tā zaudēšanu."

Rietumvācijas valsts kanclers Dr. Adenauers savu svētku uzrunu nobeidza vārdiem: „Ar sveicām sāpēm mēs vērojam mūri, kas šķērso Vācu zemi. Padomju josla mēģināja padarīt neiespējamu Ziemsvētku svētīšanu vācu ļaudīm. Bet tas nevar apslāpēt viņu ilgas pēc brīvības un vienotas Vācijas. Mēs nezaudēsim ceribas, ka šīs ilgas piepildīsies, nevis ar karu un varmācību, bet gan ar vācu tautas gribas respektēšanu no atbildīgo politisko spēku puses. Šī vācu tautas griba var izpausties tikai brīvās un aizklātās vēlēšanās."

1951 bus miermīlības gads 1953 nesīs mieru

„KIARAVALES ZVEJNIEKA" PAREĢOJUMI

Roma (ll). — Populārais itaļu gaišreģis, saukts par Kiaravales zvejnieku, publicējis itaļu presē savus pareģojumus 1951. gadam. Neraugoties uz briesmām, kādas 1951. gads sagādāšot dažiem atsevišķiem politiķiem, visumā tas tomēr noritēšot miermīlīgi. Kara 1951. g. nebūšot, tāpat apklusīšot daudzās runas par karjeriem, kas satrauc ļaudis. Vispārējā saimnieciskā stāvokļa uzlabošanās un sociālo pretestību izlīdzināšanās novedīšot pie starptautiskas stabilitātes.

Janvārī kļūšot zināma kāda jauna ieroča izgudrošana Savienotajās valstīs, bet Jugoslavijā notikšot revolūcija. Martā zvaigznes rādot sacelšanos Spānijā, bet maijā starpgadījumus uz Italijas-Jugoslavijas robežas un puču Parīzē. Jūnijā kāds sacelšanās mēģinājums Francijas galvaspilsētā likšot atkāpties valdībai.

Jūlijā Eiropas Ūnija, neraugoties uz Anglijas pretestību, gūšot jaunus panākumus. Augustā būšot vēl runa par Ķīnu un Koreju, bet septembrī lielu satraukumu sagādāšot kāda valsts galvas nonāvēšana Balkānos.

Nemierīgiem notikumiem bagāts būšot novembris — nemieri Etiopijā, valdības gāšana un krize Argentīnā, nesaskaņas starp Indiju un Pakistānu. Decembrī sagaidāma sacelšanās Albānijā, bet gadu mijā vispārējs atslābums starptautiskajā politikā un labas miera izredzes.

Kiaravales zvējnieks apgalvo, ka 1953. g. 20. augusts (sibilliskais datums, kas atzīmēts uz Cheopsa piramīdas karaļu telpas dienvidu sienas) nesīšot ilgi gaidīto un pastāvīgo mieru.

Laika apstākļus 1951. g. iezīmēšot lieli aukstums un bieži negaisi. Sevišķi labvēlīgs 1951. g. būšot dažādiem laimes spēļu hazardistiem. Sevišķi lieli vinnesti paredzami februārī un septembrī.

Maskava pastiprina spiedienu...

(Turpinājums no 1. lpp.)

Padomju arodbiedrību laikraksts Trud savukārt apsūdz Franciju, ka tā pārkāpjot franču-padomju repatriācijas noligumu un kavējot atgriezties dzimtenē ap 28.000 padomju pilsoņiem, kas tagad atrodas Francijā resp. Vācijas vai Austrijas franču joslās. Bez tam Francija aizkavējot padomju pārstāvjiem apmeklēt DP nometnes, kā arī atbalstot pretpadomju propagandu tajās. Bez tam padomju pārvietotās personas spiežot iestāties militārās formācijās, kuŗās notiek militāras apmācības.

Stokholmas Newsletter savukārt ziņo, ka arī Zviedrijā novērojama pastiprināta padomju vētmiecības cenšanās iebaidīšanas ceļā panākt baltiešu bēgļu repatriešanos. Kādam igauņu bēglim 3. decembrī piezvanīts pa telefonu, bet mājā bijusi tikai viņa ģimene. Balss telefonā zviedru valodā teikusi: „Runāju padomju vēstniecības uzdevumā un nopietni ieteicu jums repatriēties." Kad nama māte atbildējusi, ka nedomā to darīt, nepazīstamais runātājs brīdinājis, ka tas esot neprātīgi, jo pēc pāris mēnešiem „mēs būsim paņēmuši Zviedriju, un tad jūs redzēsīt, kas notiks ar tiem, kas nerepatriējas labprātīgi." Igauņu bēgļu grupa Zviedrijā ir īsti prāva — ap 25.000, pie tam politiski ļoti aktīva un veic nozīmīgu pretkomūnistisku propagandu. Paši zviedri atzīstot, ka tieši baltiešu ietekmē Skandināvijā esot krītušās komūnistma akcijas. Tādēļ baltiešu bēgļu grupas Zviedrijā Maskavai ir īsts dadzis acī.

Pēc IRO galvenās mītnes ziņām Ženēvā, līdz šim izvietoti dažādās zemēs pavisam 848.351 DP un bēglis, bet 71.052 repatriēti. Vēl jārūpējas par 273.757 bēgļiem. Līdz IRO darbības beigām septembrī cer izvietot arī tos. Visvairāk DP un bēgļu līdz šim uzņēmušas ASV — 220.820. Seko Austrālija ar 161.950, Izraēla ar 120.718, Kanada ar 91.419 un Anglija ar 85.209. No repatriētajiem vairāk nekā 37.000 atgriezušies Polijā, bet uz Pad. savienību atpakaļ devušies tikai 1710 DP.

New York Times IRO darbībai un bēgļu problēmai veltītā rakstā norāda, ka IRO darbs ierobežots galvenokārt uz tiem bēgļiem, kas cietuši vajāšanas nacionālsociālisma režīma laikā, bet mazāk šis darbs skāris bēgļus no Austrumeiropas valstīm un no turienes padzītos vāciešus, kas tagad visi saspiesti biezi apdzīvotajā Rietumvācijā. Pēc laikraksta domām, turpmāk daudz vairāk vēribas būtu jāveltī arī pārējām bēgļu kategorijām, kuŗas IRO darbs līdz šim neaptvēra.

Ungārija, Rumānija un Bulgārija gandrīz vienlaicīgi izsludinājušas politiskas amnestijas bēgļiem resp. pagarinājušas jau izsludināto amnestiju termiņus. Rīkojumos minēts, ka visiem emigrantiem, „kas naidīgas propagandas ietekmē pametuši dzimteni, garantēta atgriešanās bez soda". Satelītvalstis šādā veidā cerot atgūt svarīgus speciālistus, kas starplaikā ieguvuši plašu pieredzi rietumos un pārskata turienes tehniskas attīstības sāvokli.

Sarkanā zvaigzne kļūst balta

PAGĀJA ZIEMSVĒTKI VISĀ PASAULE

Vācijā Ziemsvētkos bija uzsnigusi ap 15 cm sniega kārta, un lauki un pilsētas tērpās krāšņā ziemas rotā. **Berlīnē** skanēja no Amerikas atvestais miera zvans, kuŗa skaņām līdzi uz austrumjoslu staroja arī rietumnieku svētku sveicieni spilgtiem gaismas burtiem. Starpjoslu satiksme svētku dienās bija samērā brīva. **Francijai** svētkos pāri gāja sniegputeņi, kas tomēr netraucēja svētku prieku. Nepatīkamu pārsteigumu sagādāja vienīgi ugunsgrēks Parīzes operā, kas izcēlās pirmo svētku naktī. Parīzes ugunsdzēsēji tomēr bija savā vietā un 20 min. laikā ugunsgrēku likvidēja. Zaudējumi nav lieli — ceturtajā balkonā izdegušas 4 rindas krēslu. Amerikāņi iepriecinājuši 10.000 Parīzes trūcīgo bērnus ar svētku veltēm — šokolādi, saldumiem un augļiem. **Beļģijā** Ziemsvētkos plosījusies sniega vētra, kamēr **Argentīnā** tai pašā laikā reģistrēta viskarstākā temperātūra gadā, kādēļ argentīnieši, kam vien tas bijis iespējams, meklējuši vēsumu ūdens viļņos.

Itālija, kas Svētajā gadā uzņēmusi ap 5 milj. svētceļnieku, Ziemsvētkos varējusi iepriecināt 2 milj. itaļu bezdarbnieku ar apģērbu un pārtikas saņēmiem; ko izdalīja itaļu labdarības iestādes. **Anglijā** Ziemsvētku prieku satraukusi neparasta zādzība. No Londonas Westminsteras abtejas pirmdien izzagts vēsturiskais kronēšanas akmens, ko karalis Eduards I 1227. g. atvedis no Skotijas. Zagļi atlauzuši abtejas durvis, nostūmuši pie malas kronēšanas krēslu un iznesuši 3 centneru smago akmeni no abtejas, tālāk aiztransportējot auto mašīnā. Westminsteras dekāns izteicis aizdomas, ka zagļi nākuši no skotu vidus.

Grand-Rapidā, ASV pilsētas svētku egles galotnē bijusi milzīga sarkana zvaigzne. Pret to protestējuši vairāki iecelotāji, kuŗiem šī rota pārāk atgādinājusi Pad. savienības emblēmu. Pilsētas galva šos iebildumus ņēmis vērā un sarkano zvaigzni apmainījis pret baltu, kas izmaksājis ap 50 dolaru, jo bijis jāapmaina arī 70 elektrisko spuldžu. Amerikāņu plašais žests parādījies arī **Korejā**, kur UN karaviriem lidmašinas kaisījušas grāmatu, žurnālu, saldumu, cigarešu uc., dāvanu sainīšus.

Lai gan **Pad. savienībā** Ziemsvētku vietā atļauta tikai Staļina godināšana, taču arī Maskavā notikušas Ziemsvētku svinības. Tās rīkojusi angļu un amerikāņu kolonija, pirmajos svētkos kopīgi pulcējoties britu vēstniecībā. Toties **Dienvidslavijā** Ziemsvētki jau atzīmēti atklāti un plaši, lai gan pirmo reizi pēc kara. Slovēnijā un Kroatijā svētku svinēšana pat bijusi oficiāla. Kaut neuzkrītoši un klusi, taču arī **Ungārijas** dievnamos pulcējušies svētku dievlūdzēji.

Arī šie Ziemsvētki nepagāja bez saviem nelaimes gadījumiem un katastrofām. ASV vien satiksmes nelaimēs, lidmašīnu katastrofās un ugunsgrēkos gājuši bojā 750 cilvēku. Vācijā starp Tibingenu un Štutgarti pie Mecingenas sestdienas priekšpusdienā notika pasažiervilciena sadursme ar manevrējošu lokomotīvi. Tās vadītājs ar kurinātāju nogalināti, bet 3 pasažieŗi smagi ievainoti. Sadursmēs uz neapsargātām pārbraukuvēm prasījušas 4 cilvēku dzīvības. Venecuelas pilsētā Karakasā sestdien izcēlās ugunsgrēks filmu noliktavā, nodarot zaudējumus par 250.000 dolaru. Ir arī viens sadegušais. Kanadā nogāzusies pasažieŗlidmašīna ar 18 ceļotājiem. Lidmašīnas vraks pamanīts Rokija kalnājā, kur tūliņ nosviesta pārtika un ārstniecības līdzekļi. Kalnu kāpēju grupa devusies ceļā uz katastrofas vietu. Jugoslavijā, Splitas apgabalā, sākušies plūdi, kas nodarījuši ievērojamus zaudējumus. Par plūdiem vēstī arī Peru province Huanuko, kur līdz šim jau 18 upuŗu. Kāds ciems pilnīgi applūdināts, un par tā iedzīvotāju likteni līdz šim vēl nav ziņu.

„Četru lielo"...

(Turpinājums no 1. lpp.)

Lai koordinētu un saskaņotu ASV rīcību starptautiskās drošības jautājumos, prezidents Trūmens svētku priekšvakarā nodibinājis jaunu starptautiskās drošības pārvaldi pie ārlietu ministrijas, par kuŗas vadītāju iecelts 53 g. v. Bostonas tirgotājs un bankieris Tomass Kabo. Šo pārvaldi turpmāk paplašinās, pieaicinot finanču ministrijas, prezidenta speciālā padomdošanas biroja ārējās lietas un Eiropas palīdzības organizācijas pārstāvjus.

Bruņošanās mobilizācijas pārvaldes priekšnieks Čarlzs Vilsons paskaidroja, ka amerikāņu bruņošanās rūpniecība par 50—100 proc. pārsniedz līmeni, kāds bijis pirmajā gadā pēc Pērlharboras, t. i. 1942. g. Vilsons par saviem palīgiem iecēlis bij. amerikāņu militāro gubernātoru Vācijā ģen. Kleju un bankieri Veinbergu, kas kara laikā bija kara rūpniecības pārvaldes priekšnieka palīgs.

Eiropā tai pašā laikā degpunktā joprojām stāv Vācijas apbruņošanas problēma, kuŗai zināma kopsakarība meklējama gaidāmā četru valstu apspriedē; tā, cik paredzams, notiks februārī Ņujorkā. Londona, Vašingtona un Parīze savās notās Pad. savienībai izteica gatavību izraudzīt pilnvarotos, kas kopā ar padomju pārstāvi izstrādātu četru ārlietu ministru konferences darba kārtību. Vispiemērotākā vieta šādai apspriedei esot UN galvenā mītne Ņujorkā.

Austrumjoslas labi informētās aprindas ziņo, ka Vācijas padomju joslas ministru prezidents Ulbrichts un padomju kontrolkomisijas priekšsēdis ģen. Čuikovs devies uz Maskavu, lai kopīgi ar Francijas un Itālijas komūnistu vadītājiem Torezu un Tojati apspriestos par padomju priekšlikumiem četru valstu pārrunām. Austrumjoslas valdības aprindas domā, ka Pad. savienība ieteikšot sasaukt četru ārlietu ministru konferenci jau janvārī, un gadījumā, ja Vācijas jautājumu izturzāšot pirmo, izrādīšot zināmu pretimnākšanu pārējos Eiropas jautājumos. Francijas, Itālijas un Austrumvācijas klātienē Kremļa apspriedēs politiskie novērotāji Rietumberlīnē saskata Maskavas nolūkus organizēt jaunas propagandas akcijas Rietumeiropā, kas saistītas ar dažādiem iebiedēšanas paņēmieniem.

Arī Vašingtonas diplomātiskās aprindas sagaida, ka Maskava tuvākā laikā reaģēs uz Briseles lēmumiem ar pastiprinātu iebaidīšanas politiku, kas vērsīsies tiklab pret Vāciju, kā Franciju. Daily Mail domā, ka padomju draudu propaganda var labvēlīgi ietekmēt Francijas nostāju Vācijas apbruņošanās jautājumā. Laikraksts neizslēdz arī varbūtību, ka četru valstu apspriedē krievi varētu izrādīt pretimnākšanu Austrijas mierlīguma lietā un varbūt arī vēl citos jautājumos, bet tas notikšot tikai nolūkā iemidzināt sabiedrisko domu un radīt mānīgu drošības sajūtu. Šai sakarībā vairāki citi angļu laikraksti brīdina rietumu valstis no kompromisiem, kas līdz šim sabiedrotos tikai attālinājuši no mērķa.

Augstais komisārs Meklojs treŝdien Frankfurtē teica plašu runu, kuŗā apgalvoja, ka šī valstu konference nekādā ziņā neietekmēšot sarunu gaitu par Rietumvācijas apbruņošanu. „Nav ne mazāko bažu," teica Meklojs, „ka uz Rietumvācijas rēķina mēģinātu panākt kādu vienošanos ar Pad. savienību." Tālāk augstais komisārs pasvītroja, ka rietumu sabiedrotie nekādos apstākļos nepieļaus Rietumvācijas pārvēršanu par padomju satelītu. — Katrs uzbrukums Berlīnei vai Rietumvācijai nozīmēs uzbrukumu sabiedrotajiem un ASV — apliecināja Meklojs.

Vācijas jautājumā plašākas vācu un rietumu sabiedroto apspriedes sāksies 8. janvārī. Pēc Briseles priekšraksteim šīs sarunas norisināsies trijās plāksnēs — politiskajā, militārā un saimnieciskā, pie kam militārajām aspriedēm ir steidzamības raksturs. Jau tūlīt pēc Jaunā gada vācu delegācija, kuŗu vada CDU deputāts Blanks, ko Adenauers pilnvarojis drošības jautājumu kārtošanai, sāks iepriekšējas sarunas. Vācu delegācijā, kā tagad oficiāli paskaidrots, ietilpst arī agrākie ģenerāļi Speidels un Heusingers. Pirmais otrā pasaules karā bija Rommeļa armijas štāba priekšnieks. Techniski militāros jautājumos vispirms pārrunāšot vācu formāciju lielumu, apbruņojumu un taktisko motorizēto daļu apmērus. Tikai pēc vācu apbruņošanas jautājuma noskaidrošanas turpināšoties sarunas saimnieciskajā plāksnē. Pēc vienošanās militāros jautājumos sākšoties arī sarunas par okupācijas statuta aizstāšanu ar drošības paktu.

Lai rastu saviem iebildumiem pret Vācijas apbruņošanu konkrētu bazi, arī franči pasteidzinātā kārtā sprież par stipras armijas izveidošanu. Valdības militārā budžeta projektā paredzētā franču armijas izveidošana 15 diviziju stiprumā. Komūnisti savukārt cenšas kavēt tiklab Vācijas apbruņošanos, kā arī stipras franču armijas izveidošanu. Otrdien franču komūnistu organizācijas izplatījušas 2 milj. aptaujas lapiņas, kuŗās to saņēmējiem jāatbild uz dažādiem jautājumiem, kas vērsti pret Vācijas militarizāciju.

DAŽOS VĀRDOS

Lielbritānijas imperijas ministru prezidentu sanāksme notiks Londonā 4. janvārī. Tajā spriedīs par sadarbību un attieksmēm ar komūnistisko Ķīnu.

Ar sirds trieku miris augstākais katoļu garīdznieks Berlīnē 70 g. v. kardinālis grāfs Preisings.

Ēģiptes republikāņu padomdevējs Džons Kupers pēc Briseles konferences devies divu nedēļu ilgā inspekcijas braucienā, apmeklēdams Lielbritāniju, Franciju un Vāciju.

Itāļu izbeigusi darbību ziņo Itālijas oficiālais meteoroloģiskais birojs no Romas. Zaudējumi, ko sagādājuši lavas plūdi pārsniedz 3 milj. liru.

Ārzemnieku vienības amerikāņu armijā ieteikusi noorganizēt pretkomūnistiskā organizācija Common Cause. Iesniegumā teikts, ka Eiropā mitinoties simtiem tūkstošu militāri apmācītu ārzemnieku, kuŗu likteni neviens neapsaukstu, ja tie nokļūtu komūnistu rokās. Tādēļ esot nepieciešami „ārzemnieku leģionārus" iesaistīt amerikāņu armijā.

„Likums miera aizsardzībai" izdots arī 8. komūnistu satelītu zemē Bulgārijā, paredzot „miera noteikumu pārkāpējiem" augstāko sodu mūža cietumu.

Lēgums par admirāļu Rēdera un Dēnica atbrīvošanu no apcietinājuma ASV, Lielbritānijas un Francijas valsts galvām viņa bijušo vācu kara flotes piederīgo vārdā iesniedzis bij. ģenerāladmirālis K. Albrechts.

Frenarkistisku bet pretstatīnisku vācu strādnieku partiju gatavojas dibināt izbijuši vācu komūnisti un sociāldemokrāti Rietumvācijā un Rietumberlīnē. Partija būšot „neatkarīga no austrumiem un rietumiem, Staļina vai Tito" un cīnīšoties pret brunošanos kā Austrumvāciju, tā Rietumvāciju.

Pirmie 300 ungāru virsnieki - sieviešu nodeva armijas zvērestu Budapeštas garnizonā.

Karalis Džordžs dejoja ar istabenēm gadskārtējā Bakinghemas pils darbinieku Ziemsvētku ballē, bet karaliene Elizabete dejoja ar vairākiem pils pāriem.

Neatkarambas tiesības atņēmusi poļu valdība diviem britu vicekonsuliem, kā arī lūgusi britu vēstniecības pirmo sekretāru Vinču steidzami atstāt Poliju. Visus trīs iejauca prāvā pret bijušo angļu aviācijas atašeju Terneru, kam piesprieda 18 mēn. cietuma par kādas politēes pamudināšanu uz bēgšanu.

165 karatu dimants 170.000 dol. vērtībā atrada kādā Dienvidafrikas raktuvē. Dimants ir pussērkociņu kastītes lielumā un sevišķi izcilas kvalitātes.

Staļina izsolītā godalga par viņa dēla Jākaba Džugašvili vai viņa kapa vietas atrašanu radījusi lielu rosību Vācijā. Vācu ārsts Dr. Bilers apgalvo, ka Staļina dēls, 1944. g. atstādams Lībekas gūstekņu nometni, bijis pavisam sveiks un vesels, pretēji apgalvojumiem, ka viņš šai nometnē miris.

Jaunus atentāta mēģinājumus pret Trūmenu, pēc amerikāņu slepenā dienesta ziņām, uzskata par ļoti iespējamiem, kādēļ pieprasīti līdzekļi vēl tālākai apsardzības pastiprināšanai, pieņemot vēl 27 slepenā dienesta aģentus un vēl 41 Baltā nama policistu.

Trīs opozicijas laikraksti slēgti un divi redaktori apcietināti pēc Iranas premjēra Ali Razmaras rīkojuma. Redaktorus apsūdz valdības nonievāšanā. Laikraksti bija izteikuši aizdomas, ka valdība varētu būt iejaukta nesenajā cietumnieku izlaušanās afērā, kur izbēga 10 komūnistiskās tūdeļu partijas vadoņi.

Par intensīvām padomju pulēm atomspridzinošā materiāla ieguvei Kolimas apgabalā ziņo amerikāņu atomenerģijas komisijas locekļi. Neesot arī šaubu, ka pag. gada septembrī Pad. savienībā patiešām notikusi atomeksplozija.

Uz brīnišķīgām Misisipi štatā Zviedrijas karalī Gustavu VI Adolfu ielūgtīi Nobela literatūras prēmijas laureāta Viljama Foknera draugi. Savā vēstulē karalim viņi raksta: „Ja jūs esat Foknera draugs, tad esat arī mūsu draugs, ieskatot šejienes pavārus, zirgus un suņus."

135 „armijas bērna" pag. gadā viņš piedzimuši neprecētām vīrietēm. Amerikāņu karaviru kontā ierakstāmi 88, bet pēdējos piecos gados kopā 897; krieviem šogad 11 bērnu, pavisam 632; angļiem 27 un 315, bet tālu atpalikuši franči ar 26 resp. 145 bērniem.

Alaskas iezemiešus apmācīs plašas radara trauksmes sistēmas apkalpošanai, kas aptvers visus ziemeļu apgabalus.

UN darba aizkulisēs par vielu savam jaunajam romānam izmantos 1949. g. kopsapulces prezidents, Filipīnu ģenerālis, rakstnieks un žurnālists Romula, kas 1941. g. ieguva Pulicera godalgu par savu rakstiem, kuŗos pareģoja kara izcelšanos Klusā okeānā.

Džons Fosters Dalles devīsies uz Japānu, lai apspriestos par iespējami ātru japāņu sauszemes armijas organizēšanu.

Pasaules meistarības izcīņa sīpolu šķiņķī notiks janvārī Anglijā. Pirms diviem mēnešiem notika meistarības izcīņa Anglijas mērogā; uzvarēja kāds 36 g. v. loferis, apēdot 340 gramu sīpolu 2 min. 15 sek.

2 milj. t labības no ASV lūgusi Indija, lai novērstu draudošo badu, jo Indijas pašas labības krājumi izbeigsies februārī.

Pēc septiņiem gadiem sapēmusi sava bijušā līgavaiņa un tagadējā vīra sūtītu mīlestības vēstuli kāda hanoveriete. Vēstule visu laiku glabājusies čeku drupās apraktā pastkastē.

Brunotu lauplšanu vilnis pēdējās nedēļās piemeklējis Itāliju. Par bruņotām banku, veikalu un skatlogu aplaupīšanām gaišā dienas laikā un apšaudīšanos uz ielām, ar kritušiem un ievainotiem, ziņo no Romas, Bolonjas, Turinas un vairākām citām vietām.

Maskēts laupītājs — seviete darbojas Londonā, lietojot amonjaka pistoli.

Komūnistiskā Ķīna...

(Turpinājums no 1. lpp.)

vadītā ķīniešu delegācija, kas uz ASV izlidojusi ar 16 ceļa somām, atceļā jau vedusi 54 somas un saiņus. Pieaugums radies Amerikā, kur ķīniešu delegāti iepirkušies gan radio un foto aparātus, gan arī elektriskos un virtuves piederumus, apģērbus uc. Visa šī „diplomātiskā bagāža", protams, izvesta bez muitas.

Drošības padome noraidījusi priekšlikumu — atzīt Ķīnu par uzbrucēju. Taču šis jautājums joprojām paliek akūts. Tāpat apsver brīvo valstu blokādi pret Ķīnu. ASV ārlietu ministrijas pārstāvis apspriedē ar 8 arabu un Āzijas valstu delegātiem apliecinājis, ka ASV neparedz uzdot cīņu Korejā. Tāpat arī jaunais 8. armijas komandieris ģen. Ridžvejs deklarējis, ka UN karaspēks paliks Korejā. Dienvidkorejas valsts prezidents Ri Ziemsvētkos pasludinājis amnestiju, ar kuŗu 48 nāves sodi pārvērsti ieslodzījumā, bet 1200 ieslodzījuma sodi mīkstināti vai atlaisti. Sakarā ar komūnistu spēku tuvošanos, Seulu jau atstājuši ap 700.000 civiliedzīvotāju, taču valdība vēl palikusi galvaspilsētā.

Savā radiorunā Oslo UN ģenerālsekretārs Li izteicies, ka Korejas krize apēno visas pasaules problēmas. Ķīniešu iebrukums sarežģījis Korejas jautājuma izšķiršanu. Ja UN spēki zaudētu Koreju, jājautā, kas būs nākošais. Ķīnas iejaukšanos konfliktā dirigējuši aizkulisu spēki.

Turku vienības smagie zaudējumi Korejā radījuši nelāgu ietekmi Turcijā. Sagaida, ka ASV darīs iespējamo, lai atkal paceltu savu prestižu. Vispār Vašingtona pūlas stiprināt savas pozicijas Tuvajos austrumos, uzskatot tos par pietiekami neaizsargātiem. Paredzēts sniegt pastiprinātu militāro palīdzību Turcijai un Grieķijai un, varbūt, jaunus aizdevumus un militārās misijas Irānai uc. Tuvo austrumu valstīm.